

Tilinpäätös 2024

Liedon kaupunki

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	6
1.1 Olennaiset tapahtumat kaupungin toiminnassa	6
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	6
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	9
1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4 Kaupungin henkilöstö.....	14
1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	16
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.1.7 Ympäristöasiat	19
1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	20
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	23
1.3.2 Toiminnan rahoitus	25
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	27
1.5 Kokonaistulot ja-menot	30
1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	31
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	31
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	31
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	32
1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen.....	32
1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy	32
1.6.4.2 Liedon lämpö Oy.....	33
1.6.4.3 Liedon Innovaatiokampus Oy	35
1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	35
1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	36
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	37
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely	44
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	46
2.1 Käyttötalouden toteutuminen	46
2.1.1 Yhteenveto käyttötalouden toteutumasta lautakunnittain	47
2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain	49
Tarkastuslautakunta	49
Keskusvaalilautakunta	50
Kaupunginhallituksen alainen toiminta.....	51
Konsernihallinto	54

Joukkoliikenne	56
Sisäiset palvelut	57
Maaseutupalvelut.....	61
Työllistäminen	64
Ympäristöterveyslautakunta	67
Ympäristöterveyspalvelut.....	71
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta.....	73
Varhaiskasvatus	79
Yleissivistävä opetus	82
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	85
Kulttuuripalvelut.....	90
Tekninen lautakunta.....	94
Tekniset palvelut	98
Toimitilapalvelut.....	100
Ruokapalvelut.....	104
Puhtauspalvelut.....	107
Infrapalvelut	109
Liedon vesi	114
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	120
Kaavoitus- ja mittaukset.....	123
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.....	126
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	129
2.2.1 Liedon kaupungin talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	129
2.3 Investointiosan toteutuminen.....	130
2.3.1 Yhteenveto	130
2.3.2 Investointiosan hankekohtaiset perustelut.....	130
2.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	140
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	141
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	143
3.1 Liedon kaupungin tuloslaskelma	143
3.2 Liedon kaupungin rahoituslaskelma.....	144
3.3 Liedon kaupungin tase.....	145
3.4 Konsernituloslaskelma.....	147
3.5 Konsernirahoituslaskelma	148
3.6 Konsernitase	149
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	152
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	152
4.1.1 Liedon kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	152

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	153
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	155
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	159
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	166
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	169
5 LIEDON VESI.....	172
5.1 Tilinpäätöslaskelmat.....	172
5.2 Talousarvion toteutumisvertailu	178
5.3 Liedon Veden vaikutus kaupungin talouteen.....	181
5.4 Liedon Vesi liitetiedot.....	183
6 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	190
7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA.....	192

Toimintakertomus

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kaupungin toiminnassa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Talous ja työllisyys

Vuosi 2024 oli valtakunnallisesti merkittävä talouden-, varautumisen- ja sote- kysymysten osalta. Suomen talous jatkoi elpymistään koronapandemian aiheuttamien haasteiden jälkeen, mutta geopoliittiset kriisit (mm. Venäjän ”varjolaivaston” toiminta Itämerellä) lisäsivät uusia haasteita yhteiskunnallemme. Inflaatio saatiin kyllä hallintaan, mutta korkeat elinkustannukset ja energian hinnan vaihtelut vaikuttivat edelleen kotitalouksien ostovoimaan. Taloudellisesti bruttokansantuote supistui 0,2 prosenttia, mikä viittasi taantuman pohjan ohittamiseen. Liedon kaupungin osalta merkityksellinen muutos oli keväällä talousarvioraamin teon yhteydessä käynnistetyt taloudellisten sopeutustoimien ideointi. Tarkoituksena oli ideoida toimenpiteitä vuoden 2025 talousarvioon, mutta monet toimenpiteen päätyivätkin nopeasti toimialojen päivittäiseen työhön. Lisäksi mm. uuden Keskikankareen päiväkodin käyttöönotto sujui parhaalla mahdollisella tavalla. Nämä monet onnistumiset näkyivät n. 1M€ talousarviota parempana tuloksena. Siitä suuri kiitos koko kaupungin henkilökunnalle!

Työllisyystilanne heikkeni edelleen ja esimerkiksi toukokuussa työllisiä oli koko maassa 35 000 vähemmän ja työttömiä 33 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Liedon osalta työttömyysprosentin kasvu oli maltillista +0,6% eli 70 työtöntä enemmän. Osa tästä kasvusta selittyy hyvinvointialueen vaikeuksilla ottaa haltuun kaikkein vaikeimmin työllistyvien palveluita. Olennaista vuodelle 2024 oli myös TE24 uudistuksen kiihkeä valmistelu. Valmistelua hankaloitti valtion tulkinnat tiedon ja ohjelmistojen joustavasta käyttöönotosta. Tietoa tuli ripotellen, ja se saattoi muuttua valmistelun aikana. Varsinaiset sopimusneuvottelut perustetun Turun työllisyysalueen kuntien välillä sujuivat Turun johdolla kuitenkin rakentavassa yhteistyön hengessä.

Yrityspalveluissa Liedon Innovaatiokampus Oy vakiinnutti itsensä alueellisesti merkittävänä laadukkaana toimijana. Innovaatiokampuksen toiminnan menestys tuki omalta osaltaan myös sitä, että Liedon kaupunki valittiin viidennen kerran peräkkäin Suomen yrittäjäystävällisimmäksi kunnaksi keskisuurten kuntien sarjassa (10 000-50 000 asukasta). Koska palkinto jaetaan joka toinen vuosi, se tarkoittaa sitä, että Lieto on hallinnut tätä elinvoiman kannalta tärkeää sarjaa jo kymmenen vuotta.

Väestö ja hyvinvointi

Väestörakenteessa syntyvyys laski ennätyksellisen alhaiselle tasolle, kokonaishedelmällisyysluvun ollessa

1,25. Samalla maahanmuutto pysyi korkealla tasolla, mikä osaltaan kasvatti väkilukua. Varsinais-Suomen väestö kasvoi tästä syystä merkittävästi. Liedon kaupunki kuuluu niihin yhä harveneviin kuntiin, joilla syntyvyys on positiivinen. Liedossa syntyi vuonna 2024 173 lasta, joka oli 32 enemmän, kuin mitä lietolaisia menehtyi. Toisaalta on todettava, että omistusasuntovaltaiseen Lietoon rakennusalan hiljentyminen aiheutti väestönkasvun hidastumista. Tontteja vuokrattiin ja rakennuslupia kyllä haettiin, mutta korkeiden korkojen vuoksi rakennusprojektit odottivat. Syntyi eräänlainen ”tulppa”. Odotammekin vuodelle 2025 hyvin vilkasta rakentamista, kun korkojen laskua odottaneiden rakentajien suunnitelmien toteutukset vihdoin käynnistyvät.

Kansalaisten huolenaiheissa terveydenhuollon tila nousi keskiöön, 67 % suomalaisista ilmaistessa huolensa asiasta. Maakunnan asukkaiden hyvinvointi oli kokonaisuudessaan hyvällä tasolla, mutta alueelliset ja väestöryhmäkohtaiset erot olivat kasvussa. Erityisesti nuorten yksinäisyys ja mielenterveysongelmat lisääntyivät, mikä näkyi työkyvyttömyyseläkkeiden määrän kasvuna. Lastensuojelun kuormitus oli myös huomattavaa, ja ennaltaehkäiseviin palveluihin kaivattiin lisäresursseja. Liedon kaupunki oli mukana määrittämässä hyvinvointialueen (Varhan) kanssa kriittisten yhteistyön yhdyspintojen osalta toimintamalleja. Valitettavasti Varhan organisaatio oli jatkuvassa muutoksessa ja edistymisen oli hyvin hidasta ja hankalaa.

Väestön turvallisuus poikkeustilanteissa oli edelleen vuonna 2024 Venäjän hyökkäyssodan seurauksena kuntien tärkeä kehitysalue. Liedon kaupunki palkkasi yhteistyössä Kaarinan, Paimion ja Sauvon kanssa yhteisen varautumisen asiantuntijan, jonka tärkeimpänä tehtävänä oli päivittää mukana oleville kunnille muuttuneisiin olosuhteisiin sopivat toimintasuunnitelmat ja toimintakortit sekä tehostaa harjoittelua. Liedon näkökulmasta yhteistyö on lähtenyt erinomaisesti liikkeelle.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

”Turun Tunnin Juna -hanke” eteni hitaasti, ja keskustelua herättivät niin hankkeen kustannukset kuin sen vaikutukset alueen kehitykseen. Raideliikenteen kehittämisen suunnittelun syventäminen ja Föli-alueen laajeneminen olivat myönteisiä askelia koko seutukunnan kilpailukyyn kehittämisessä. Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus solmittiin seudun ja valtion välillä. Poikkeuksellisesti valtio sitoi sopimuksen syntymisen väyläviraston suuriin hankkeisiin. Koska Liedon osalta suuri ohikulkutien hanke oli juuri valmistunut, kohdistuivat uudet MAL- hankkeet Kaarinan, Raision ja Turun alueille. Tämä tarkoitti sitä, että Liedon alueelle ei MAL-rahaa seuraavalla kaudella investoida. Toki koko seutu hyötyy merkittävästi uusista MAL-hankkeista.

Kaupungin organisaatio

Kaupungin organisaation strategiset tavoitteet etenivät suunnitellusti. Voidaan jopa sanoa, että kehitystyö

eteni erinomaisella tavalla. Liedon kaupungin organisaation strategia on jaettu neljään osa-alueeseen:

1. Talous,
2. Asiakaspalvelu & Palvelukokemus,
3. Sisäiset prosessit & Organisaatio,
4. Henkilöstö & Osaaminen

Näissä osa-alueissa on määritelty 27 toimenpidekokonaisuutta. Erinomaista etenemistä kuvaa se, että vuonna 2024 toteutui kokonaan tai osittain 21 näistä toimenpidekokonaisuuksista. Erityismainintana voisi todeta, että palveluiden muotoiluprosjektissa kerättyä materiaalia hyödynnettiin ensimmäistä kertaa talousarvioprosessissa. Mahdollisuus yksilöidä keskusteluja yksittäisten palveluiden osalta ohjasi päättäjien keskustelua ja mahdollisti tietoon perustuvan päätöksenteon entistä paremman toteutumisen.

Lieto on unelmien turvallinen ja menestyvä kaupunki

Vuoden 2024 onnistumiset eivät olisi toteutuneet ilman laajaa yhteistyötä kaupungin henkilökunnan, päättäjien, kaupunkilaisten, alueen yritysten, yhdistysten, urheiluseurojen ja muiden kaupungin tärkeiden yhteistyötahojen kanssa. Suuri kiitos teille kaikille!

Lietolaiset ovat etuoikeutettuja. Kaupungin tehokkaat toimintamallit ja edullinen sijainti takaavat menestyksemme tulevinakin vuosina. Suuret haasteet odottavat meitä tulevaisuudessa. Yhteistyöllä me löydämme kuitenkin oikeat reitit menestykseen.

Mika Ingi, kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Kuntavaaleissa 13.6.2021 valitun 43-jäsenisen valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021 ja päättyi 31.5.2025. Hallintosäännön 13 luvun 91 § mukaan valtuustossa on puheenjohtajan lisäksi kolme varapuheenjohtajaa. Liedon kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2024 valtuutettujen lukumäärän mukaan ovat seuraavat: Kansallinen Kokoomus 12 jäsentä, Suomen Keskusta 8 jäsentä, Perussuomalaiset 7 jäsentä, Vihreä Liitto 6 jäsentä, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 5 jäsentä, Suomen Kristillisdemokraatit 2 jäsentä ja Vasemmistoliitto 2 jäsentä, sekä Suomen ruotsalainen kansanpuolue 1 jäsen.

Jäsenet:

Pilpola, Juhani, pj	ps
Taimisto, Jukka, I varapj	kok
Piippo, Niina, II varapj	sd
Takatalo, Henna, III varapj	kesk
Ala-Nissilä, Simo	kok
Friberg, Marko	ps
Föhr, Matti	kok
Hallanheimo, Minna	kesk
Heininen, Jaakko	kok
Heino, Noora	kok
Hermonen, Merja	vihr
Inkinen, Timo	kok
Isotalo, Lauri	kesk
Jokinen, Pasi	ps
Katajainen, Timo	vas
Kauppinen, Jenni	vas
Kemppainen, Sirkku	kd
Koivumäki, Mikko	ps
Kolkkala, Riina	kesk
Kuokkanen Jukka-Pekka	kd
Laaksonen, Timo	kok
Leppänen, Soili	sd
Lindholm, Hannele	kok
Marjomaa, Juha	kesk

Metsistö, Matti	sd
Mikkola, Mari	kok
Nieminen-Pihala, Vappu	vihr
Pohjankukka, Tomi	ps
Riikonen, Oili	kesk
Ruottu, Annina	kok
Saarinen, Ismo	sd
Sairanen, Jari	kok
Salminen, Lotta	vihr
Santanen, Vesa	ps
Savonlahti, Emilia	vihr
Soini, Jari	ps
Solin, Henrik	rkp
Tissari, Katja	vihr
Tuimala, Heidi	vihr
Virtanen, Jonna	kok
Vuorinen, Jari	kesk
Vähätalo, Jari	kesk
Ylikännö, Minna	sdp

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuoden 2024 aikana 9 kertaa ja teki päätökset kaiken kaikkiaan 102 asiakohdasta.

Kaupunginhallitus

Liedon kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä. Kokouksiin voivat osallistua myös kaupunginvaltuuston puheenjohtajat ja heillä on kokouksissa puheoikeus. Vuonna 2024 kaupunginhallitus kokoontui 29 kertaa ja teki päätöksen 283 asiakohdasta.

Kaupunginhallituksen kokoonpano 31.12.2024:

Mikkola Mari, pj	kok
Hallanheimo Minna, I varapj	kesk
Tuimala Heidi, II varapj	vihr

Ala-Nissilä Simo	kok
Lindholm Hannele	kok
Friberg Marko	ps
Pohjankukka Tomi	ps
Marjomaa Juha	kesk
Saarinен Ismo	sd
Kolkkala Riina	kesk
Katajainen Timo	vas

Lautakuntien ja toimikuntien puheenjohtajat 31.12.2023

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	Heininen Jaakko	kok
Keskusvaalilautakunta	Nieminen Pentti	sd
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Jokinen Pasi	ps
Tarkastuslautakunta	Solin Henrik	rkp
Tekninen lautakunta	Vuorinen Jari	kesk
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	Simola Jarkko	ps
Ympäristöterveyslautakunta	Nieminen-Pihala Vappu	vihr
Elinkeinotoimikunta	Hänninen Auli	kok
Yhteistyötoimikunta	Salmi Raija	vas

Hallintosääntö

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 9.12.2024 § 98 muutetun Liedon kaupungin hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.1.2025. Hyvinvointilautakuntaa ja -toimialaa koskevat kohdat, jotka on merkitty erikseen hallintosääntöön, tulevat voimaan uuden valtuustokauden alusta 1.6.2025 alkaen. Muilta osin hallintosääntö tulee voimaan 1.1.2025 alkaen.

Hallintosäännön päivitykset liittyivät Turun työllisyysalueen muodostamiseen 1.1.2025 alkaen, maankäyttö- ja rakennuslain muutoksiin sekä Liedon kaupungin hyvinvointipalvelujen organisointiin uuden valtuustokauden alusta 1.6.2025 alkaen. Samassa yhteydessä oli tarkoituksenmukaista selkeyttää ja täsmentää hallintosäännön lukua 8 Toimivalta henkilöstöasioissa. Lisäksi hallintosäännön päivitys sisältää toimielinten toimivaltaa koskevia täsmennyksiä, joita ei ole määritelty aiemmin hallintosäännössä.

(Kaupunginvaltuusto 9.12.2024 § 98).

1.1.3 Yleinen ja seudun taloudellinen kehitys

YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen bruttokansantuote laski vuonna 2024 0,2 prosenttia vuodesta 2023. Laskun myötä myös työttömyys kasvoi vuoden 2024 aikana.

Talousskavulla on ollut merkittävä vaikutus myös työllisyystilanteeseen. Työllisyysaste laski edelleen 1,2 prosenttiyksikköä vuoden 2023 lopusta, kun vuonna 2023 työllisyysaste laski 1,0 prosenttiyksikköä. Myös työttömyysaste oli vuoden 2024 lopussa oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino eli kestävyystase vaivaa sitkeästi Suomen taloutta myös tulevana vuosina. Bruttokansantuotteen ennustetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun vuonna 2025 ja tulevina vuosina, jonka oletetaan pienentävän kestävyysvajetta. Taloudellinen kasvu ei kuitenkaan ole riittävää kestävyysvajeen ratkaisemiseksi. Korkotason laskulla on merkittävä osuus julkisen talouden parantumiseen sekä korkomenojen laskun kautta että yksityisen kulutuksen tuoman taloudellisen kasvun kautta.

Kuntahallinto

Vuosi 2024 oli kuntahallinnossa pelättyä parempi, vaikka kuntatalouden tasapaino heikkenikin reippaasti niin toiminnan ja investointien rahavirralla, tilikauden tuloksella kuin vuosikatteella mitattuna. Kuntatalouden lainakantakin kasvoi enemmän kuin moneen vuoteen.

Kuntien ja kuntayhtymien menokehitys vaikuttaa ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan jääneen noin kahdeksan prosenttiin, kun vuonna 2023 nousu laukkasi 11 prosentissa. Toimintamenojen kehitykseen vaikutti useita syitä, joista merkittävin on kuntien palkkasumman kohtalaisen maltillinen nousu.

Kuntien taloudellinen liikkumavara on kuitenkin kapealla pohjalla, sillä tilinpäätösarvioissa on mukana kokonaisuudessaan hyvin merkittäviä omaisuuden myyntejä, jotka vahvistivat kuntatalouden lukemia kokonaisuutena. Ilman omaisuuden myyntituloja, olisi kuntatalouden hyvä tulos nojannut vahvasti jälleen vain Helsinkiin, joka suurena kaupunkina ja hyvänä tuloksentekijänä vääristää koko kuntakentän keskimääräistä tilaa.

SEUDUN TALOUDELLINEN KEHITYS

ELY-keskuksen joulukuun 2024 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 11,5 % eli 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2024 6,8 %, kun se vastaavaan aikaan vuonna 2023 oli 6,2 %. Tammikuussa työttömyys yleensä laskee ja Liedossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli tammikuussa 2023 6,6 %.

Varsinais-Suomen väestö on ennakkotietojen mukaan kasvanut vuonna 2024 noin 4.000 asukkaalla. Liedon asukasluku oli vuoden 2024 lopussa 20.666, joka on 31 asukasta enemmän kuin vuoden 2023 lopussa.

1.1.4 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstön määrä

Vakituisen henkilöstön (palvelussuhteiden) määrä 31.12.2024 oli 661 (638). Näistä palvelussuhteista kokoaikaisia oli 598 (582) ja osa-aikaisia 63 (56). Virkasuhteessa vakinaisesta henkilöstöstä oli 264 (259) ja työsuhteessa 397 (379). Koko henkilökunnalle henkilötyövuosia kertyi yhteensä 800 (HTV = palkallisten palveluksesaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aikaprosentti/100))

Henkilöstön ikäjakauma

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä 48,2 vuotta (48,5). Miesten keski-ikä oli 48,1 vuotta (48,4) ja naisten 48,2 vuotta (48,5). Naisten osuus vakituisesta henkilökunnasta on 83 % (81,03 %). Kunta-alalla työskentelevän henkilöstön keski-ikä on KT:n vuoden 2022 tilaston mukaan noin 45 vuotta. Määräaikainen henkilöstö on vakituista henkilöstöä selvästi nuorempaa.

Alkaneet ja päättyneet palvelussuhteet

Vakituisen henkilökunnan palvelussuhteen kesto oli keskimäärin 14 v 8 kk (14 v). Vuoden aikana alkoi 47 (60) vakituista palvelussuhdetta ja päättyi 52 (43).

Eläkkeelle siirtyi vuonna 2024 13 henkilöä (14); vanhuuseläkkeelle 12 (keski-ikä 64,73 v) ja työkyvyttömyyseläkkeelle 1 (2), osatyökyvyttömyyseläkkeelle 2 (2), kuntoutustuelle 5 (5) ja osakuntoutustuelle 2 (1).

Palkkaratkaisujen kustannusvaikutus ja palkkakustannukset

Kunnallinen virka- ja työehtosopimus KVTES, Opettajien virka- ja työehtosopimus OVTES ja OVTES osio G (pätevät varhaiskasvatuksen opettajat), Tekninen sopimus (TS) ja Lääkärisopimus (LS)

Vuoden 2024 korotukset olivat moniulotteisia ja kustannuksiltaan vuoden 2023 kaltaisia eli suuria. Eri virka- ja työehtosopimuksissa tuli alla olevan taulukon mukaisia korotuksia. Keskitetyt erät kohdennettiin valtakunnan tasolla ja paikalliset erät neuvoteltiin kuntakohtaisesti.

		KVTES	OVTES pl. osio G	OVTES osio G	TS	LS (eläinlääkä- rit) *****
1.2.2024	Kehittämishjelmaerä (keski- tetty erä)				0,119 %	0,40 %
1.5.2024	Yleiskorotus		0,77 %			
1.6.2024	Yleiskorotus	2,27 %	1,50 %		2,27 %	1,50 %
1.6.2024	Paikallinen järjestelyerä*	0,40 % + 0,33 %	0,40 % + 0,33 %		0,40 % + 0,33 %	0,40 % + 0,33 %
1.6.2024	Kehittämishjelmaerä (paikal- linen erä)**	1,00 %	0,60 %	1,00 %	0,881 %	0,60 %
1.6.2024 ja 1.8.2024	Kehittämishjelmaerä (keskitetty erä)*****		0,32 %			

Henkilöstökulut	2024	2023	2022
Palkat ja palkkiot	32 679 643	31 638 602	47 322 736
Henkilösivukulut	7 687 968	7 836 394	11 059 069
eläkekulut	6 742 638	6 383 482	9 220 597
Muut henkilösivukulut	945 330	1 452 912	1 838 473
Yhteensä	40 367 611	39 474 996	58 381 805

Sairauspoissaolot

Poissaolopäiviä oli keskimäärin 15,22 (17,53) kalenteripäivää / henkilötyövuosi.

Liedon kaupunki laatii erillisen henkilöstöraportin.

1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Liedon kaupungin toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuonna 2024. Aikaisempina vuosina tontinmyyntitulot ovat toteutuneet yli talousarvion, mutta rakentamisen matalasuhdanne sekä tehdyt päätökset näkyivät tavanomaista alhaisempina tontinmyyntituloina. Verotulot toteutuivat ennakoitua paremmin talouden hiipumisesta huolimatta.

Keskuskoulun rakennus käynnistyi ja on edennyt suunnitelmien mukaan.

Kaupungin väkiluku jatkoi kasvuaan vuonna 2024, Liedossa oli asukkaita ennakkotietojen mukaan vuoden 2024 lopulla 20 666 (2023 lopussa 20 635).

Työttömiä työnhakijoita oli Liedossa joulukuussa 2024 yhteensä 689, kun vuotta aiemmin joulukuussa 2023 työttömiä työnhakijoita oli 619. Seudullisesti työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 11,5 % eli 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin ja työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (12,0 %).

Toiminnan kehittämistä jatkettiin vuoden 2024 aikana.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Kuntalain säännökset velvoittavat kunnat järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raportoimaan niiden tuloksellisuudesta. Toimintakertomusraportoinnin tulee perustua todennettavissa olevaan sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan tuloksellisuuden arviointiin.

Liedon kaupungin talousarviossa 2023 kaupunkikonsernin riskit on jaoteltu neljään pääryhmään, jotka ovat: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit.

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin
- Hyvinvointipalvelujen järjestämisvastuun siirtymisen kunnalta hyvinvointialueelle aiheuttamat vaikutukset kunnan toimintaympäristöön ja taloudelliseen tilanteeseen

Taloudelliset riskit

- Sote-uudistuksen aiheuttama verotulojen ja valtionosuuksien siirto hyvinvointialueelle
- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakointi ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kunta velkaantuu
- Kaupungin kasvun tuomat investointipaineet
- Keskuskouluhankkeen kustannukset
- Korkoriskit

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Lautakunnat ovat arvioineet Lieto-strategian sekä sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin toteutumista toimintakertomustensa käsittelyn yhteydessä, luettavissa tilinpäätösasiakirjassa lautakuntien osioissa.

Väkiluvun kasvu ja sen tuomat investointitarpeet aiheuttavat kuitenkin painetta talouden ja toiminnallisten tarpeiden ennustamiselle. TE24 uudistus tuo mukanaan uhkia ja mahdollisuuksia, mutta vastuun siirtyminen kunnille tulee hyvin todennäköisesti näkymään kustannusten kasvuna, jota valtio ei kompensoi.

1.1.7 Ympäristöasiat

Kaupungin kiinteistöihin on tehty vuonna 2024 energiatehokkuutta parantavia investointeja sekä jatkettu öljynkulutusta vähentäviä toimia. Suurin yksittäinen energiatehokkuutta parantava hanke toteutettiin Littoisten koululla, jossa toinen öljykattila poistettiin käytöstä. Öljykattilan tilalle asennettiin käyttöveden puskurivaraaja. Kohteen vesi-ilmalämpöpumput myös huollettiin ja niiden käyttöä optimoitiin. Näillä toimilla saatiin vähennettyä kohteen öljyn kulutusta huomattavasti.

Käytöstä poistettu rakennus Kärpijoentie 11 päätettiin purkaa ja käytöstä poistetun Kievarintie 1:n lämmitys lopetettiin. Näin saatiin laskettua energiankulutusta niissä kohteissa, joita ei varmuudella tulla enää saneeraamaan kaupungin käyttöön. Littoisten, Loukinaisten, Jokilaakson ja Pahkamäen koulun liikuntasalien valaisut muutettiin energiatehokkaiksi led-valaisimiksi, niihin myös asennettiin älykäs ohjaus.

Kaupungin katuvalaistusta vaihdetaan vähemmän energiaa kuluttaviin led-valaisimiin vuosittain 200-300 kappaletta. Tässä on osin hyödynnetty yhteisrakentamista Carunan maakaapelointihankkeissa.

Kevyen liikenteen edistämiseksi Liedon kaupunki oli mukana MAL-hankkeessa, jossa toteutettiin Turun seudun KÄPY-näyttötäululaskentalaitteita. Avantin eritasoliittymän valmistumisen myötä toteutui katkeamaton kevyenliikenteen yhteys Ravattulan alueelta Liedon Avantiin sekä Piikkiön suuntaan.

Kunnallistekniikan rakentamisessa pyritään päästöjen vähentämiseen hyödyntämällä kaivuumaista rakentamiskohteessa. Talvikunnossapidon puitesopimuksessa on mahdollisuus tuntihinnan korotukseen, mikäli urakoitsija uusii kalustoa ympäristöystävällisemmäksi sopimusaikana.

Föli-matkojen määrät jatkoivat kasvuaan. Laskennallinen matkamäärä oli yli 936 tuhatta, jossa kasvua viime vuodesta 4 %. Laskennallisesti tämä tarkoittaa vajaa 2600 nousua joka päivä.

Osa kaupungin VL-alueista pyritään toteuttamaan niittymäisinä, luonnon monimuotoisuutta tukien.

Ruokapalvelut toteuttaa jatkuvaa hävikkiseurantaa. Koululaisilta kysyttiin asiakastyytyväisyyskyselyssä palautetta kouluruoasta. Tavoitteena on lautaselta poisheitettävän ruuan määrän jatkuva vähentäminen. Syksyllä 2024 käynnistettiin keskustelut SPR:n kanssa hävikkiruuan jakamisesta ensin kahdelta koululta ja mahdollisesti myöhemmin useammalta, mikäli hävikkiruoka kiinnostaa. Jakelu aloitettiin tammikuun alussa 2025 ja kokemukset ovat positiivisia.

Ajoneuvohankinnoissa on pyritty huomioimaan energiatehokkuusdirektiivin vaatimukset vähäpäästöisistä

autoista. Myös uusittavat traktorit ovat päästövaatimuksiltaan viimeisimpien vaatimusten mukaiset.

Vuonna 2024 jatkettiin Liedon ilmasto- ja luonnon monimuotoisuusohjelman laadintaa. Vieraslajien torjunnassa keskityttiin jättipalsamin, kurturuusun ja jättiputken torjuntaan. Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hankkeessa hoidettiin ja kunnostettiin perinnebiotooppeja Maunulan ja Teijulan alueilla. Lieto osallistui Paimionjoen keskiosan koskikunnostushankkeeseen, jossa koskielinympäristöjä pyrittiin palauttamaan lähemmäs luonnontilaa. Liedon alueella kunnostustoimia tehtiin Eurakoskella ja Killalankoskella.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin- ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kunnanhallituksella.

Liedon kunnanvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kunnan sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassa olevia kunnanvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kunnanhallitus on hyväksynyt voimassa olevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kaupungin hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kaupunkikonsernissa. Kaupun-

ginvaltuuston on hyväksynyt 83/11.11.2024 rahoitus- ja sijoitustoiminnanperiaatteet ja 82/11.11.2024 uuden konserniohjeen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaupunkikonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Käytännössä kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan toimivuudesta koko kaupungin tasolla sekä asettaa sen tavoitteet. Kaupunginjohtajalla on riskienhallinnan toteuttamis- ja valvontavastuu. Toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa riskienhallinnasta. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Sisäiseen valvontaan kuuluu viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon vastuulla oleva ja organisoima valvonta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat osa Liedon kaupungin tavanomaista suunnittelu-, johtamis- ja toimintaprosessia, jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta- ja arviointitoimenpiteistä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa

suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Hallituksen kannanotto sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA

Ulkoiset tuotot ja kulut 1 000 €	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
TOIMINTATUOTOT	17 416	18 251
TOIMINTAKULUT	- 67 837	- 66 264
Palkat ja palkkiot	- 32 680	- 31 639
Henkilöstösivukulut	- 7 688	- 7 836
TOIMINTAKATE	- 50 421	- 48 013
VEROTULOT	45 237	47 036
MUUT VALTIONOSUUKSET	16 133	16 421
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 431	- 329
Korkotuotot	101	154
Muut rahoitustuotot	729	308
Korkokulut	- 1 254	- 787
Muut rahoituskulut	- 7	- 4
VUOSIKATE	10 518	15 114
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	- 9 324	- 8 404
Suunnitelman mukaiset poistot	- 7 241	- 8 333
Arvonalentumiset	- 2 083	- 72
TILIKAUDEN TULOS	1 194	6 710
Poistoeron lisäys	5	5
Investointivaraus		- 4 000
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	1 199	2 715

Tilikauden 2024 **toimintakate** on noin -50,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 toimintakate oli -48,0 miljoonaa euroa.

Toimintatuottoja kertyi vuonna 2024 noin 17,4 miljoonaa euroa (18,3 miljoonaa euroa). Toimintatuottojen lasku johtui pääosin vähentyneistä tontinmyyntituloista ja toimintatuottoihin kirjattavasta tontinmyyntivoitosta.

Toimintakulut olivat vuonna 2024 noin 67,8 miljoonaa euroa (66,3 miljoonaa euroa). Kasvu johtui sekä henkilöstökulujen kasvusta että muiden toimintakulujen kasvusta, jonne vuokratulot kirjataan.

Tilikauden 2024 **vuosikate** on noin 10,5 miljoonaa euroa eli noin 4,6 miljoonaa euroa edellistä vuotta pienempi (15,1 miljoonaa euroa).

Verotulot laskivat 1,8 miljoonaa euroa. Pääosin tämä johtuu vuoden 2023 tammikuussa tilitetyistä kerta-

luonteisista verohännistä. Kertaeristä puhdistettu kunnallisverokertymä kehittyi suotuisasti, mutta osuus yhteisöveron tuotosta on heikentynyt.

Valtionosuudet laskivat noin 300 tuhatta euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edellisvuodesta noin 100 tuhatta euroa. Kaupungin lainakanta on kasvanut, mutta vastaavasti korkotaso on edelleen laskenut. Myös rahoitustuottoja kertyi edellisvuotta enemmän.

Poistot ja arvonalentumiset olivat vuonna 2024 noin 900 tuhatta euroa edellisvuotta suuremmat.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi poistosuunnitelman muutoksen, jonka seurauksena poistojen määrä laski viime vuodesta noin miljoona euroa. Kertaluonteisissa erissä on 2 miljoonan euron alaskirjaus Tarvasjoen hyvinvointikeskukseen.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,2 miljoonaa euroa, joka on noin 900 tuhatta euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Vuoden 2023 ylijäämä oli 2,7 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämästä kaupungin osuus on noin 800 tuhatta euroa ja Liedon Veden osuus noin 400 tuhatta euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	25,6 %	27,2 %
Vuosikate / Poistot, %	112,6 %	177,8 %
Vuosikate € / asukas	508	718
Asukasmäärä	20 666	20 635

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista. Tilikaudella 2024 maksurahoituksella toimintamenoista katettiin 25,6 % (27,2 %).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tilikauden 2024 vuosikate per asukas on 508 euroa, kun se vuonna 2023 oli 718 euroa per asukas.

Perusoletus on, että mikäli vuosikate riittää poistojen kattamiseen, tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kaupungin keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Tilikaudella 2024 kaupungin vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset, ja tilikauden tulos oli selvästi ylijäämäinen. Tulorahoitus ei riittänyt riitti investointien rahoittamiseen. Tilikauden 2024 vuosikate oli noin 10,5 miljoonaa (15,1) miljoonaa ja investointimenot noin 19,5 miljoonaa euroa (13,1).

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2024	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	10 518	15 113
Tulorahoituksen korjauserät	-737	-2 101
	9 781	13 012
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-19 341	-13 125
Rahoitusosuudet investointimenoihin	223	1 219
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214	2 589
	-17 904	-9 317
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-8 123	3 695
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	18	18
	18	18
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 356	-2 382
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 000	-6 000
	10 644	-8 382
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 018	118
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 644	-8 246
RAHAVAROJEN MUUTOS	-479	-4 551
Rahavarat 31.12.	3 143	3 622
Rahavarat 1.1.	3 622	8 173
	-479	-4 551

Tilikauden 2024 toiminnan rahavirta oli positiivinen noin 9,8 miljoonaa euroa (13,0). Vuosikate oli noin 4,6 miljoonaa euroa edellistä vuotta heikompi.

Tilikauden 2024 investointimenot olivat noin 19,3 miljoonaa euroa eli noin 6,2 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2023 (13,1). Nettona rahoitusosuuksien ja luovutustulojen jälkeen tilikauden 2024 investointien

rahavirta oli noin -17,9 miljoonaa euroa (-9,3).

Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä oli noin 8,1 miljoonaa euroa negatiivinen (3,7).

Liedon kaupungin lainakanta kasvoi noin 10,6 miljoonaa euroa vuonna 2024. Rahavarat olivat 31.12.2024 noin 3,1 miljoonaa euroa eli noin 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin 31.12.2023 (3,6).

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. 1000 €	3 764	4 074
Investointien tulorahoitus, %	55	117
Lainanhoitokate	3,6	5,5
Kassan riittävyys (pv)	12	16
Asukasmäärä	20 666	20 635

Toiminnan ja investointien rahavirta-tunnusluku kertoo kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Luvun ollessa negatiivinen menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Liedon kaupungin lainakanta kasvoi vuonna 2024 noin 10,6 miljoonaa euroa, vuonna 2023 lainakanta laski noin 8,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 3,4 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2021 kasvoi noin 6,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 2,4 miljoonaa euroa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno})$ -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $((\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset}))$, kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	134 606	125 150
Aineettomat hyödykkeet	136	127
Tietokoneohjelmistot	0	12
Muut pitkävaikutteiset menot	136	115
Aineelliset hyödykkeet	129 787	120 385
Maa- ja vesialueet	25 996	25 656
Rakennukset	53 037	56 165
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	37 754	36 582
Koneet ja kalusto	746	634
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 255	1 347
Sijoitukset	4 682	4 639
Osakkeet ja osuudet	3 958	4 054
Muut lainasaamiset	399	417
Muut saamiset	325	168
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	437	436
Valtion toimeksiannot	51	65
Lahjoitusrahastojen varat	352	355
Muut toimeksiantojen varat	34	16
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 298	8 130
Saamiset	6 154	4 507
Pitkäaikaiset saamiset	6	97
Muut saamiset	6	97
Lyhytaikaiset saamiset	6 148	4 410
Myyntisaamiset	3 358	2 670
Muut saamiset	1 567	771
Siirtosaamiset	1 223	969
Rahoitusarvopaperit	1	1
Osakkeet ja osuudet	1	1
Rahat ja pankkisaamiset	3 143	3 621
VASTAAVAA YHTEENSÄ	144 340	133 716

1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	48 801	47 602
Peruspääoma	29 557	29 557
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	18 045	15 330
Tilikauden yli-/alijäämä	1 199	2 715
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	8 016	8 021
Poistoero	16	21
Investointivaraus	8 000	8 000
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	437	436
Valtion toimeksiannot	51	65
Lahjoitusrahastojen pääomat	352	355
Muut toimeksiantojen pääomat	34	16
VIERAS PÄÄOMA	87 086	77 657
Pitkäaikainen	39 557	39 813
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 923	27 757
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Liittymismaksut ja muut velat	12 634	12 056
Lyhytaikainen	47 529	37 844
Joukkovelkakirjalainat	36 000	23 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	834	2 356
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	281	462
Ostovelat	4 121	5 807
Liittymismaksut ja muut velat	683	708
Siirtovelat	5 610	5 512
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	144 340	133 716

Liedon kaupungin taseen loppusumma 31.12.2024 on kasvanut noin 10,6 miljoonaa euroa verrattuna taseen loppusummaan 31.12.2023.

Merkittävin tekijä on investointien määrä ja lainamäärän kasvu.

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta:

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	39	42
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	59	53
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	19 244	18 045
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	931	874
Lainakanta 31.12., 1 000 €	63 757	53 112
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 085	2 574
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	74 102	61 264
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 586	2 969
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	399	417
Asukasluku	20 666	20 635

Omavaraisuusaste, $(100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, $(100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot})$, kertoo, miten paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), $(\text{Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)})$. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana.

Lainakanta, $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}))$. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12., $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut})$

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kunnan rahan lähteet ja käytön. Se sisältää kaikki kunnan ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	17 416	Toimintakulut	67 837
Verotulot	45 237	Valmistus omaan käyttöön	0
Valtionosuudet	16 133	Korkokulut	1 254
Korkotuotot	101	Muut rahoituskulut	7
Muut rahoitustuotot	729		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-737	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	223	Investointimenot	19 341
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	18	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 356
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	53 500
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	66 500		
Kokonaistulot yhteensä	146 834	Kokonaismenot yhteensä	144 295

Täsmäytys: Kokonaistulot – Kokonaismenot = 144 305 – 146 834 = **2 539**

Rahavarojen muutos – Muut maksuvalmiuden muutokset = -479 + 3018 = **2 539**

Kaupungin toimintatuottojen osuus kokonaistuloista on 11,9 (21,7 %) ja vastaavasti toimintakulujen osuus kokonaismenoista noin 47,0 (74,8 %).

Verotulojen osuus kaupungin toimintojen rahoituksesta on 30,8 (56 %), valtionosuudet kokonaistuloista noin 10,9 (19,5 %).

	lainat 1.1.	lisäykset	lyhennykset	lainat 31.12.	korkomenot	asukkaat 31.12.	lainat/as 31.12.
31.12.2023	61 495 157	0	8 382 676	53 112 481	787 101	20 635	2 574
31.12.2024	53 112 481	13 000 000	-2 355 537	63 756 945	1 253 899	20 666	3 085

1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Liedon Asunnot Oy	X	
Liedon Lämpö Oy	X	
Liedon Innovaatiokampus Oy	X	
Säätiöt		
Nautelankoski-säätiö		X
Kuntayhtymät		
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	X	
Varsinais-Suomen Liitto	X	
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä		X
Osakkuusyhteisöt		
Parravahan Vesi Oy	X	
Tilikunta Oy	X	
Yhteisyhteisöt		
Littoistenjärven säännöstely-yhtiö		X
Yhteensä	6	4

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto on 25.9.2017 hyväksynyt Liedon kunnan konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.10.2017. Konserniohjeen tarkoituksena on parantaa kunnan omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 82/11.11.2024, joka tulee voimaan 1.1.2025.

Kunnanvaltuusto on 11/27.1.2020 hyväksynyt Liedon kunnan omistajapolitiittiset linjaukset 2020-2024. Kaupungin omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Omistajapolitiikalla määritetään ja linjataan missä tehtävissä, hankkeissa ja toiminnoissa kaupunki on mukana omistajana ja/tai sijoittajana. Samalla tuodaan esiin niitä periaatteita, joilla määritellään omistukselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä pääoman käytön ja palvelutuotannon hankinnan toteuttamistavat. Konserniohjeeseen sisältyviin määräyksiin ja ohjeisiin on kirjattu, miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Liedon Asunnot Oy

Tilikaudella aloitettiin viiden talon kylpyhuoneremontit. Remonttien päätös meni tammikuun 2025 puolelle, myönnetyn kuukauden Lietolaisen ja Kisakukkulan lisätöiden vuoksi.

Huonokuntoisissa asunnoissa suoritettiin remontteja tarpeen mukaan.

Liedon Lämpö Oy

Käynnistettiin uuden perustuotantolaitoksen rakentaminen Luolakalliolle. Laitos hankittiin käytettynä Lahdesta 4/2024 tehdyllä sopimuksella ja käynnistettiin 12/2024. Verkoston tuotannosta poistettiin neljä kpl turhaa ja käyttöikänsä päässä ollutta öljylaitosta. Ulkopuolisen lämmöntuottajan sopimus loppui 12/2024.

Verkoston vuotoja korjattiin useita ja huolto- ja kunnossapito-ohjelma otettiin käyttöön 12/2024. Tuotannon muutosten takia Liedon Lämpö Oy ei kuulu enää päästökaupan piiriin 9/2024. Päästöoikeuksia myytiin 1 214 000 € ja niiden myynnin kulut ovat -24 292 €.

1.6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

1.6.4.1 Liedon Asunnot Oy

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntään nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Toiminnallinen /taloudellinen tavoite	Keinot ja toimenpiteet	Mittarit/Toteuma
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa	Vuokrataso tulevana vuosina Vuokratason nousu vuodesta 2023 vuoteen 2024 ollen km. n. 4 %

Hyvät asuinolosuhteet	Huoneistojen kunnon ylläpitäminen sekä yhtiön toimesta että asukkaiden omaehtoisella remontilla, jonka kulut maksaa yhtiö. Erityisen huonokuntoisten asuntojen remontointi aina yhtiön toimesta. Häiriöiden poisto	Asukkaiden pysyvyys Haltijavaihtoja tapahtui vuoden aikana 47 kpl.
Tehokas vuokrien perintä	Nopea reagointi vuokrarästeihin	Vuokrasaatavien määrä Vuoden vaihteessa saatavat olivat 102 518 €, jossa jonkun verran nousua vuoden takaiseen arvoon. Isommat saatavat ovat perintätoimiston perinnässä. Mukana on myös erääntymättömiä erä mm. vesilaskutuksista
Asukkaiden kuuleminen	Asukasneuvosto ja asukkaiden yhteislaisuus	Asukasneuvosto toiminut tehokkaasti yhtiön ja asukkaiden välissä tuoden viestejä taloilta hallinnolle ja päinvastoin.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	2 292	0	2 292	2 188	-104	-5%
Menot, poistot, rahoituserät, varaukset, tilinpäätössiirrot	-2 288	0	-2 288	-2 191	97	3%
Tulos	4	0	4	-3	-7	-4200%

1.6.4.2 Liedon lämpö Oy

TOIMINTA-AJATUS

Liedon Lämpö Oy tuottaa ja toimittaa kohtuuhintaista kaukolämpöä toiminta-alueensa sopimusasiakkaille. Liittymismaksuilla ja perusmaksutuloilla katetaan verkostojen rakentamiskulut. Lämpöyhtiön verkostoa kasvatetaan huomioon ottaen kaavoituksen ja alueen taloudellisen kehityksen vaatimukset. Kasvua haetaan vain taloudellisesti kannattavalla tavalla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Toteuma
Kohtuuhintaisen lämmönmyynnin toimintamallin toteuttamisen jatkaminen	Toteutuu. Hinnankorotuksia ei ole näkyvissä.
Uuden hakelämpölaitoksen toteutus Avantiin Luolakallion alueelle.	Uuden kpa-laitos käynnistettiin tuotantoon 12/2024.
Markkinoidaan kaukolämpöä keskustan ja Avantin alueen rakentajille.	Toteutuu.
Valmistellaan Ilmaristen lämpökeskuksen siirtymistä pois öljystä tai uusiutuvaa sen rinnalle.	Vesi-ilmalämpöpumppuratkaisua/ sähkökattilavaihtoehtoa on valmisteltu.
Parannetaan verkoston toimitusvarmuutta.	Verkostoon rakennettiin pumppaamo, joka otettiin käyttöön 12/2024 aikana. Verkoston vuotoja on korjattu useassa paikassa.
Haetaan mahdollisia hukkalämpökohteita kaukolämmön tuotantoon.	On liitetty yksi hukkalämmön tuottaja kaukolämpöverkostoon.
Parannetaan tiedotusta ja nostetaan kaukolämmön profiilia paikallisena, ekologisena ja kannattavana lämmitysratkaisuna.	Toteutuu

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	4 229	0	4 229	6 250	2021	48%
Menot	-3 562	0	-3 562	-4 374	-812	23%
Poistot	-437	0	-437	-473	-36	8%

Tilinpäätössiirrot				-1 168		
Tulos	4	0	4	47	43	1075%

Päästökaupan tulot ovat 1 214 000 € ja niiden myynnin kulut ovat -24 292 €.

1.6.4.3 Liedon Innovaatiokampus Oy

TOIMINTA-AJATUS

Kehitysyhtiö on rakentanut pohjaa tulevaisuuden kilpailukyvyille, elinvoimalle ja hyvinvoinnille törmäyttämällä yrityksiä, oppilaitoksia, työvoimaa ja kaupungin palveluja yhdeksi kokonaisuudeksi.

Liedon Innovaatiokampuksen ydintehtävä on tuoda yhteen yritysten kasvulle ja menestykselle keskeiset toimijat fyysisesti samalle alueelle. Kampuksen tavoitteena on luoda innovatiivinen toimintamalli, jossa vanhojen toimintamallien hyvät puolet, uudet ideat ja nykyiset liiketoimintamahdollisuudet yhdistyvät – esimerkiksi vihreän siirtymän ja kestävän kehityksen näkökulmasta.

TALOUS

1 000 EUROA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tuloarviot ja määrärahat						
Tulot	50	0	50	68	18	36%
Menot	-50	0	-50	-50	0	0%
Tulos	0	0	0	18	18	0%

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liedon Asunnot Oy

Normaalit perusparannusremontit ja Keskustie 4 ja 5 Steni-seinälevyjen kiinnityksien tarkastus.

Liedon Lämpö Oy

Investointien ansiosta energiantuotannossa pystytään käyttämään monipuolisempaa polttoainejakaumaa, energialähteitä ja lämmöntalteenottoja tehokkaasti. Tämä edistää kannattavuutta, huoltovarmuutta ja hintavakautta.

Liedon Innovaatiokampus Oy

Liedon Innovaatiokampuksen toiminta jatkuu aktiivisesti vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on edelleen laajentaa kumppanuusverkostoa, tehostaa koulutuspalveluiden ja työvoiman kohtaantoa, edistää vihreän siirtymän mukaisia innovaatioita alueella sekä kehittää uusia yrityshankkeita, jotka vahvistavat Liedon vetovoimaisuutta.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeen 2. luvun mukaan konsernijohtoon edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3 mukaan osavuositarkastukset annetaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Ne laaditaan kaupunginhallituksen antamien ohjeiden ja määrittämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohtoon pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan säännöllisesti. Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle on erikseen selvitetty toiminnan kannalta merkittäviä muutoksia ja tapahtumia. Konserniin kuuluvien yhteisöjen esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettu tiedoksi konsernijohtolle.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 €	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	24 113	24 109
Toimintakulut	-73 500	-72 373
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	10	-79
TOIMINTAKATE	-49 377	-48 343
Verotulot	45 237	47 036
Valtionosuudet	17 727	18 025
Rahoitustuotot ja -kulut	-949	-676
Korkotuotot	88	138
Muut rahoitustuotot	693	310
Korkokulut	-1 723	-1 097
Muut rahoituskulut	-7	-27
VUOSIKATE	12 638	16 041
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 435	-9 480
Arvonalentumiset	-2 083	-72
Muut satunnaiset tuotot	1	
TILIKAUDEN TULOS	2 121	6 490
Tilikauden verot	-6	0
Laskennalliset verot	-198	
Vähemmistöosuudet	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	1 916	6 490
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	32,8	33,3
Vuosikate/Poistot, %	120,2	167,9
Vuosikate €/asukas	612	777
Asukasmäärä	20 666	20 635

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista ($100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$). Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka jää katettavaksi verotuloista.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista ($100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$). Kun

tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Poistoilla tarkoitetaan investointien omahankintamenoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA
Rahoituslaskelma

1 000 €	2024	2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	12 638	16 041
Satunnaiset erät	752	13 754
Tilikauden verot	-6	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 108	-2 022
	11 525	14 033
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-29 665	-13 393
Rahoitusosuudet investointimenoihin	375	1 219
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214	2 592
	-28 076	-9 582
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-16 550	4 450
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-2
Antolainasaamisten vähennykset	0	18
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 900	-3 386
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 870	-6 040
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 927	
	15 956	-9 426
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1	
Vaihto-omaisuuden muutos	90	212
Saamisten muutos	-1 025	2 991
Korottomien velkojen muutos	-236	-3 009
	-1 170	194
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	14 786	-9 214
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 764	-4 764
Rahavarat 31.12.	4 970	6 734
Rahavarat 1.1.	6 734	12 413
	11 500	-5 679

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	3 213	3 212
Investointien tulorahoitus, %	43,1	131,8
Lainanhoitokate	3,3	2,7
Kassan riittävyys (pv)	9,2	13,5

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus ($100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$), tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella, loppuosa on rahoitettu joko pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate ($(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$), kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys ($365 * \text{Kassavarat} / \text{Kassasta maksut}$), konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE

VASTAAVAA 1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	155 868	137 428
Aineettomat hyödykkeet	161	151
Aineettomat oikeudet	10	14
Muut pitkävaikutteiset menot	151	137
Aineelliset hyödykkeet	151 522	133 024
Maa- ja vesialueet	26 624	26 257
Rakennukset	59 205	62 948
Kiinteät rakenteet ja laitteet	50 166	41 499
Koneet ja kalusto	1 035	927
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 490	1 393
Sijoitukset	4 185	4 253
Osakkuusyhtiöosuudet	95	59
Muut osakkeet ja osuudet	3 754	3 858
Muut saamiset	336	335
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	907	1 058
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 168	12 609
Vaihto-omaisuus	111	200
Saamiset	7 089	5 675
Pitkäaikaiset saamiset	8	99
Lyhytaikaiset saamiset	7 081	5 576
Rahoitusarvopaperit	486	441
Rahat ja pankkisaamiset	4 483	6 293
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168 944	151 095

VASTATTAVAA 1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	58 095	56 193
Peruspääoma	29 557	29 553
Arvonkorotusraho	0	0
Muut omat rahastot	3	3
Ed. tilikauden yli-/alijäämä	26 444	20 142
Tilikauden yli-/alijäämä	2 092	6 495
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	7	7
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	927	1 078
VIERAS PÄÄOMA	109 914	93 817
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	45 704	40 789
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	13 495	12 858
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	38 027	26 568
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	12 689	13 602
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168 944	151 095
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	34	37
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	64	55
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	28 536	26 637
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 381	1 291
Konsernin lainakanta, 1 000 €	83 731	67 357
Konsernin lainakanta, €/asukas	4 052	3 264
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	96 295	79 921
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 660	3 873
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Kunnan asukasmäärä	20666	20635

Omavaraisuusaste $(100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus $(100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot})$, kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on

omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Konsernin lainakanta (Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat), tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut) saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainasaamiset, tarkoittaa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on Kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 1.994.145,77 euroa.

Kaupunginhallitus tekee tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavan esityksen:

- Tehdään poistoerojen vähennyksiä 5.045,64 euroa suunnitelman mukaan.
- Tilikauden ylijäämä 1.199.194,41 euroa kirjataan oman pääoman muutoksena taseeseen ylijäämäksi. Ylijäämästä Liedon kaupungin osuus on 739.493,23 euroa ylijäämää ja Liedon Veden osuus on 459.698,17 euroa ylijäämää.

Kirjausten jälkeen taseessa olevan ylijäämän määrä on 19.244.243,59 euroa.

Talousarvion toteutuminen

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalousosan toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nettobudjetin käyttötalousosassa kaupunginhallitukselle ja lautakunnille. Lisäksi kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan on myönnetty määrärahoja, joiden sitovuustaso on tietty kohde. Kaupunginhallitusta ja lautakuntia sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate. Sitovuustasoon voidaan tehdä muutoksia vain valtuuston päätöksellä.

Kaupunginvaltuusto vahvistaa myös sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin sekä rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten lisäys

Käyttötalousosan toteutumisosassa selvitetään tavoitteiden ja toimintakatteiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

2.1.1 Yhteenvedo käyttötalouden toteutumasta lautakunnittain

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 53		- 53	- 57	- 4	7,68 %
TOIMINTAKATE	- 53		- 53	- 57	- 4	7,68 %
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	76		76	112	36	47,47 %
TOIMINTAKULUT	- 136		- 136	- 176	- 40	29,22 %
TOIMINTAKATE	- 60		- 60	- 63	- 4	6,05 %
Kaupunginhallitus						
TOIMINTATUOTOT	10 384		10 384	10 258	- 126	-1,21 %
TOIMINTAKULUT	- 9 584		- 9 584	- 8 710	873	-9,11 %
TOIMINTAKATE	800		800	1 548	748	93,40 %
Ympäristöterveyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 732		1 732	1 750	18	1,01 %
TOIMINTAKULUT	- 1 931		- 1 931	- 1 979	- 48	2,48 %
TOIMINTAKATE	- 199		- 199	- 229	- 30	15,27 %
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	2 507		2 507	2 750	243	9,69 %
TOIMINTAKULUT	- 49 214	- 530	- 49 744	- 48 312	1 432	-2,88 %
TOIMINTAKATE	- 46 708	- 530	- 47 238	- 45 563	1 675	-3,55 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta						
TOIMINTATUOTOT	356		356	477	121	34,17 %
TOIMINTAKULUT	- 4 184		- 4 184	- 3 966	218	-5,21 %
TOIMINTAKATE	- 3 829		- 3 829	- 3 489	340	-8,87 %
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	16 309		16 309	16 514	205	1,26 %
TOIMINTAKULUT	- 18 492	- 600	- 19 092	- 18 940	152	-0,80 %
TOIMINTAKATE	- 2 183	- 600	- 2 783	- 2 426	357	-12,82 %
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	2 883	- 1 150	1 733	1 918	185	-3,28 %
TOIMINTAKULUT	- 1 873		- 1 872	- 2 058	- 185	9,97 %
TOIMINTAKATE	1 010	- 1 150	- 141	- 141	0	- 0,00 %

Yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
TOIMINTATUOTOT	34 246	- 1 150	33 096	33 778	682	2,02 %
TOIMINTAKULUT	- 85 467	- 1 130	- 86 596	- 84 199	2 397	-2,77 %
TOIMINTAKATE	- 51 221	- 2 280	- 53 500	- 50 421	3 029	-5,66 %

Vuosi 2024 oli talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta haastava. Ensimmäisen osavuositiedon

luvut tilanteesta tammi-huhtikuu näyttivät merkittäviä lisämäärärahatarpeita varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä teknisen lautakunnan toimialueille. Lisämäärärahoja myönnettiin yhteensä 1.130 tuhatta euroa, joista varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnalle 530 tuhatta euroa ja tekniselle lautakunnalle 600 tuhatta euroa.

Teknisen lautakunnan osalta myönnetty lisämääräraha osoittautui noin 250 tuhatta euroa tarvetta korkeammaksi. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta alitti lopulta muutetun talousarvion lähes 1,7 miljoonaa euroa.

Lautakuntakohtaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon verrattuna on käsitelty lautakuntien raporteissa kohdassa 2.1.2.

2.1.2 Käyttötalouden toteuma lautakunnittain

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Henrik Solin

TOIMINTASUUNNITELMA

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kunnan ulkoista tarkastustoimintaa ja sen tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kunnanvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kunnan hallintoelimiltä.

Liedon kunnan tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Tilintarkastuspäivät	37	25	30	120,00%
€ / tilintarkastuspäivä	1 169	1 350	1 904	141,03%
Lautakunnan kokouksia	13	10	9	90,00%

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 53		- 53	- 57	- 4	7,68 %
TOIMINTAKATE	- 53		- 53	- 57	- 4	7,68 %

Keskusvaalilautakunta

Taloussihteeri Marjo Naatula, keskusvaalilautakunnan I sihteeri

Hallintojohtaja Anne Rantala, Keskusvaalilautakunnan II sihteeri

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vaalilain 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähinkään viisi varajäsentä).

Keskusvaalilautakunnan tehtäviin valtiollisissa vaaleissa kuuluvat vaalien erinäiset valmistelutoimet ja ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen. Kuntien nykyiset vaaliviranomaiset (keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnan, vaalitoimikunnat ja vaalitoimitsijat) toimivat presidentinvaaleissa normaaliin tapaan. Kuntavaalissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat laajemmat käsittäen edellä olevan lisäksi ehdokashakemusten vastaanoton ja tarkastamisen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen, ennakkoäänien laskemisen ja kaikkien äänien tarkastuslaskennan suorittamisen sekä vaalien tuloksen vahvistamisen ja julkistamisen.

Talousarviovuoden 2024 aikana järjestettiin presidentinvaalit sunnuntaina 28.1.2024 ja toinen vaali sunnuntaina 11.2.2024. Europarlamenttivaalit järjestettiin sunnuntaina 9.6.2023. Vuoden 2025 yhdistettyjen alue- ja kuntavaalien valmistelevat toimet aloitettiin loppuvuonna 2024.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	Presidentin- ja europarlamenttivaalien järjestäminen	

Sekä presidentinvaalit että europarlamenttivaalit järjestettiin onnistuneesti.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	76		76	112	36	47,47 %
TOIMINTAKULUT	- 136		- 136	- 176	- 40	29,22 %
TOIMINTAKATE	- 60		- 60	- 63	- 4	6,05 %

Presidentinvaalien toinen kierros vaikeutti tuottojen ja kulujen arviointia.

Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Toimialajohtaja Anne Rantala

Kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan sisältyvät seuraavat tulosalueet:

Konsernihallinto

Sisäiset palvelut

Maaseutupalvelut

Pelastustoimi

Työllistäminen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet kunnan ylimmälle päätöksenteolle kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa. Toiminta-ajatuksena on laadukkaalla valmistelulla ja selvitystyöllä ohjata ja tukea toimialoja talous- henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä tehtävissä. Tässä tarkoituksessa hallintopalvelut toimenpiteillään edistää ja ohjaa em. tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Konsernihallinnon ydinprosesseja ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja -päättökseen liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 painottuivat erityisesti elinvoimaan, hyvinvoinnin- ja terveyden edistämistehtävän hoitamiseen sekä sisäisten palveluiden parantamiseen nykyisen toimintaympäristön edellyttämällä tavalla.

LIEDON KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon kaupungin strategia päivitettiin vuoden 2022 aikana.

Liedon kaupunkistrategian 2018–2025 painopistealueet ovat:

- Unelmien kaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaaajama ja omaileimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen

- Talouden ja toiminnan kehys

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta konsernihallinnon ja hallintopalveluiden tärkeimpinä strategisena painopistealueena ovat olleet edelleen talouden ja toiminnan kehys ja siihen liittyvät kriittiset menestystekijät ”Kerralla kuntoon” ja ”Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous”.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan ja sen tulosalueiden toiminnalliset tavoitteet ovat johdettu kaupunkistrategiasta ja ovat hyvin toteuttaneet sen mukaisia tavoitteita.

TOIMINTA-AJATUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan ydintehtäviä ovat kaupunginvaltuuston ja –hallituksen päätöksen-
teon sekä hallinnon tukipalvelut ml. luottamushenkilöhallintoon ja –päättöksentekoon liittyvät tukipalvelut.
Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallin-
toon ja tietohallintopalveluihin. Lisäksi toimialalle kuuluvat työllisyyspalvelut ja ylikunnalliset maaseutupalve-
lut.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Kaupunginhallitus saa kuukausittain raportin taloudesta. Myös keskushallinnossa tehtävänkuvia tarkastel-
laan ja päivitetään aina tehtäväkentän muuttuessa ja henkilövaihdosten yhteydessä. Toimintojen haavoittu-
vuuden välttämiseksi kaikille on määritelty sijaiset, käytännössä sijaistetaan tiimien sisällä ja myös yli tiimira-
jojen hyödyntäen myös eri hallintokunnissa olevaa osaamista. Tuottavuutta seurataan suoritehintojen ja
suoritteiden kautta. Laskujen hyväksyntäkierto ja oikeudet tarkastetaan vuosittain. Hallintosääntöön teh-
dään aina tarvittaessa mm. organisaatiomuutosten edellyttämät päivitykset ja käyttöönoton yhteydessä toi-
mivallan Kokonaisuutena voidaan todeta, että sisäisten palveluiden osalta sisäinen valvonta toimii antaen
riittävän varmuuden riskien hallinnasta sekä toiminnan taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuu-
desta

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriit- tinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	1: Talouden tasapainottaminen	
Tavoite	2: Toiminnan tehostaminen	
Strategian painopiste ja kriit- tinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	3: Valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	4: Työhyvinvoinnin parantaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	6: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Avoin ja aktiivinen viestijä
Tavoite	7. Ajankohtainen ja ennakoiva tiedottaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	8. Kuntalaiset tavoittava ja nykyaikainen palvelu

Tavoitteet toteutuneet kokonaisuudessaan talousarvion mukaisina. Hyvinvointialueuudistus aiheutti lisätöitä hallintopalveluissa. Pilvipalveluihin ja sähköiseen arkistoon siirtyminen jatkuvat edelleen vuonna 2024. Tarkemmat selvitykset löytyvät tulosalueiden ja vastuualueiden arvioinneista.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	10 384		10 384	10 258	- 126	-1,21 %
TOIMINTAKULUT	- 9 584		- 9 584	- 8 710	873	-9,11 %
TOIMINTAKATE	800		800	1 548	748	93,40 %

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan toimintakate toteutui noin 750 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempana. Tämä johtuu pääosin talousarviota pienemmistä henkilöstökuluista, joista merkittävimmän erän muodostaa työllisyyden tulosalueen työllistämismäärärahat, joita säästyi noin 450 tuhatta euroa. Lisäksi palveluiden ostot ja muut toimintakulut toteutuivat talousarviota alhaisempina, ja erät koostuvat useista pienemmistä eristä.

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kaupunginvaltuusto, -hallitus, kaupunginjohtaja, elinkeinotoimi, joukkoliikenne ja tiedottaminen. Kaupunginvaltuusto ja hallitus edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kunnan ja sen asukkaiden hyvinvointia kuntastrategian mukaisesti.

Liedon kaupunkistrategian 2023–2026 painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Vuoden jatkettiin elinvoiman kehittämistä Elinkeinotoimen ja Liedon Innovaatiokampus Oy:n kautta, johon kuuluu olennaisena osana joukkoliikenne Avantin alueella. Lisäksi hyvinvoinnin edistämisen toimintamallia kehitettiin Hyvinvointijohtajan toimesta.

TE24-uudistuksen valmistelu ja haltuunotto vaati valmistelua ja toimintamallien kehittämistä. Palvelut siirtyivät suunnitellusti ja hallitusti vuoden 2025 alusta.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen		
Toimenpide	Neliportaisen talouden kehittämisen pilotin toteuttaminen.			
Arviointi	Toteutettu.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Pilotti toteutettu. 0=ei toteutettu, 1=toteutettu		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		3: Valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen		
Toimenpide	TE2024 uudistuksen haltuunotto ja toteutuksen käynnistys			
Arviointi	Toteutui suunnitelmien mukaan ja alkoi 2025 alusta.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024

Delegoitujen palveluiden haltuunotto toteutunut=1, ei toteutunut=0		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite 6: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen				
Toimenpide	Kunnan osallisuusohjelman laatiminen			
Arviointi	Osallisuusohjelma on luonnosvaiheessa, ei vielä valmistunut eikä vahvistettu.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Osallisuusohjelma laadittu ja hyväksytty 0=laadinta kesken 1=ohjelma laadittu ja hyväksytty		0,0		0,0
Toimenpide	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämishjelman laatiminen			
Arviointi	Kaupungin hyvinvointitoimialan toiminta ja kehittäminen -luonnos, joka toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämishjelman pohjana, on laadittu, mutta edistämishjelma ei vielä valmistunut eikä vahvistettu.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Laadittu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskeva ohjelma 0=laatiminen kesken 1= ohjelma laadittu ja hyväksytty		0,0		0,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	101	107	96	95,57%
Asukasluku	20 635	20 750	20 666	99,59%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Konsernihallinnon henkilömäärä kasvoi yhdellä henkilöllä.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	6 791		6 791	6 737	- 54	-0,79 %
TOIMINTAKULUT	- 2 324		- 2 324	- 1 975	349	-15,00 %
TOIMINTAKATE	4 468		4 468	4 762	295	6,59 %

Konsernihallinnon toimintakate toteutui noin 300 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempana.

Syitä talousarviota parempaan toimintakatteeseen ovat palveluostojen alittuminen 280 tuhatta euroa. Merkittävimpinä arvioitua pienemmät yhteistoimintaosuusmaksut, matkustuspäivät ja asiantuntijapalvelut.

Joukkoliikenne

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Turun seudun joukkoliikenne Föli tarjoaa helppokäyttöistä ja sujuvaa joukkoliikennettä kuuden kunnan alueella. Föliin kuuluvat Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali ja Rusko, sekä vuodesta 2024 alkaen myös Paimio. Föli vastaa alueen joukkoliikenteen järjestämisestä ja sen toimintaedellytysten edistämisestä, suunnittelee aikataulut, lippujen hinnat sekä vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta. Föli hankkii liikennepalvelun kulloinkin kilpailutuksen kautta valitulta liikennöitsijältä.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuoden 2024 talousarvioesityksen perusteella Liedon nettokustannukset kasvavat vuonna 2024 noin 77.000 euroa vuoden 2023 talousarviosta. Nettokustannuksissa on mukana lipputuloja 856.000 euroa, joka on noin 10 % enemmän kuin arvio vuoden 2023 lipputuloista. Lipputulojen kasvuun liittyy kuitenkin epävarmuutta.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Föli laskennalliset matkamäärät	901 638	810 000	936 000	115,55%

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 1 219		- 1 219	- 1 295	- 76	6,24 %
TOIMINTAKATE	- 1 219		- 1 219	- 1 295	- 76	6,24 %

Seudullisen joukkoliikenteen kustannukset ylittivät talousarvion. Matkustajamäärät kehittyivät suotuisasti, mutta joukkoliikennelautakunnan talousarviossa kehitys oli arvioitu tätäkin suuremmaksi.

Sisäiset palvelut

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

Talousjohtaja Markus Maunula

Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

Henkilöstöpäällikkö Minna Kekarainen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Sisäisten palvelujen tulosalue tuottaa kaupungin yhteiset talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon sekä asialhallinnan palvelut. Tulosalue huolehtii kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä keskusvaalilautakunnan ja yhteistyötoimikunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Vuoden 2024 talousarviossa panostettiin tietoverkkojen kapasiteetin nostamiseen. Kaupungissa on yhä enemmän siirrytty pilvipalveluihin. Tieto liikkuu yhä enemmän internetliikenteenä ja koulujen laitemäärät ovat moninkertaistuneet. Jotta oppilaiden opiskelu ja laitteilla työskentely voidaan varmistaa, verkon kapasiteettia tulee nostaa nykyisiä vaatimuksia vastaavalle tasolle. Verkon kapasiteetin nosto oli tarpeen kaupungintalolla, Ilmaristen, Jokilaakson ja Tarvasjoen kouluilla sekä Taatilan yhtenäiskoulun yläkoulussa ja alakoulussa. Palomuurin päivitys odottaa ulkopuolisen palveluntarjoajan toimenpiteitä.

Henkilöstön vaihtuvuus on lisääntynyt kaikissa kunnissa. Hyvistä ja osaavista työntekijöistä käydään yhä enemmän kilpailua. Liedon kaupungin on pysyttävä mukana tässä kilpailussa. Henkilöstön vaihtuvuuden vähentämiseksi kaupungin henkilöstön pitovoimaan panostettiin 150 euron EPassi- ja työsuuhdepolkupyöräedulla. Osaava henkilökunta edellyttää panostamista koulutukseen. Strategiassaan kaupunki panostaa esimiesten osaamisen kehittämiseen. Esimiesten tulee olla osaavia ihmisten johtajia sekä työn ja työyhteisön kehittäjiä. Esimiehet ovat avainasemassa, kun halutaan viedä eteenpäin kaupungin henkilöstön veto- ja pitovoimaan liittyviä asioita. Johtoryhmälle järjestettiin koulutusta koskien strategista kyvykkyyttä, johtamistyön linjauksia ja johtoryhmän toimintaa. Kaikille esimiehille suunnatun koulutusohjelman teemana oli työhyvinvointi. Lisäksi järjestettiin viisi esihenkilöinfoa, joiden tarkoituksena on muun muassa lisätä esihenkilöiden virka- ja työsuuhde- sekä työnlainsäädännöllistä osaamista, yhtenäistää toimintatapoja ja auttaa johtamiseen liittyvissä asioissa. Talousarviovuoden aikana uudistettiin Liedon kaupungin omat Kuntarekryn sivustot siten, että ne lisäävät työnantajan houkuttelevuutta muihin työnantajiin nähden.

Henkilöresurssien tulee olla riittävällä tasolla palvelutarjontaan nähden. Riittäviä resursseja arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös palvelutuotannon keskeytymättömyys ja siihen liittyvät riskit. Kaupungin yhteisiä toimintatapoja on kehitettävä ja koulutettava jatkuvasti. Henkilöstöprosessien tulee olla selkeitä ja kaikkien

tiedossa. Mahdollisiin ongelmiin on kyettävä puuttumaan ennaltaehkäisevästi ja aikaisessa vaiheessa. Sairauspoissaoloihin puuttumisen ja työkyvyn ylläpitotoimiin luotiin lisää selkeitä toimintamalleja. Tämä edellytti aktiivista toimintaa työterveyshuollon kanssa ja yhteistyöneuvotteluiden vaikuttavuuden lisäämistä. Edellä mainittujen tavoitteiden kautta pyritään lisäämään henkilöstön työhyvinvointia ja saavuttamaan kustannussäästöjä pyrkimällä vähentämään sairauspoissaoloja ja ennenaikaista siirtymistä sairauseläkkeelle. Työnantaja on uuden henkilöresurssin myötä panostanut yhteistyöneuvotteluihin osallistumiseen ja aktiiviseen yhteistyöhön työterveyshuollon kanssa. Sairauspoissaoloista joutuvat kustannukset ovat olleet vuoteen 2023 verrattuna.

Vuonna 2024 toimitettiin kahdet yleiset vaalit: presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Kaupunki vastasi vaalien ennakkoonestyksen järjestämisestä ja varsinaisten vaalipäivien järjestelyistä.

Sähköisen arkiston käyttöönottoa jatkettiin. Tilinpäätösvuonna TWebin sähköiseen arkistoon siirrettiin aineistot KuntaToimiston ja Rondon palvelimilta, jolloin vanhoista palvelimista voitiin luopua.

Kaupungintalon kokoustilojen käytettävyyttä parannettiin uudistamalla kokoushuoneiden 1, 2 ja 3 av-tekniikka ja valtuustosaliin hankittiin uusi videotykki.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen		
Toimenpide	Pitkäjänteisesti suunniteltu ja toteutettu tasapainoinen ja vakaa talous			
Arviointi	Prosessi on käynnissä. Uudelleensijoitusta vaativia tapauksia ei ole käsitelty johtoryhmässä, sillä avoimia vakansseja, joihin olisi voitu sijoittaa, ei ole avautunut.			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Terveydellisistä syistä uutta työtä tarvitsevien henkilöiden uudelleen- sijoitusprosessin käynnistäminen 0=ei ole käynnistetty 1= käynnistetty	0,0	1,0	1,0	
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Toimialojen hyvä yhteistyö uudelleensijoitusten toteuttamisessa. Uudelleensijoitusta vaativat tapaukset käsitellään johtoryhmässä. 0= ei käsitellä 1= on käsitelty	0,0	1,0	0,0	
Lautakunnan tavoite		2: Toiminnan tehostaminen		
Toimenpide	Hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia tehostamisessa			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Kokoushuoneiden AV-tekniikan päivittäminen, 0=kesken, 1=toteutettu	0,0	1,0	1,0	

Toimenpide	Kaupungin kilpailukyvyyn parantaminen työmarkkinoilla			
Arviointi	Toteutettu.			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
KuntaRekry -järjestelmän parantaminen siten, että erottautaan kilpailijoista. 0=ei tehty, 1=toteutettu	0,0	1,0	1,0	
Toimenpide	M365 tietoturva-asetusten kiristäminen			
Arviointi	Tietoturvaa päivitetään pitkäjänteisesti ja uusia toimintoja otetaan käyttöön jatkuvasti. Ulkopuolisen palveluntarjoajan kanssa tavataan säännöllisesti arvioimaan tietoturvan tasoa ja mahdollisia parannustoimenpiteitä.			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Asetusten parantaminen, tarkentaminen ja korjaaminen kartoituksen perusteella	0,0	1,0	1,0	
Lautakunnan tavoite 4: Työhyvinvoinnin parantaminen				
Toimenpide	Esimieskoulutus			
Arviointi	Koulutus on käynnistetty			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Esimieskoulutus on käynnistetty. 0=käynnistämättä, 1=käynnistetty	0,0	1,0	1,0	
Toimenpide	Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen lisääminen			
Arviointi	Työhyvinvointikyselyn tulokset parantuneet. Sairaslomapäivien määrät laskeneet aiemmasta, mutta edelleen hieman korkeammat kuin talousarvion tavoitteena.			
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Työhyvinvointikyselyn 2022 tulokset 0=tulokset laskeneet tai ennallaan 1=tulokset parantuneet	1,0	1,0	1,0	
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Sairaslomapäivien määrä	19,5	13,5	15,8	

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Työntekijöiden määrä (työterveyspiirissä olevat henkilöt), ka/kk	805	780	810	103,84%
Työntekijöiden määrä 31.12.	837	810	842	103,95%
Sairauspoissaolot pv	13 553	10 530	12 823	121,77%
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö (työterveyshuollon piirissä olevat henkilöt ka/kk)	16,2	13,5	15,8	117,03%
Asukasluku	20 635	20 750	20 666	99,59%
Työterveyshuolto € / työntekijä (työntekijöiden määrä 31.12.)	254	240	307,7	128,20%
Maksetut sairauspäivien palkat	1 088 421	725 000	943 515,5	130,14%
Työkyvyttömyyden kokonaiskustannukset €/v		1 850 000	1 665 204	90,01%
€/kirjanpitolientti	1,8	1,7	1,72	101,17%
€/palkkalaskelma	37	35	46,52	132,91%
€/§ KV ja KH pykälä	733	733	1 080	147,33%
€/henkilökunnan työasema	829	825	859	104,12%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Sisäisten palveluiden henkilöstömäärässä ei tapahtunut muutoksia.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 528		2 528	2 675	146	5,79 %
TOIMINTAKULUT	- 3 306		- 3 306	- 3 332	- 27	0,81 %
TOIMINTAKATE	- 777		- 777	- 658	120	-15,39 %

Sisäisten palvelujen toimintakate alitti talousarvion noin 120 tuhatta euroa.

Olennaisin poikkeama muutettuun talousarvioon nähden on palveluostojen alittuminen taloushallinnossa. Työterveyshuollon kustannukset taas ylittyivät noin 70 tuhatta euroa. Toimintatuottojen ylitys johtuu pääosin sisäisistä tuotoista, joilla palkanlaskennan lisätöitä ostopalveluissa on kohdennettu toimialoille aiheuttamisperusteen mukaan.

Maaseutupalvelut

Toimialajohtaja Anne Rantala

Maaseutupäällikkö Ulla Nummila

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon kunta vastaa maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta 11 kunnan alueella. Sopijakunnat ovat Aura, Koski Tl, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Turku. Maaseutupalvelujen perustehtävänä on maksajavirastosopimuksella Liedon maaseutupalveluille siirrettyjen tehtävien vastuullinen hoitaminen sekä asiantuntevan neuvonnan ja sujuvien palvelujen antaminen koko yhteistoiminta-alueella.

Liedon maaseutupalvelut hoitaa tehtävät tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yrittäjämyönteisesti ja laadukkaasti.

Suomen uutta CAP27-suunnitelmaa on sovellettu vuoden 2023 alusta alkaen. Uudistuksen vaikutukset jatkuvat ohjelmakauden ensimmäiset vuodet. Uudet menetelmät ja määräykset työllistävät maaseutupalveluiden neuvonta- ja tukien käsittelytehtävissä. Henkilöstön koulutustarve on uudella ohjelmakaudella on iso. Viljelijöiden neuvontaan ja koulutukseen sekä asiakaslähtöiseen viestintään panostetaan.

Uusi satelliittiseuranta peruslohkojen tukikelpoisuuden määrittelyssä tulee lisäämään tarvetta neuvontaan sekä loppukesästä että keväällä. Sekä viljelijöiden neuvonta että kuvatulkinnot ovat uusia tehtäviä kuntien maataloushallinnossa.

Kuntien tehtäväksi on tullut 2024 lisäksi hallinnollista tarkastusta ja ehdollisuuden seuraamisen arviointia hallinnollisessa tarkastuksessa sekä hallinnolliseen tarkastukseen rinnastettavaa laadunarviointia.

Alueella ovat lisääntyneet erilaiset petoeläinvahingot sekä rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vahinkojen arviointi- ja käsittelytyöt.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN Vuosi 2024 oli uuden EU:n yhteisen maaseutupolitiikan (CAP27) ohjelmakauden toinen vuosi. Uusi ohjelmakausi on ollut hyvin työllistävä ja henkilöstön oman osaamisen pitämisen ajantasalla on korostunut. Oma toimintaa on kehitetty jatkuvasti. Vuoden aikana on kehitetty edelleen neuvonnallista tiedotusta mm. uutiskirjeellä, somessa ja koulutuksissa. Viljelijätukikoulutuksia on järjestettiin 6 kpl yhteistoiminta-alueen eri kunnissa (v.2023 11 kpl). Seutukunnallisia koulutuksia järjestettiin alueellamme kaksi (2) yhteistyössä muiden Varsinais-Suomen maaseutupalveluiden sekä Ely-keskuksen kanssa.

Maataloustoiminnan satelliittipohjainen seurantajärjestelmä eli satelliittiseurannan selvityspyyntöjen käsittely ja niiden perusteella tehtävät ratkaisut ovat kunnan tekemää hallinnollista valvontaa. Satelliittiseurantaa tehdään vuoden ympäri painottuen kevääseen ja loppukesään. Kuntien tehtäväksi on tullut 2024 lisäksi hallinnollista tarkastusta ja ehdollisuuden seuraamisen arviointia hallinnollisessa tarkastuksessa sekä hallinnolliseen tarkastukseen rinnastettavaa laadunarviointia.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen		
Toimenpide	Annamme asiantuntevaa neuvontaa, digitalisaation hyödyntäminen mm. sähköisten asiakirjeiden käyttöönotto. Asiakaspalautteen kerääminen toiminnan kehittämiseksi.			
Arviointi	Asiakaspalautetta on saatu 1.1.2023 alkaen. Palaute on ollut hyvin positiivista.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Asiakaspalaute, asteikko 1-5		5,0	5,0	4,8

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 108	1 100	1 066	96,90%
€ / tila	366	400	374	93,50%

Vuosi 2024 oli uuden EU:n yhteisen maaseutupolitiikan (CAP27) ohjelmakauden toinen vuosi. Tilojen kokonaismäärä vähenee ennakkoidusti.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Henkilöstön määrässä ei tapahtunut muutoksia.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	401		401	362	- 39	-9,71 %
TOIMINTAKULUT	- 469		- 469	- 424	45	-9,61 %
TOIMINTAKATE	- 68		- 68	- 62	6	-9,01 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatuotot ja -kulut

Selvitetään poikkeamat +/- 5 %, tai yli 100 000 euroa

Maaseutupalveluiden toimintakulut olivat 424 t euroa ja alittivat talousarvion 45 t euroa eli 9,6 %. Yhteistoiminta-alueen kunnat jakavat kustannukset maatilojen määrän suhteessa, toimintatulot ovat 10 kunnan ve-loitetut maksuosuudet. Maatilojen suhde/kunta vaihtelee vuosittain. Henkilöstökuluissa tuli säästöä, kun yhtä virkaa hoidetaan osa-aikaisesti. Näistä syistä johtuen Liedon kaupungin maksuosuus oli 6 t euroa (9 %) arvioitua pienempi.

Työllistäminen

Toimialajohtaja Anne Rantala

Työllisyysjohtaja Heidi Mansikka

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Vaikuttavan työllisyyspalvelun tuottaminen lietolaisille. Työttömien lietolaisten määrän minimointi, nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja ehkäisy. Työnhakijoiden valmiuksien ja osaamisen kehittäminen nykytyömarkkinoille soveltuvaksi. Yhteistyö paikallisten yrittäjien ja työnantajien kanssa.

Työvoiman saatavuudessa ja kohtaannossa on haasteita. Työnhakijoiden valmiuksia kehitetään sijoitusten, oppisopimusten ja työpajan opinnollistamisen kautta. Hyvinvointialueen kanssa rakennetaan yhteistyötä vaikeasti työllistyvien monialaisten palvelujen osalta. TE-palveluiden siirtoa kuntiin vuoden 2025 alussa on valmisteltu. Kunnille tulee TE-uudistuksen myötä uusi rahoitusmalli työllisyyden edistämiseen. Nykyinen työmarkkinatuen kuntaosuusjärjestelmä poistuu, kun kunnille siirtyy vastuu julkisista työvoima- ja yrityspalveluista.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Työttömyys on lähtenyt nousuun vuoden 2024 lopussa ja sekä nuorisotyöttömyys että pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt Liedossa. Pitkäaikaistyöttömien edelleensijoituksia ei ole enää tehty. Työllisyyspalveluiden omaa pajatuotantoa on supistettu ja luovuttu osasta kierrätyksen tehtävistä sekä LSJH:lle myytävästä kierrätysneuvonnasta. Työpaja Kisällä on muuttanut kaksi kertaa vuoden aikana. Työllisyyspalvelut toimii neljässä eri toimipisteessä. Nuorten työpajatoiminnan avustusta on saatu 50.000 euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Uusia avoimia työpaikkoja on ollut joulukuussa 35% vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Toimintatuotot ovat vähentyneet vuodesta 2023 noin 194.000 euroa. Kotoutumiskorvauksia ollaan saatu ennakoitua enemmän. Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksu on noussut edeltävästä vuodesta noin 113.000 euroa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		8. Kuntalaiset tavoittava ja nykyaikainen palvelu		
Toimenpide	Alueellisesti vaikuttava työllistämispalvelu			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Alueellisesti yksi Varsinais-Suomen kuntien (27) matalimmista työttömyysprosentista (sijoitus keskimäärin suhteessa muihin kuntiin)		3,5	3,0	5,3
Toimenpide	Työtä hakevien lietoilaisten asiakaslähtöinen palvelu			

Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Työttömyys-% (keskimäärin vuoden aikana)	4,9	5,0	6,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Edelleensijoitus yrityksiin, yhdistyksiin ja säätiöihin.	16,0	9,0	0,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Vähintään 50% palvelun päättävistä asiakkaista on muualla kuin työttömänä	87,0	65,0	95,9
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Vähintään 50% palvelun päättävistä nuorista on muualla kuin työttömänä	94,9	70,0	100,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Etsivän nuorisotyön asiakkaista vähintään 95% on ohjattu muihin palveluihin	98,9	95,0	97,4
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Suoritettuja osatutkintoja	7,0	8,0	10,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Työttömyys % (keskimäärin vuoden aikana)	4,91	5	6,04	120,80%
Työvoima	10 002	10 200	10 164	99,64%
Työttömät keskimäärin	491	530	615	116,03%
Työllistämisen asiakkaat (sis. etsivän asiakkaat)	499	550	386	70,18%
Toimintamenot € / työllistämisen asiakkaat	3 760	3 660	4 363	119,20%
Toimintakate € / työllistämisen asiakkaat	2 399	2 330	3 108	133,39%
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki € / vuosi	343 922	370 000	457 762	123,71%
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki € / asukas	16,67	18	22,18	123,22%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Työllistämispalveluiden henkilöstössä on ollut vuonna 2024 useita muutoksia toiminnan muutosten ja työllisyyspalvelu-uudistuksen myötä. Työllisyysjohtaja palasi perhevapailta 16.9. ja häntä sijaistanut siirtyi uuteen vakanssiin palvelupäälliköksi samana ajankohtana. Työvalmentajien määrä pienentyi seitsemästä viiteen, sillä työtoimintaa sekä kierrätystä on supistettu uudistusten myötä kuluvana vuonna. Pajan työvalmentajan työsuhte päättyi määräaikaisena heinäkuussa ja ompelimon määräaikainen työvalmentaja irtisanoutui vuodenvaihteessa 23-24 ja tehtävää ei täytetty. Puuverstaan vakituinen työvalmentaja irtisanoutui huhtikuussa ja tehtävään palkattiin määräaikainen työntekijä. Aikuisten yksilövalmentaja jäi perhevapaalle heinäkuussa ja hänelle palkattiin sijainen. Nuorten yksilövalmentaja jäi opintovapaalle helmikuussa ja hänelle palkattiin sijainen.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	663		663	484	- 179	-27,05 %
TOIMINTAKULUT	- 2 266		- 2 266	- 1 684	583	-25,71 %
TOIMINTAKATE	- 1 603		- 1 603	- 1 200	403	-25,16 %

Toimintatulot

Työllistämisen tulosalueen toimintatuotot jäivät noin 179.000 euroa alle talousarvion. Työllistämistuet valtiolta olivat 112.700 euroa. Työllistämisen edelleensijoituksia sekä palkkatukityöjaksoja ei olla toteutettu palkkatukiuudistuksen myötä. Veloitetyöllistäminen on päättynyt. Kierrätyksen kokonaistuotto oli 90.800 euroa. Lounais-Suomen Jätehuollolta laskutettavaa kierrätysneuvonta on päättynyt. Kahdesta eri hankkeesta (Elä-mänlanka-hanke ja Etsivät-hanke) saatiin avustuksia yhteensä noin 145.000 euroa. Kotoutumiskorvauksia saatiin 124.300 euroa, mikä on huomattavasti arvioitua enemmän. Varhailta laskutettiin yhteisten tilojen vuokratkustannuksia 10.800 euroa.

Toimintamenot

Toimintamenot jäivät noin 583.000 euroa alle talousarvion. Työllistämisen edelleensijoituksia, palkkatukityöjaksoja ja veloitetyöjaksoja toteutui talousarviossa ennakoitua vähemmän ja työllistettyjen henkilöstökustannukset jäivät noin 416.900 euroa talousarviota pienemmiksi. Määräaikaisen henkilöstön täyttämättä jääneistä työtehtävistä toimintamenot alittuivat noin 41.200 euroa. Kunnan työmarkkinatukimaksut vuodelle 2024 ylitti talousarviossa olevan määrärahan noin 113.000 eurolla ollen yhteensä 457 000 euroa.

Toimintakate

Em. menojen ja tulojen muutosten johdosta toimintakate poikkeaa arvioidusta noin 403.000 euroa.

Ympäristöterveyslautakunta

Vs. toimialajohtaja Tiina Torkkeli-Pitkäranta

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2024 ja taloussuunnitelmakauden tavoitteiden asettelussa lähtökohdiana on Liedon kuntastrategia. Vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kaupunki sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan talousarviossa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järkeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetusta (EU) 2017/625 on sovellettu 14.12.2019 alkaen. Asetuksen myötä mm. elintarvikevalvontatyössä on mahdollista käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Valvonta-asetuksen tarkoituksena on uudistaa ja yksinkertaistaa virallista valvontaa. Ympäristöterveyslautakunta on hyödyntänyt tätä mahdollisuutta vuoden 2021 alusta lukien osana Liedon kunnan talouden kärkihankkeita ja kuntastrategian tavoitetta "avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut". Vuosi 2024 oli ensimmäisen optiokauden viimeinen vuosi ja palveluhankinnan toisesta kahden vuoden optiokaudesta tehdään sopimus vuoden 2025 alussa. Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontapalveluiden tavoitteena on elinympäristön terveyden korkea taso, jota osaltaan valvonnan keinoin edistetään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Asetuksen mukaisesti virallista valvontaa suoritetaan säännöllisesti, riskien mukaan ja sopivalla tiheydellä.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu, että kuntien tehtäviä ei siirretä hyvinvointialueille hallituskauden aikana. Hallitusohjelman mukaisesti valtion ohjausta kuntiin arvioidaan ja uudistetaan hallituskauden aikana. Kuntien toimintaedellytyksiä on tarkoitus vahvistaa kuntien tehtäväkentän normien purkamista jatkamalla.

Eläinlääkäripalvelujen osalta merkittävimmät muutokset suunnitelmakaudella tulevat olemaan lakimuutoksista johtuvia. Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. (Talousarviota laadittaessa eläinlääkintähuoltolain notifikaatioprosessi oli kesken Euroopan komissiossa.)

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tarkentaa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä luettelomalla järjestämisvelvoitteen piiriin kuuluvat palvelut. Lain myötä kunnan tulee periä asiakasmaksuja, joilla

kuntien on oikeus kattaa laajasti palveluiden tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista, kuten eläinlääkärin palkkauskuluja. Jos kunta tuottaa muita kuin lakisääteisiä eläinlääkäripalveluja kilpailutilanteessa, palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti. Liedon yksikössä ei ole otettu asiakasmaksuja, ns. klinikkamaksuja, käyttöön 2024. Kunnat voivat edelleen järjestää eläinlääkäripalvelut myös tekemällä yksityisen eläinlääkäripalvelujen tuottajan kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Kunnan peruseläinlääkäripalveluiden rajausta ei tuo käytännössä kunnille säästöjä, sillä kunnaneläinlääkäreiden määrää ei voida muuttaa päivistysvelvollisuuden säilyessä kunnilla. Toisaalta kunnaneläinlääkäreiden palkkausjärjestelmä nojaa vahvasti eläinlääkärin oikeuteen periä asiakkaalta maksu tarjoamastaan palvelusta. Sen sijaan palvelun rajaaminen todennäköisesti hankaloittaisi ennestään eläinlääkärien rekrytointia. Turun kaupunki selvitti mahdollisuuksia kilpailuttaa hyötyeläinpäivystys- ja -praktiikka Varsinais-Suomen alueella mutta markkinavuoropuhelu osoitti että palvelulle ei löydy tuottajia. Turun ja Liedon kaupunkien välinen sopimus Turun kaupungin lakisääteisen hyötyeläinpraktiikan osalta on voimassa 31.12.2026 asti. Turun kaupunki kilpailutti maakunnallisen pieneläinpäivystyksen 2024 aikana. Kilpailutuksesta on tehty valitus markkinaoikeuteen ja maakunnallinen pieneläinpäivystys on järjestetty väliaikaisesti 1.1.2025 alkaen ulkopuolisen toimesta siihen asti, kunnes asia on saanut lainvoimaisen ratkaisun.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tavoitteiden toteutumisen varmistamisen ja resurssien oikean kohdentamisen suhteen vertailu valtakunnallisiin tilastoihin antaa tukea johtamistyölle. Valtakunnallisen Vati-järjestelmän käyttöönoton myötä myös erilaisten vertailujen tekeminen on ollut aiempaa helpompaa. Vuodesta 2018 yksikön käytössä on ollut valtakunnallinen sähköinen LaatuNet-laatu järjestelmä. Laatu järjestelmä on lakisääteinen vaatimus elintarvikevalvonnalle, sen tarkoituksena on tukea organisaatiota toiminnan ja prosessien jatkuvassa kehittämisessä ja auttaa vastaamaan asiakkaiden laatuodotuksiin. Tavoitteen asettelussa huomioidaan resurssien tehokas käyttö. Asiakaspalaute on tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta ja palautteen käsittely ja palautteen johdosta sovitut toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi kirjataan. Suunnitelmallisen valvonnan riittävä ja riskiperusteinen kattavuus ja kohdentaminen antaa riittävän varmuuden ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön määräysten noudattamisesta ja mm. elintarvike turvallisuudesta toimialueella. Henkilöstöriskien hallitsemiseksi Varsinais-Suomen valvontayksiköt ovat solmineet yhteistyösopimuksia erityistehtävien hoidon turvaamiseksi. Vuonna 2020 Liedon kunta kilpailutti elintarvikevalvonnan tarkastuspalvelun 1.1.2021 alkavalle sopimuskaudelle ja käyttämällä ulkopuolista asiantuntijaa yksikön käytössä oleva osaamis pohja on laajentunut merkittävästi.

Vuonna 2024 on tehty seuraavat sisäiset auditoinnit: 1. pariauditointi, 2. viranomaisyhteistyö. Lounais-Suo-

men aluehallintovirasto teki vuoden 2023 lopussa laajahkon arviointi- ja ohjauskäynnin, jossa arvioitiin elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan säännöstenmukaisuutta, ohjeiden ja suunnitelmien noudattamista sekä toiminnan tehokkuutta ja sopivuutta tavoitteiden saavuttamiseksi. Terveystarvike- ja tupakkavalvonnan osalta raportti saatiin 2024 alussa. Auditoinneilla ja arvioinneilla pyritään varmistamaan mm. toimintatapojen yhdenmukaisuus, toiminnanharjoittajien tasapuolinen kohtelu ja menettelytapojen lainmukaisuus. Havaitut puutteet käsitellään aina yhdessä henkilöstön kanssa ja huomioidaan toiminnan kehittämiseksi.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Liedon vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kolut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys. Ympäristöterveyslautakunnan toimialalla strategisten tavoitteiden toteutumista tuetaan seuraavien painopistealueiden ja menestystekijöiden osalta:

Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen

- yrittäjyyden edistäminen
- hyvällä palvelulla on kasvot
- talouden ja toiminnan kehys.

Näiden tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden toteumaa seurataan puolivuositain (ks. taulukko valtuustoon nähden sitovat tavoitteet). **Kokonaisuutena voidaan todeta tavoitteiden toteutuneen.** Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan toiminnassa ja tavoitteena on jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järkeistämällä, toimintaympäristön muutokset huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Valvontatyössä on mahdollista hyödyntää ulkopuolista asiantuntijaa ja myös tätä vaihtoehtoa kannattaa hyödyntää silloin, kun se on taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevää.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelma-kaudella. Vuoden 2024 aikana selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja pieneläinpäivystyksen osalta.	

Tavoitteet ovat toteutuneet talousarviossa suunnitellun mukaisesti.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Ei investointeja. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti investoinnin arvonlisäveroton raja on 10.000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat tulevat käyttötalousosaan.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 732		1 732	1 750	18	1,01 %
TOIMINTAKULUT	- 1 931		- 1 931	- 1 979	- 48	2,48 %
TOIMINTAKATE	- 199		- 199	- 229	- 30	15,27 %

Toimintakate = Valtuustoon nähden sitova erä

Toimintatuotot ja -kulut

Selvitetään poikkeamat +/- 5 %, tai yli 100 000 euroa

Toiminta on kokonaisuudessaan toteutunut talousarvion mukaisesti, poikkeamia ei ole. Toimintakulut ylittivät vähän 1,41 % (-27 t e) ja toimintatuotot ylittivät vähän 1,01 % (18 t e).

Toimintakate

Toimintakate on Liedon kaupungin maksuosuus. Toimintakate on ylittynyt 4,93 % (-10 t e).

Yksittäisen kunnan vuosimaksuosuus riippuu asukasluvusta (20%) ja suoritteiden määrästä (80%) ja vaihtelee vuosittain.

Ympäristöterveyspalvelut

Vs. toimialajohtaja Tiina Torkkeli-Pitkäranta

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa on yksi tulosalue, ympäristöterveydenhuolto.

Kohtelemme toiminnanharjoittajia tasapuolisesti, annamme asiantuntevaa neuvontaa ja ohjausta sekä palvelemme sujuvasti ilmoitus- ja lupa-asioissa. Henkilöstölle on asetettu selkeät vuosittaiset tavoitteet ja vastualueet. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja henkilöstöresurssia suhteutetaan toimintaympäristön ja tehtävien muutoksiin. Liedon ympäristöterveyspalvelut keskittyy suunnitelmakaudella hoitamaan lainsäädännön mukaiset kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yritysmyönteisesti ja laadukkaasti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2024 aikana selvitetään vaihtoehtoisia tuottamistapoja pieneläinpäivystyksen osalta.		
Toimenpide	Resurssi sopeutetaan toimintaympäristön muutoksiin, toimitilojen käyttöä tehostetaan ja käytetään ostopalvelua oman työn rinnalla.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kuntien kustannukset eivät kasva suunnitelmakaudella, asiakasmaksuilla ja toiminnan muutoksilla katetaan kustannusten kasvu. Kuntien maksuosuus. 1= Kuntien maksuosuus edellisen vuoden tasolla. 0 = kuntien maksuosuus kasvanut.		1,0	1,0	1,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Eläinlääkintähuollon asiakasmaksujen käyttöönotosta päätetään vuoden 2024 aikana. Asiakasmaksut käytössä viimeistään 1.1.2025 lukien (0 = maksuista ei päätöstä ja 1 = maksut käytössä).		0,0	1,0	0,0
Lautakunnan tavoite		Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.		
Toimenpide	Valvontasuunnitelman toteuttaminen ja asiakaspalautteen kerääminen. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Asiakaspalaute asteikolla 1-5, säilyy korkealla tasolla tuottamistavasta riippumatta: laatu, tarkastajan asiantuntevuus, yhteistyökykyisyys ja palveluhenkisyys		4,5	4,5	4,6

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutus %
Eläinlääkintähuolto ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta kuntien kustannusosuus€/asukas	8,3	8	7,98	99,75%
Terveydensuojelu sis. elintarvike- ja tupakkalainmukaiset valvontatehtävät kuntien kustannusosuus €/asukas	3,1	2,8	2,59	92,50%
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit (kpl) *	10 600	11 000	10 800	98,18%
Eläinsuojelu- ja eläintautilvontakäynnit (kpl)	379	400	357	89,25%
Terveysvalvonnan tarkastukset ja muut toimenpiteet (kpl) **	1 737	1 800	1 640	91,11%

Terveysvalvonnan osalta kirjauskäytännöt ovat valtakunnallisten tietojärjestelmämuutosten johdosta olleet jatkuvien muutosten alla vuodesta 2019 lähtien, siksi kirjattujen suoritteiden ennakointi on ollut vaikeata. Eläinlääkintähuollossa valtion toimeksiantotehtäviin kuuluvat paitsi eläinsuojeluilmoitukset myös elävien eläinten ja elintarvikkeiden vientitodistukset joiden kaikkien määrässä on jonkin verran vaihtelua vuosittain. Asukasluku yhteistoiminta-alueella 11/2024 oli yht. 125 368 asukasta. Kesäasutusta ei ole huomioitu luvuissa.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Vuoden 2024 aikana ei ole ollut muutoksia vakanssien määrässä. Määräaikaista työntekijöitä ja sijaisia käytetään erityisesti eläinlääkintähuollossa, jossa kunnan päivystysvelvoite ei mahdollista suuria muutoksia henkilöresurssissa. Osa vakansseista on jätetty täyttämättä koska valvontatehtäviä hoidetaan ostopalveluna. Ympäristöterveyslautakunnan toimialueella on kesäaikaan painottuvaa toimintaa etenkin saaristossa ja mm. uimarantojen vedenlaadun valvontaan liittyen. Kausivaihtelu huomioidaan sekä palvelun ostossa että tarvittaessa määräaikaisen henkilökunnan rekrytoinnissa.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 732		1 732	1 750	18	1,01 %
TOIMINTAKULUT	- 1 931		- 1 931	- 1 979	- 48	2,48 %
TOIMINTAKATE	- 199		- 199	- 229	- 30	15,27 %

Ei poikkeamia. Poikkeamat on käsitelty lautakuntatason toimintakertomuksessa, ympäristöterveyslautakunnalla on vain yksi tulosalue, joten poikkeamien tarkastelua ei ole tarpeen toistaa tulosaluetasolla.

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Toimintakauden pääteema oli turvallisuus ja yhteisöllisyys.

Turvallisuus on käsitteenä laaja ja monisäikeinen. Sitä käytetään arkikielessä varsin vapaasti. Samalla termillä kuvataan ääripäissä sekä yksilöiden subjektiivisia kokemuksia että valtioiden välisiä suhteita. Turvallisuus voidaan määritellä myös haittaa tai vahinkoa aiheuttavan vaaran poistamiseksi. Turvallisen oppimis- ja kasvuympäristön varmistamisessa jokainen meistä on ns. avaintekijä – opettaja, oppilas, koulunkäynninohjaaja, lastentarhanopettaja, lastenhoitaja, avustaja, kiinteistönhoitaja, siistiä, taksin-kuljettaja, huoltaja, päättäjä jne.

Turvallisuusjohtaminen on laajentunut digitaalisten palvelujen kasvaessa; ihmisen ja teknisen järjestelmän suhde on muuttunut merkittävästi. Työprosessit ovat monimutkaistuneet ja ne tuovat mukanaan koko ajan uudenlaisia riskejä, joista meidän kaikkien tulee olla riittävän tietoisia.

Liedon kaupungissa tiloista ja niiden turvallisuudesta vastaa tilapalvelut; siitä, että tiloissa ei esiinny sisäilma-ongelmia, ne ovat esteettömiä, lämpötila, valaistus, lukitus ja ilmanvaihto ovat toimivia. Liedon suurin haaste on ollut, että varhaiskasvatus- ja koulupaikat riittävät tulevana vuosina pysyen kaavoituksen ja tonttimyynnin tahdissa. Erityisesti varhaiskasvatuspaikkojen määrästä olemme olleet huolissamme muuttovoittoisessa kaupungissamme. Siksi ennakoiva palvelurakenteen selvitystyö on nyt käynnistetty.

Uusi yläkoulu rakentuu sovitussa aikataulussa ja pääsemme näillä näkymin 1.8.2026 pois väistötiloista. Hajautettu toiminta ei lisää yhteisöllisyyttä, mutta joskus se on pakon sanelemaa. Keskikankareen uusi päiväkotipuolestaan valmistui Loukisaisten alueelle kesäkuussa 2024. Turvalliset ja terveelliset tilat ovat jaksamisen perusta niin henkilökunnalle kuin lapsille, oppilaille ja opiskelijoille.

Sivistyspuolella korostuu sosiaalinen turvallisuus, johon kuuluvat osallisuuteen, osallistumiseen ja vuorovaikutukseen liittyvät asiat. Jokaisella ihmisellä on perustarve kuulua joukkoon ja olla osa yhteisöä. Varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa aikuisen tehtävänä on varmistaa, että jokaisella lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on mahdollisuus olla osa vertaisryhmää. Yhteisöllisyys luo turvallisuutta. Vanha sanonta kertoo totuuden; ”niin metsä vastaa kuin sinne huudetaan”. Yhteisöllisyyden myötä mm. pojat kiinnittyvät paremmin kouluun, mikä näkyy Pisa-tutkimustuloksissakin. Uudet Pisa-tulokset julkaistiin joulukuussa 2023. Tulosten

perusteella oppimistulokset ovat edelleen laskusuunnassa niin Liedossa, kuin koko Suomessakin. Verrokkina meillä on ollut Turun yliopiston tutkimustulokset, joihin osallistuvat kaikki kaupungin 3-9.-luokkalaiset äidin-kielen, matematiikan ja koulumotivaation osalta.

Turvallisuus ja yhteisöllisyys rakennetaan oppilaitoksen ja päiväkodin aikuisten ja lasten/nuorten välisissä sekä keskinäisissä vuorovaikutusprosesseissa, mutta yhtä tärkeä on huoltajien asenne turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen liittyvissä asioissa. Kodin tehtävä on opettaa hyvät käytöstavat ja ohjata hyviin harrastuksiin. Sosiaalinen pääoma edistää yksilön terveyttä ja siksi sen merkitystä ei voi olla korostamatta.

Valtakunnan tason päätöksillä on omat heijastusvaikutuksensa kuntapuolelle. Nähtäväksi jää, miten perusturvaan suunnitellut leikkaukset alkavat näkyä koulujen ja varhaiskasvatuksen arjessa ja toimiiko hallitusohjelmaan kirjattu nuorten terapiatakuu todellisuudessa. Tätä kirjoitettaessa terapiatakuu on vielä sanahelinää. Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja lisättiin, mutta siihen ei ole varattu kuitenkaan riittävästi rahoitusta. Toivoisimme Varsinais-Suomeen nopeatahtisempaa muuntokoulutusta, että saavuttaisimme tiukasti määritellyt kelpoisuusehdot annetussa aikataulussa. Tätä tietoa olemme vieneet eteenpäin sekä Varsinais-Suomen liiton kautta että seutuhallituksen kautta.

Yhteistyömuotojen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa jatkuu edelleen - välillä olemme menneet jo pieniä askelia eteenpäinkin.

Riskit, joita kirjasimme;

Keskuskoulun uudisrakentamisen eteneminen viivästyy - hyvä työnantajakuva ei toteudu siltä osin.

- *Keskuskoulun rakennusurakka lähti hyvin käyntiin ja etenee sovitulla tavalla.*

Varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuuden vaatima täydennyskoulutus ei mahdollistu.

- *Aloituspaikkoja on ollut selkeästi liian vähän.*

Varahenkilöitä ei ole riittävästi takaamassa mitoituksen mukaista varhaiskasvatusta.

- *Varahenkilöjärjestelmä on toiminut hyvin vuoden 2024 aikana.*

Yksikköjen esimiehillä on edelleen liikaa palkka- ja taloushallinnollisia töitä, koska työnjako on edelleen toimimaton Tilikunta:Kaupunki ja käytössä olevat ohjelmistot ovat epäkäytännöllisiä.

- *Ongelma on edelleen sama. Ohjelmat eivät ole tehokkaita. Uusia ratkaisuja etsitään edelleen.*

Viilennyslaitteet puuttuvat edelleen kesällä päivystävistä varhaiskasvatusyksiköistä on terveysriski (9 kpl).

- *Viilennyslaitteet on saatu Loukilinnaan ja vuorohoitoon.*

Peruspalvelut ja kaavoitus eivät kulje rinnakkain (koulu- ja päiväkotipaikat).

- *Suunnitteluyhteistyö on lähtenyt paremmin käyntiin v. 2024 aikana.*

Kalliit erityisen tuen palvelut kasvavat edelleen (pandemian jälkihoito, paikallinen ja alueellinen yhteistyö ei toimi riittävän hyvin, vaan jonot pitenevät entisestään, resurssipula).

- *Ongelma jatkuu.*

Yllättäviä sisäilmaongelmia syntyy talousarviokaudella.

- *Jokilaakson vuorohoito jouduttiin siirtämään Lemminkäiseen ns. vanhan osan sisäilmaongelman takia*

Lukion opiskelijamäärän väheneminen vaikeuttaa opetusvelvollisuuksien täyttymisen.

- *Yhteishaussa lukion opiskelupaikat saatiin täytettyä 100 %:sti*

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ei käynnisty suunnitellusti (Loimaan seutu).

- *Parempi yhteistyösuunta on edelleen ns. kuusikkokunnat*

Isoin riski on kuitenkin valtion taholta tulleissa nopeissa uudistuksissa eli valtio ei ole korvannut täysimääräisenä tehtyjä uudistuksia. Vaikka valtionosuutta numeerisesti ohjataan lisää esim. perusopetukseen, mutta indeksikorotuksia ei tehdä, se näkyy negatiivisesti kaupungin kassassa. Varhaiskasvatuksen kelpoisuuksien parantamisen osalta aloituspaikkoja on luvattu valtion taholta lisätä, mutta sille ei varattu riittävästi rahoitusta.

- *Oppilaan tuen uudistustyö aloitettiin syyskaudella 2024 ja koko muutkokokonaisuus tulee ottaa haltuun muutaman kuukauden aikana. Uudistus tarkoittaa myös muutoksia opetussuunnitelmatasolle niin esi- ja perusopetuksessa kuin lukiokoulutuksessa.*

Pudokkaiden määrä lisääntyy sekä varhaiskasvatuksessa että kouluissa. Tarvitaan erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia lisää.

- *Tämä on huomioitu resurssin kohdentamisessa. Pääseminen hyvään lopputulokseen edellyttää kodin ja koulun saumatonta yhteistyötä.*

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

- erityisen tuen palvelujen kuntavertailut varhaiskasvatuksessa ja kouluissa
- systemaattiset seulatutkimukset (MA, AI, motivaatio) vuosiluokilla 1-9, TY Funa-tulokset
- hyvinvointikyselyt laadittu kaikissa kouluissa ja käyty läpi myös huoltajien kanssa
- kouluterveyskyselyn toimenpiteiden täytäntöönpanoa
- opetussuunnitelman mukainen laatukortti 11 / turvallisuus käyty kaikissa kouluissa läpi (oppilaskunta-toiminta, oppilaskyselyt, vastuut ja velvollisuudet)
- asiakastyytyväisyyskyselyt tehty kaikissa päiväkodeissa ja keskusteltu lautakunnassa toimenpiteistä

- osallistuttiin valtakunnallisiin opetuksen arviointikokeisiin (mm. Karvin otannat)
- hyödynnettiin yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijoiden laatimia tutkimuksia toiminnan kehittämiseksi mm. varhaiskasvatuksen laadunarviointi
- talouden ja toiminnan suoritteiden seuranta kuukausittain
- toimintakertomukset ja -suunnitelmat, jotka sisältävät mm. yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutumisen
- laadittu viestintäohje koskemaan kaikkia kouluja: viralliset viestintäkanavat
- yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa selkeytetty yhteisiä pelisääntöjä, jotka koskevat kaikkia toimialoja

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	Lukion vetovoimaisuuden lisääminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Tiedolla johtaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Kaikilla lapsilla varhaiskasvatuksessa on oikeus saada tarvitsemansa tuki omassa lapsiryhmässä	
Tavoite	Päiväkodeissa on varhaiskasvatuslain edellyttämä resurssi	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki
Tavoite	Ilmaristen alueen varhaiskasvatus- ja koulupaikkojen riittävyyden varmistaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Osallisuus ja vaikuttaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	Toimivat koulukuljetukset	
Tavoite	Työhyvinvoinnin lisääminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Tulevaisuuden tekijät	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi	
Tavoite	Lukutaidon eriytymisen pysäyttäminen	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Kaikilla kouluilla on yhdenmukaiset digitaaliset oppimisympäristöt ja osaaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Isommat investoinnit:

Keskuskouluhanke eteni suunnitellusti.

Keskikankareen päiväkoti valmistui 6/2024.

Jokilaakson koulun esiopetuksen tarvitsema kuraateinen puuttuu edelleen.

Koulujen ja liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet sekä Lietohallin esteettömyys on pääosin toteutunut.

Poutapilven (Tjoki) päiväkodin pihan saneeraus (leikkivälineet, aidat, portit ja keinujen suoja-aidat).

Palomäen päiväkotiyksikön (Littainen) pihan saneeraus eteni samalla tavalla kuin em. Poutapilven.

Keskikankareen irtaimiston ja leikkivälineiden hankinta toteutui.

Ilmaristen koulun 2 lk:n laajennuksen ja 4-ryhmäisen päiväkodin suunnittelu (tai Lintukodon yhden ryhmän laajennuksen suunnittelu). Katselmus oli 1/2025.

Tarvasjoen esiopetuksen piha-alueen tarkastelu ns. verkkoselvityksen yhteydessä.

Pieninvestointeja:

Viilennyslaitteet päiväkotien nukkumatiloihin (kesäpäivystävät + vuorohoito, yhteensä 9 kpl, toteutui)

Tarvasjoen esiopetuksen aidan ja portin korjaaminen/ uusiminen toteutui.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 507		2 507	2 750	243	9,69 %
TOIMINTAKULUT	- 49 214	- 530	- 49 744	- 48 312	1 432	-2,88 %
TOIMINTAKATE	- 46 708	- 530	- 47 238	- 45 563	1 675	-3,55 %

Toimintatulot

Varhaiskasvatusmaksuja saatiin ennakoitua enemmän.

Yleisopetuksessa tuloja kasvattivat lastensuojelun sijoitettujen kotikuntakorvaukset ja Varhalle myyty vammaisten lasten aamu- /iltapäiväkerhopalvelu.

Toimintamenot

Varhaiskasvatuksessa oli runsaasti muutoksia kuluneella kaudella. Keväällä jouduttiin perustamaan ylimääräisiä ryhmiä (Lintukoto, Järvilinna, Loukilinna). Lain uudistuksen takia myös avustajaresurssia lisättiin, koska ei ollut mahdollisuutta tehdä pienennettyjä ryhmiä. Ja uusi Keskikankareen päiväkoti aloitti vaihteittain toimintansa 1.6.2024. Lisäksi palveluseteliin tuli 5,45 %:n indeksikorotus 1.8.2024. Huhtikuun toteuman perusteella näytti, että varhaiskasvatus ylittäisi budjettinsa reippaasti ja valtuustolta anottiinkin 530.000 €:n lisämääräraha, mikä osoittautui lopputyksystä turhaksi.

Sairausvakuutuskorvauksia saatiin ennakoitua enemmän (vähensi henkilöstökuluja) ja jaksotettavat palkat (ns. lomavelka) jäi pieneksi edellisvuosiin verrattuna.

Pienentyvien ikäluokkien vaikutus alkoi näkyä kotihoidontuen säästönä. Myös yksityisestä varhaiskasvatuksesta /palvelusetelimenosta säästy. Joulukuussa varhaiskasvatuksessa oli 21 lasta vähemmän kuin vuosi sitten (yksityisessä varhaiskasvatuksessa -28 lasta ja kunnallisessa + 7 lasta). Pienimpiä lapsia ohjautui erityisesti Keskikankareen uuteen päiväkotiin. Keskikankareen päiväkodin valmistuminen aikataulussa ja palvelun kysynnän kohtaaminen uuden päiväkodin kanssa osui taloudellisesta näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.

Perusopetuksessa valtion hankeavustusten pieneneminen näkyy vastaavasti henkilöstökustannusten pienenemisenä. Myös opetusryhmiä on saatu muodostettua optimaalisemmin kuin budjettia suunniteltaessa ja lakimuutoksia ennakoidessa ajateltiin.

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne päiväkodeissa on muuttumassa ja jatkossa varhaiskasvatuksen opettajia tai opettaja / sosionomeja on oltava 2 /ryhmä. Erityisesti tulee siis panostaa pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointiin. Varhaiskasvatuksen opettajista on tällä hetkellä erittäin kova seudullinen kilpailu.

Varhaiskasvatus on naisvaltainen ala ja henkilökuntaa on usein erilaisilla perhevapailuilla. Varhaiskasvatuslain muutos 1.8.2021 edellyttää, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on riittävät ja toimivat sijais- tai muut -varajärjestelyt henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Tämän vuoksi 4 suurimpaan päiväkotiin on palkattu toinen varahenkilö.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Päiväkodeissa on varhaiskasvatuslain edellyttämä resurssi			
Toimenpide	4 varahenkilön lisääminen (isot päiväkodit)				
Arviointi	Toteutunut				
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
4 varahenkilöä rekrytoitu		0,0	4,0	4,0	
Lautakunnan tavoite		Tulevaisuuden tekijät			
Toimenpide	Keskikankareen päiväkotiin toteutetaan varhaiskasvatuksen digitaalinen toimintaympäristö				
Arviointi	Toteutunut				
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Keskikankareen päiväkodissa on digitaalinen toimintaympäristö 1 = kyllä, 0 = ei		0,0	1,0	1,0	
Lautakunnan tavoite		Työhyvinvoinnin lisääminen			
Toimenpide	Päiväkotien johtajuusjärjestelmät tukevat työhyvinvointia. Varhaiskasvatushenkilöstölle järjestetään työhyvinvointikoulutusta.				
Arviointi	Henkilöstölle järjestettiin työhyvinvointikoulutusta koko vuoden ajan.				
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	
Isoissa päiväkodeissa on apulaisjohtajat		0,0	2,0	2,0	
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024	

Työhyvinvointikoulutus järjestetty, 1= kyllä, 0 = ei	0,0	1,0	1,0
--	-----	-----	-----

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
0-6 vuotiaat 31.12.	1 552	1 500	1 521	101,40%
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä ka	1 164	1 165	1 159	99,48%
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä (sis eo ilman kesäaikaa) ka	1 193	1 213	1 185	97,69%
Lapsia varhaiskasvatuksessa %/0-6-vuotiaat ilman kesäaikaa ka	77	80,1	77,9	97,25%
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa % ka	27	25	26,8	107,20%
Lakisääteisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0-6 v. lapset (sis. Tuet)ka	1 329	1 345	1 288	95,76%
Varhaiskasvatus € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointa pk, sis. ulk. ja sis.menot	14 575	15 572	15 540	99,79%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Edetään valtakunnallisten mitoitusmuutosten mukaan, mikä alkoi 1.8.2020. Määräaikaiset varhaiskasvatuksen opettajien vakanssit esitetään vakinaistettaviksi (saatavuus ja seudullinen kova kilpailu huomioiden). Uudet voimaan tulevat kelpoisuusehdot tulee huomioida v. 2023 alkaen vuoteen 2030 saakka. Lisäksi on huomioitava OVTES:n piiriin siirtyvä henkilöstö sekä ryhmän henkilöstörakenneuudistus (lastenhoitaja, sosionomi, varhaiskasvatuksen opettaja).

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 089		1 089	1 155	66	6,08 %
TOIMINTAKULUT	- 20 039	- 530	- 20 569	- 19 397	1 173	-5,70 %
TOIMINTAKATE	- 18 951	- 530	- 19 481	- 18 242	1 239	-6,36 %

Toimintatulot

Varhaiskasvatusmaksuja saatiin ennakoitua enemmän.

Toimintamenot

Varhaiskasvatuksessa oli runsaasti muutoksia kuluneella kaudella. Keväällä jouduttiin perustamaan ylimääräisiä ryhmiä (Lintukoto, Järvinlinna, Loukilinna). Lain uudistuksen takia myös avustajaresurssia lisättiin, koska ei ollut mahdollisuutta tehdä pienennettyjä ryhmiä. Ja uusi Keskikankareen päiväkoti aloitti vaihteittain toimintansa 1.6.2024. Lisäksi palveluseteliin tuli 5,45 %:n indeksikorotus 1.8.2024. Huhtikuun toteuman perusteella näytti, että varhaiskasvatus ylittäisi budjettinsa reippaasti ja valtuustolta anottiinkin 530.000 €:n lisämääräraha, mikä osoittautui loppusyksystä turhaksi.

Sairausvakuutuskorvauksia saatiin ennakoitua enemmän (vähensi henkilöstökuluja) ja jaksotettavat palkat (ns. lomavelka) jäi pieneksi edellisvuosiin verrattuna.

Pienentyvien ikäluokkien vaikutus alkoi näkyä kotihoidontuen säästönä. Myös yksityisestä varhaiskasvatuksesta /palvelusetelimenosta säästy. Joulukuussa varhaiskasvatuksessa oli 21 lasta vähemmän kuin vuosi sitten (yksityisessä varhaiskasvatuksessa -28 lasta ja kunnallisessa + 7 lasta). Pienimpiä lapsia ohjautui erityisesti Keskikankareen uuteen päiväkotiin. Keskikankareen päiväkodin valmistuminen aikataulussa ja palvelun kysynnän kohtaaminen uuden päiväkodin kanssa osui taloudellisesta näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedossa lukion valtionosuus ei ole koskaan kattanut kuluja, vaan kuntarahoitusta on tarvittu n. 350.000 €. Maksuton toinen aste lisää kunnan katettavaa osuutta, vaikka valtionosuudessa on luvattukin huomioida osa kustannuksista. Uudistus astui voimaan asteittain 1.8.2021 alkaen ja koskee nyt kolmatta aloittavaa ikäluokkaa. Lukiossa opiskelee lukuvuosittain n. 220-230 opiskelijaa.

Pidennetty oppivelvollisuus astui voimaan 1.1.2021. Jokaisen peruskoulunsa päättävän tulee hakeutua jatko-opintoihin.

Koronapandemian jälkihoitoon on saatu erillisten hankkeiden avulla resurssia (mm. kouluvalmentajat, koulunuorisotyö, erityis- ja tehostettu opetus). Hyvinvointialueelle siirtymiseen varauduttiin toimintamalleja rakentamalla mm. mielenterveys- ja päihdehanke-pilotoinnilla. Hankkeen tavoitteena oli luoda toimintamalleja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuilun kaventamiseksi. Ensimmäisinä pilotteina olivat Liedon lukio ja Ilmaristen yläkoulu. Tällä hetkellä yhteistyö Varhan kanssa ei ole vielä käynnistynyt odotetulla tavalla.

Esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintätekniikan- sekä av-laitekantaa uusitaan portaittain.

Suurin investointikohde on Keskuskoulun uudisrakennus (=Taatilan yläkoulu).

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Ilmaristen alueen varhaiskasvatus- ja koulupaikkojen riittävyyden varmistaminen		
Toimenpide	Koulu- ja varhaiskasvatuspaikkojen tarveselvitys laaditaan			
Arviointi	Konsulttien laatima tarveselvitys valmistui syksyllä 2024.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Selvitys on laadittu, 1= kyllä, 0= ei		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Kaikilla kouluilla on yhdenmukaiset digitaaliset oppimisympäristöt ja osaaminen		
Toimenpide	TVT (tieto- ja viestintätekniikka) -suunnitelma päivitetään			
Arviointi	Suunnitelma on päivitetty.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
TVT-suunnitelma on päivitetty 1= kyllä, 0 = ei		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi		
Toimenpide	Rajapinnat koulujen ja hyvinvointialueen välillä on selkiytetty			

Arviointi	Sivistyspalvelut ovat käyneet aktiivista keskustelua raja-/yhdyspinnoista Varhan kanssa. Käytänteitä on käyty läpi kesä-elokuun aikana. Yhdessä sovitut toimintamallit etenevät.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Rajapinnat on käyty läpi ja ongelmakohdat ratkottu 1=kyllä, 0= ei		0,0	1,0	0,6
Lautakunnan tavoite		Lukion vetovoimaisuuden lisääminen		
Toimenpide	Yhteistyötä syvennetään Lieto-opiston, korkeakoulujen, yritysten ja lukion kesken			
Arviointi	Yhteistyötä/kursseja tehdään terveysteknologian osalta korkeakoulujen ja lukion välillä ja yrittäjyysopintojen osalta Lieto-opiston, lukion ja elinkeinoelämän kesken.			
	Oma Säästöpankki tukee toimintaa.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Yhteisiä kursseja		0,0	3,0	3,0
Lautakunnan tavoite		Lukutaidon eriytymisen pysäyttäminen		
Toimenpide	Rakennetaan some-aiheinen valinnaisaine /lukemiseen kannustavat tiktok-haasteet			
Arviointi	Lukemiseen kannustava haaste toteutettiin Instagramissa kirjaston ja nuorisotoimen yhteistyönä. Haaste jatkuu vielä kevään 2025 aikana.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Valinnaisine toteutettu 1= kyllä, 0 = ei		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Oppilaiden perustaitojen (matematiikka, äidinkieli ja koulumotivaatio) arviointi ja tukeminen		
Toimenpide	3.-9. luokat osallistuvat Turun yliopiston funa-mittaukseen (pitkittäistutkimus)			
Arviointi	Tavoite on toteutunut. Funa-palaute saatu.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Jokainen koulu on analysoinut tulokset ja ottanut tarvittavat toimenpiteet käyttöön ja toimittanut tulokset koulutoimistoon		10,0	10,0	10,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
1. Perusopetus				
Oppilasmäärä 20.9. (ei esioppilaat)	2 603	2 579	2 567	99,53%
€ / oppilas (20.9.) -ip-kerho	8 906	9 494	9 369	98,68%
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	137	132	131	99,24%
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	183	190	189	99,47%
€ / ip-kerholainen	2 876	2 905	3 032	104,37%
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	571	560	580	103,57%
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	1 211	1 329	1 182	88,93%
2. Lukio				
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	218	230	252	109,56%
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	0	0	0	100,00%
€ / oppilas	9 811	9 695	8 778	90,54%
Vieraskuntalaiset, määrä	30	30	32	106,66%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Koulupuolella on ollut viime vuosina n. 40-45 määräaikaista työntekijää. Suurin osa heistä on ohjaajia tai esim. hankerahalla hankittuja opettajia

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 418		1 418	1 595	177	12,47 %
TOIMINTAKULUT	- 29 175		- 29 175	- 28 916	259	-0,89 %
TOIMINTAKATE	- 27 757		- 27 757	- 27 321	436	-1,57 %

Toimintatuotot

Tulosalueen myyntituotot ylittyivät Varhalla laskutettavan vammaisten oppilaiden iltapäivätoiminnan laskutuksen ja Humanan yksikön kotikuntakorvausten vuoksi.

Toimintamenot

Menojen osalta säästöjä saatiin henkilöstömenoissa. Valtion hankeavustusten pieneneminen näkyy vastaavasti henkilöstökustannusten pienenemisenä. Myös opetusryhmiä on saatu muodostettua optimaalisemmin kuin budjettia suunniteltaessa ja lakimuutoksia ennakoidessa ajateltiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Hyvinvointia kaupunkilaisille

Palveluiden digitalisoituminen tarjoaa monia mahdollisuuksia ja helpottaa asioiden hoitamista, nopeuttaa prosesseja ja mahdollistaa palveluiden tarjoamisen myös sinne, minne ne eivät ehkä muutoin maantieteellisesti yltäisi. Digitaalinen sivistys auttaa arvioimaan median sisältöjä, ymmärtämään algoritmeja, tunnistamaan disinformaation ja toimimaan turvallisesti ja vastuullisesti verkossa. Nuoremmalle sukupolvelle digitalisaatio on arkipäiväinen asia, mutta osa kokee digitalisaation aina uhkana ja osittain jopa vaarallisena, koska tietosuoja vaatii sekä ohjelmilta että erityisesti ohjelmistojen käyttäjiltä paljon alati uudistuvaa osaamista.

Kirjastopalveluissa digitalisaatio näkyy mm. siten, että painettujen lehtien määrä vähenee kuten myös musiikin sekä elokuvien lainaaminen. Nuoret aikuiset käyttävät yhä vähemmän kirjaston palveluita. Myös Liedon kirjaston e-palvelut laajenivat kysynnän lisääntymisen myötä 4/2024 aikana. Liedon kirjasto kuuluu Vaski-kirjastoihin, jossa on nykyisin mukana 18 kuntaa.

Lieto-opiston yksi keskeisistä tavoitteista on yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen. Opiston kurssitarjonnasta löytyy myös v. 2024 makupaloja kaiken ikäisille. Osaamisperusteisuus -kursseilta opiskelijan oli mahdollisuus saada myös arviointi Omaan Opintopolkuun ja näin se voidaan lukea hyväksi esimerkiksi muissa opinnoissa. Lieto-opisto teki yhteistyötä myös Liedon lukion ja yrittäjien kanssa muun muassa Innovaatiokampukseen liittyvien koulutusten osalta. Opistotalon (vanha kunnantalo) saneerauksen tarvekartoitus tehtiin v. 2024 aikana, mutta päätöksiä peruskorjauksesta ja muista jatkotoimenpiteistä tehtänee vasta vuoden 2025 aikana.

Avustuspäärärahaan saimme pientä lisäystä eli yhteensä 15.000 € liikunta-, -nuoriso- ja kulttuuriavustuksiin. Yhteistyö järjestöjen ja seurojen kanssa on ollut toimivaa. Vapaaehtoisten toimijoiden määrä yhdistyksissä pienenee koko ajan. Hyvinvointialueen kanssa on käyty alustavat avustusten jakoperiaatteet läpi ja päällekkäisyyksiä ei em. jakoperusteissa näytä olevan.

Lisäresurssia saatiin liikunnanohjaukseen, mutta ei Lieto-opiston osa-aikaisiin iltavahtimestaripalveluihin. Liikennepuisto on siirretty liikuntatoimen lisäpalveluksi kesästä alkaen. Toiminta kilpailutettiin ja sen hoitivat kesän 2024 aikana 4H-yhdistys ja LC-Lieto.

On kuitenkin selvää, että mikäli hallitusohjelmassa esitetyt valtionosuuden muutokset toteutuvat, tulevat ne kohdentumaan merkittävästi vapaa-aikapuolelle. Samaan aikaan voimme kuitenkin iloita siitä, että ilmoittautumiset esimerkiksi Lieto-opiston syksyn kursseille käynnistyivät selvästi aiempaa vilkkaammin. Jo ensimmäisenä päivänä tuli yli 1000 ilmoittautumista. Se viestii selvästi siitä, että kaupunkilaiset pitävät järjestämiämme kursseja merkittävänä ja hyödyllisenä.

Hankeavustuksia haimme koko vuoden ajan ja sitä kautta saimme lisättyä ja monipuolistettua kaupunkilaisten hyvinvointia fyysisen kunnon, sosiaalisen pääoman sekä yhteisöllisyyden osalta. Teemallisia ja toiminnallisia tapahtumia toteutimme kirjallisuuden, musiikin, kuvataiteen, filosofisten keskustelujen ja liikunnan tiimoilta yhteistyössä koko vapaa-aikapuolen kanssa.

Lopuksi keihäänheittäjien kommenttia muokaten: Jos tukijalka pitää ja vielä tuulee sopivasti, keppi saattaa lentää naapurikaupunkiin asti. Tähdättiin siihen, että tukijalka pitää ja seudullinen yhteistyö nähdään voimavarana edelleen - ja näin tapahtui.

Riskit:

Iltavahtimestari/liikennepuistotyöntekijä tarvitaan työmäärän kasvaessa ja ilkivallan / epäasiallisen käytöksen lisääntyessä. - *Iltavahtimestaria ei saatu ja kameravalvontakin on liian vähäistä*

Liikuntaneuvonta ja liikuntaohjauksen tarve kasvaa ikäihmisten osalta, jotta he pystyvät asumaan omassa kodissa mahdollisimman pitkään. Perheliikunnan kehittämiseen tarvitaan myös resurssia.

- *Perheliikuntaan resursoitiin yhden työntekijän työpanos.*

Myrskyt aiheuttavat odottamattomia kustannuksia esimerkiksi liikuntapaikoille / liikuntareiteille.

Pandemiat tmv. vaikuttavat palvelujen aukioloaikoihin sekä tulopuoleen. - *Myrskyjen aiheuttamat vahingot jäivät vähäiseksi ja pandemiakaan ei vaikuttanut enää palvelujen aukioloihin.*

Yllättävät sisäilmaongelmat aiheuttavat muutoksia toiminnassa (esim. vanha kunnantalo).

Valtion taholta myönnettävä hankerahoitus pienenee merkittävästi. - *Vanhan kunnantaloon tarkastusraportti on valmistunut, mutta jatkotoimenpiteet siirtynevät vuodelle 2025. Hankerahoitus pieneni selkeästi.*

Liikuntapaikkojen ja välineiden riittävään kunnossapitoon / turvallisuuteen ei ole käytössä määrärahaa ja sen takia tapaturmien määrä lisääntyy / laitteita joudutaan poistamaan käytöstä. Esteettömyys / Lietohalli ei

toteudu ja se rajaa tilaisuuksien / palvelujen järjestämistä ja niistä saatavia tuloja.

- Kunnossapito saatiin toteutettua suunnitelman mukaisesti. Lietohallin esteettömyysasia eteni suunnitelmalisesti.

Valtakunnalliset uudet lakimuutokset, mitkä velvoittavat kuntia, mutta joita ei korvata täysimääräisesti valtionosuuksissa.

Hyvinvointialueen tilaratkaisut (esim. Ruska) aiheuttavat epävarmuutta / viivästyttävät toiminnan suunnittelua.

- Valtakunnalliset määräykset lisääntyvät koko ajan ja valtionosuudet eivät kata niitä. Ruskan kuntosali/liikuntatila on edelleen lähes joka viikkoinen puheenaihe.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vuoden 2024 aikana tehtyä sisäistä valvontaa ja arviointia;

- Asiakaspalautteet /-kyselyt (oppilaskunnat, kuntalaiset)
- Lieto-opiston asiakastyytyväisyyskysely
- Lieto-viikon palautekysely
- Kirjaston käyttäjäkysely 2024 ja lainausmäärät
- Kuukausittainen talous- ja suorite seuranta / toteumaennusteet
- Avustusten myöntämisen yhteydessä seurataan / valvotaan avustusten vastikkeellisuutta
- Seurafoorumissa ohjeistettu ja informoitu seuroja ajankohtaisista asioista ja seurattu mm. avustusten vastikkeellisuutta

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Selkeät tehtäväkuvat ja toimintamallit	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita	
Tavoite	Lieto-opisto pysyy noususuunnassa, näkyvänä ja vireänä	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
Tavoite	Lastenkulttuurin edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen

Tavoite	Lieto/ Lieto-opisto on haluttu työnantaja
Tavoite	Yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kulttuuritoiminnan lisääminen
Tavoite	Lasten mielen hyvinvoinnin tukeminen koulunuorisotyön keinoin
Tavoite	Liikkumattomuuden pommin purkaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Unelmien pikkukaupunki
Tavoite	Terveelliset ja turvalliset tilat Lieto-opiston käytössä

INVESTOINNIT / ESITYKSET

- Viertolan kenttäalueen peruskorjauksen suunnittelu ja led-valaistus (meneillään)
- Ilmaristen koulun kentän huoltorakennus (valmistui 9/2024)
- Liikuntapihojen ulkoliikuntavälineet ja turvallisuus (koulut ja päiväkodit) sisältäen mm. keinujen turva-aidat (etenee suunnitellusti)
- Lietohallin esteettömyys (ok. paranee vielä parkkialueen korjauksen myötä)
- Vanhan kunnantalon sisäilmakorjaukset (raportit valmiita, osa tiloista käyttökiellossa)
- Tulevina vuosina tarkastellaan kunnan eri alueen tarpeet kerralla (Parmaharju, Ilmarinen, Littoinen, Tarvasjoki jne.) (etenee suunnitellusti)
- Liikuntatoimen traktorin hankkiminen (hankittu)

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	356		356	477	121	34,17 %
TOIMINTAKULUT	- 4 184		- 4 184	- 3 966	218	-5,21 %
TOIMINTAKATE	- 3 829		- 3 829	- 3 489	340	-8,87 %

Toimintatuotot

Koronavuosien jälkeen tuloja on onnistuttu saamaan ennakoitua enemmän sekä liikuntapaikkatuottojen, että Lieto-opiston kurssimaksujen myötä.

Toimintamenot

Menoja on säästynyt erityisesti henkilöstökulujen osalta. Liikuntatoimessa on ollut vähemmän määräaika-

(näkyv mm. hankkeiden väheneminen). Kirjaston irtisanoutuneiden palvelupäällikön ja kirjastonhoitajan vakansseja ei vielä täytetty. Myös vapaa-aikatoimen hallinto keveni.

Vaski-kirjastoissa olevan KOHA-käyttöjärjestelmän kustannukset pienenivät.

Kulttuuripalvelut

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä kaikkien vapaa-aikapalvelujen ja yhdistysten/säätiöiden kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita		
Toimenpide	e-kirjastopalveluita laajennetaan			
Arviointi	Uusia e-palveluja on otettu käyttöön 29.4.2024. Palvelun tuottaa Kansalliskirjasto. Pääkirjastossa on esitelty ja annettu opastusta uuteen palveluun.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
e-aineiston lainamäärä koko Vaskissa		10 891,0	15 000,0	47 829,0
Lautakunnan tavoite		Lasten mielen hyvinvoinnin tukeminen koulunuorisotyön keinoin		
Toimenpide	Jokaisella yläkoululla on nuorisotyöntekijäpalveluita			
Arviointi	Kolmella yläkoululla on osa-aikainen nuorisotyöntekijä. Uusi hankehakemus koulunuorisotyön laajentamiseksi on lähetetty AVI:lle ja saatu myönteinen päätös. Hankkeen myötä työ laajeni myös 4. yläkoululle.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Nuorisotyöntekijäpalveluita tarjotaan kaikilla 4 yläkoululla		3,0	4,0	4,0
Lautakunnan tavoite		Lastenkulttuurin edistäminen		
Toimenpide	Seikkailupolku on suunniteltu ja hankkeistettu			
Arviointi	Seikkailupolku on suunniteltu ja siihen on saatu ELY:ltä 18.849 €:n avustus.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
suunnittelu ja hankkeistaminen onnistui 1= kyllä, 0= ei		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Lieto/ Lieto-opisto on haluttu työnantaja		
Toimenpide	Lieto-opistolla on 40 % iltavahtimestari			
Arviointi	Ei ole toteutunut Opiston toimintaa järjestetään useissa kiinteistöissä. Iltavahtimestarin tarve ei ole poistunut. (Toimenpide poistettiin)			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Iltavahtimestari on 1=kyllä, 0=ei		0,0	1,0	0,0

Toimenpide	Lieto-opistolle on rekrytoitu uusi rehtori 1.4.2024 mennessä		
Arviointi	Toteutunut. Heli Koivulahti aloitti rehtorina 2.4.2024.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Rehtori virassa 1.4.2024 1=kyllä, 0 = ei	0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite Liikkumattomuuden pommin purkaminen			
Toimenpide	Lisätään perheliikuntatapahtumia		
Arviointi	Perheliikuntatapahtumissa tehdään seura- ja järjestöyhteistyötä esim. peuhuissa ja luistelu- tapahtumissa sekä tonttupolussa. 2-vuotisneuvolassa mainostetaan tapahtumia ja anne- taan vinkkejä liikkumiseen. Elmo ja Viuhti, liikuntapalveluiden maskotit, ovat olleet laajem- min eri tapahtumissa mukana kannustamassa lapsia liikkumaan.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Perheliikuntatapahtumien määrä	10,0	20,0	35,0
Toimenpide	Palkataan aktivoija liikuttamaan senioreja		
Arviointi	Toteutunut. Ikiliikkujat-hankkeelle saatiin rahoitusta vielä vuodeksi 2024. Esim. penkkilen- kit, tuoli- ja kuntojummat sekä tasapainoryhmät, Zumba, äijäjumppa, kuntosaliryhmät ja - opastukset, erilaiset tanssitapahtumat, vanhainkotijummat, kirjastokävelyt, uintiretket, Tuija Piepposen vierailu.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Seniorien liikuntatapahtumien määrä	10,0	20,0	62,0
Lautakunnan tavoite Terveelliset ja turvalliset tilat Lieto-opiston käytössä			
Toimenpide	Suunnitelma on valmis ja toteutus käynnistetty		
Arviointi	Käyttöä turvaavat toimenpiteet on tehty niissä tiloissa, joiden käyttöä on turvallista jatkaa tulevana toimintakautena. Opistotalosta on tehty laaja kosteus- ja sisäilmatutkimus sekä asbesti- ja haitta-ainekartoi- tus. Suunnitelma on valmis. Päätös peruskorjauksesta puuttuu. Tällä hetkellä osa opetustiloista on poissa käytöstä.		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Suunnitelma valis, toteutus käynnissä 1= kyllä, 0 = ei	0,0	1,0	0,5

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Asukasluku	20 635	20 700	20 666	99,83%
1. Lieto-opisto				
Lieto-opiston peittävyys, %	11,5	10,8	10,6	98,14%
Tot. Oppitunnit	8 487	9 000	8 037	89,30%
€ / oppitunti netto (ilman valt.os.)	53,41	59,49	52,66	88,51%
2. Kirjasto				
Aukioloaika h	7 335	7 900	5 027	63,63%
Lainojen määrä	292 518	300 000	276 594	92,19%
€ / asukas	43,62	52,26	48,51	92,82%
Aineistokulut €	121 049	123 900	109 588	88,44%
Aineistokulut € / asukas	5,87	5,99	5,3	88,48%
3. Liikunta				
Liikuntatoiminnan osallistujat	29 943	24 200	59 375	245,35%
Siitä soveltavan liikunnan kävijämäärä	17 536	16 000	20 670	129,18%
€ / asukas	73,6	81,36	75,91	93,30%
4. Nuoriso				
Kävijämäärät	16 789	13 000	25 175	193,65%
€ / alle 29-vuotiaat (nuorisotoimi) netto	44,27	52,56	55,07	104,77%
5. Kulttuuri				
Kävijämäärät	7 810	6 800	5 948	87,47%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Hankerahoituksella palkattiin työntekijöitä liikunta- ja nuorisotoimeen.

Kirjastossa on ollut myös alan opintoja suorittavia harjoittelijoita.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	356		356	477	121	34,17 %
TOIMINTAKULUT	- 4 184		- 4 184	- 3 966	218	-5,21 %
TOIMINTAKATE	- 3 829		- 3 829	- 3 489	340	-8,87 %

Toimintatuotot

Koronavuosien jälkeen tuloja on onnistuttu saamaan ennakoitua enemmän sekä liikuntapaikkatuottojen,

että Lieto-opiston kurssimaksujen myötä.

Toimintamenot

Menoja on säästynyt erityisesti henkilöstökulujen osalta. Liikuntatoimessa on ollut vähemmän määräaikaista (näkyä mm. hankkeiden väheneminen). Kirjaston irtisanoutuneiden palvelupäällikön ja kirjastonhoitajan vakansseja ei vielä täytetty. Myös vapaa-aikatoimen hallinto keveni.

Vaski-kirjastoissa olevan KOHA-käyttöjärjestelmän kustannukset pienenevät.

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja Jonas Nylund

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisten palveluiden toimiala vastaa kunnan kiinteästä omaisuudesta eli kiinteistöistä, puistoista, kaduista ja metsistä sekä vesi- ja viemäriverkostosta. Hyvin hoidettu omaisuus tuo kunnalle vetovoimaisuutta ja vähentää hallitsemattomia yllättäviä korjauskustannuksia ja tekee talouden suunnittelusta helpompaa tuleville vuosille. Rakennusten, ulkoalueiden, katujen ja kunnan halki kulkevien teiden turvallisuus on toiminnan ykkösprioriteetti. Myös asiakkaille suoraan annettavat palvelut, kuten kiinteistönhoito, ruokapalvelut ja puhtauspalvelut edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden toimivuuden varmistaminen on erittäin tärkeä osa toimintaa.

Vuonna 2024 oli tavoitteena parantaa toimialan pito- ja vetovoimaa tekemällä muutamia organisaatioon liittyviä uudistuksia, jotka olivat menestyksellisiä. Vuoden 2023 aikana asiointipisteen palvelut siirtyivät toiminnallisesti teknisten palveluiden hallinnon alle ja asiointipisteen kustannukset sisältyivät teknisten palveluiden vuoden 2024 talousarvioon. Tilapalveluissa tehtiin nimikemuutos kunnossapitomestariksi, ei henkilömäärävaikutusta. Infrapalveluissa tavoitteena oli parantaa palautepalvelua ja korvata osittain ostopalveluja toimitoiminöörin vakanssilla, rekrytointi ei kuitenkaan onnistunut vuoden 2024 aikana. Ruoka- ja puhtauspalvelujen organisaatiomuutokseen sisältyi tulosalueiden yhdistämisen myötä palveluiden kehittäminen, yhdenmu-
kaistaminen ja johtamisen vahvistaminen.

Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio on kasvattanut menoja tänä vuonna. Hintojen nousu oli keskimäärin 1,6% (kuluttajahintojen vuosimuutos) vuonna 2024. Vuodelle 2024 ei kohdistunut erityisen merkittäviä kustannusnousuja materiaaleihin, palveluihin tai energiakustannuksiin. Talven lämmitystarve oli hieman keskimääräistä alhaisempi, aurausten tarve alhaisempi ja hiekoitusten tarve taas keskimääräistä suurempi. Työehtosopimusneuvotteluiden tuloksena sovitut palkankorotukset lisäsivät kuluja yli 3%.

Yhteistyö muiden toimialojen kanssa on keskeistä kustannustehokkuuden saavuttamiseksi. Käyttötalouteen vaikuttaa erityisesti tilojen käyttö ja loma-aikojen käyttöaste. Vuoden 2024 yhtenä merkittävänä toimena on energiatehokkuuden parantaminen kaupungin omistamissa kiinteistöissä ja energiankulutuksen seuranta. Kehitettiin säästökohteiden löytämiseksi. Kaupungin talouden sopeuttamistoimien johdosta on turhista tiloista pääosin luovuttu, mutta toisaalta varhaiskasvatuksen nopeasti kasvanut tarve on tuonut uuden ja

akuutin haasteen toimitilojen tarpeeseen.

Investointien osalta kaavoitusohjelma vaikuttaa merkittävästi tulevien vuosien infrainvestointeihin ja niiden suunnittelun aikatauluttamiseen, tilatarpeiden muuttuminen sekä kohdekohtaisesti että eri taajamissa on myös merkityksellistä investointien suunnittelun kannalta. Lisäksi erilaiset infran ja tilapalveluiden saneeraus- ja korjausvelka aiheuttavat edelleen kustannusten kasvupainetta.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Strategia on toteutunut pääosin lautakunnan sitovien tavoitteiden ja kriittisten menestystekijöiden mukaisesti. Vuonna 2024 vietiin käytäntöön muutoksia ja luotiin tiedolla johtamisen perusteita. Perustoiminta ja palvelut ovat toimineet pääosin suunnitellusti.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Talouden rakenteen selkeyttäminen helpottaa talouden seurantaan. Henkilöstöriskit on kuitenkin todettu suurimmaksi riskiksi toiminnan kannalta. Henkilöstöä on juuri sen verran, että toiminta saadaan toteutettua joten irtisanoutumisten tai pitkien poissaolojen seurauksena on palvelujen merkittävä heikentyminen.

Investointien osalta vuosittaisena riskinä on, että varattu määräraha ei riitä hankkeen toteuttamiseen. Asia johtuu rakentamisen kustannustason yleisestä kohoamisesta. Myös useammalle vuodelle jakaantuvien hankkeiden vuosittainen kustannusjako toteutuu harvoin suunnitellusti. Lisäksi hankesuunnitelmat usein muuttuvat rakentamisen aikana. Muutokset joudutaan pääosin teettämään lisätöinä. Vuonna 2024 toteutuneiden investointien yhteenlaskettu eurosumma alitti talousarvion.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	Toimialojen hyvä yhteistyö	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Hyvällä palvelulla on kasvot
Tavoite	Kehitetään asiakastyytyväisyyssmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Haluttu työnantaja
Tavoite	Henkilöstön pysyvyyttä parannetaan
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Unelmien pikkukaupunki - Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
Tavoite	Projektihallinnan kehittäminen ja investointien pitkäjänteinen suunnittelu

Tavoitteiden toteutuminen kuvattu tulosaluekohtaisilla sivuilla.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Teknisten palveluiden toimiala huolehtii lähes kaikista kaupungin investoinneista. Investointeja tehdään kaupungin omaisuuden kunnon parantamiseksi ja toisaalta muiden toimialojen tarpeen mukaan. Keskeisimmät investoinnit liittyvät kaupungin uudisrakennuksiin, rakennuksien korjaushankkeisiin, kunnallistekniikan rakentamiseen ja saneerauksen sekä puistojen, leikkipaikkojen ja yleisten alueiden rakentamiseen. Investointeihin sisältyy myös uusittavan kaluston ja laitteiden kustannukset.

Investointien toteuma eriteltynä omana kappaleenaan. Vuonna 2024 toteutuneiden investointien yhteenlaskettu eurosumma alitti talousarvion noin -8%.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	16 309		16 309	16 514	205	1,26 %
TOIMINTAKULUT	- 18 492	- 600	- 19 092	- 18 940	152	-0,80 %
TOIMINTAKATE	- 2 183	- 600	- 2 783	- 2 426	357	-12,82 %

Toimintatuotot

Tuotot muodostuivat hieman talousarviota paremmiksi (1,2%). Tämä johtuu tilapalveluiden, ruoka- ja puhtauspalveluiden, sekä infrapalveluiden talousarviota korkeammista toimintatuotoista.

Toimintakulut

Toimintakulut alittuivat talousarvioon nähden (-1,07%). Eniten euromääräistä alitusta verrattuna talousarvioon tuli Liedon veden osalta, sekä Infra- ja puhtauspalveluiden osalta.

Toimintakate

Toimintakate on koko teknisen lautakunnan eli teknisten palvelujen osalta (noin 400 000€) parempi kuin talousarviossa.

Tekniset palvelut

Hallinto

Tulosaluejohtaja toimialajohtaja Jonas Nylund

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulosityksiköille.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan, taloushallinnan ja laskutuksen järjestäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja vastaa siitä, että päätökset tulevat täytäntöön. Hallinto vastaa talousarvioiden ja tilinpäätösten kokoamisesta ja auttaa tulosalueita talouden seurannassa.

Vuonna 2024 teknisen toimialan hallinnon alla näkyvät myös vuonna 2023 siirtyneen asiointipisteen kustannukset.

Yhteistyö muiden lautakuntien kanssa on tärkeää ja aikaisempien vuosien tapaan jatketaan yhteiskokouksia kaavoitus- ja rakennuslautakunnan sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		2. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Kiinnitetään huomiota henkilöstön työmääriin kehityskeskustelujen avulla			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sesti		0,0	100,0	100,0
Toimenpide	Osaava henkilöstö			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Koulutukseen osallistuminen pv/hlö		3,0	3,0	2,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Teknisen lautakunnan kokoukset	16	12	17	141,66%
Lautakunnan käsittelemät asiat	177	180	160	88,88%

Teknisen lautakunnan suunniteltu kokousmäärä oli 12 ja toteutuma oli 17 kpl. Tavoitteena oli ennakoida kokousten päätettävät asiat riittävästi etukäteen ja valmistella käsiteltävät asiat kokousaikatauluihin sopivaksi. Vuonna 2024 jouduttiin kuitenkin pitämään ylimääräisiä kokouksia hankintoihin liittyen sekä talousarviovalmistelun aikataulun muuttumisen vuoksi. Lautakunnan tiedonsaantia pyrittiin tehostamaan tulosaluekohtaisilla kuukausiraporteilla.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei muutoksia.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	13		13	10	- 3	-26,48 %
TOIMINTAKULUT	- 591		- 591	- 528	63	-10,67 %
TOIMINTAKATE	- 578		- 578	- 519	60	-10,32 %

Toimintatuotot

Tuotottojen merkitys hallinnon talousarviossa on vähäinen. Toteuma poikkesi talousarviosta euromääräisesti hyvin vähän.

Toimintakulut

Henkilöstökulut alittivat talousarvion. Muut toimintakulut kuten sisäiset vuokratulot ylittivät talousarvion. Kokonaisuutena kulut alittivat talousarvion.

Toimintakate

Toimintakatteen talousarviota parempi toteuma johtui edellä mainituista syistä.

Toimitilapalvelut

Tulosaluejohtaja toimitilapäällikkö Ville Kivimäki

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Toimitilapalvelun tehtävänä on huolehtia kaupungin omistamien kiinteistöjen (koulut, päiväkodit, kirjasto, terveyskeskus, virasto/toimistotilat, monitoimi- ym. tilat) rakennuttamisesta, kunnossapidosta, hoidosta ja vuokraamisesta. Tilapalvelut tuotetaan Liedon kaupungin pääosin omana palvelutuotantona. Lisäksi kaupunki käyttää puitesopimusurakoitsijoita mm. rakennus-, maalaus-, LVI- sähkö- ja taloautomaatiotöissä. Inf-rapalveluluiden kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen rakentamisessa sekä talvikunnossapitotöissä. Investointihankkeiden ohjauksen hoitaa tilapalvelun oma henkilökunta. Hankkeiden valvonnassa käytetään tarvittaessa ulkopuolisia konsultteja.

Käyttäjien huoltopyynnöt siirtyvät kiinteistöhoidon työlistalle sähköisen huoltokirjan välityksellä. Korjausten vasteaikoja voidaan seurata. Kiireellisissä tehtävissä virka-ajan ulkopuolella tilapalveluilla on 24/7 kiinteistöpäivystys.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten energian ja veden kulutuksen seurantaan ja vertailuun. Sisäilmaolosuhteisiin kiinnitetään huomiota ylläpidolla ja tarvittavilla korjaustoimenpiteillä, joilla taataan laadukas sisäilma.

Kunnilla on uusiutuvan energian käytön lisäämiselle valtakunnan tason tavoitteet ja aikataulut. Vuonna 2024 tehtiin myös öljynkulutuksen vähentämiseksi toimia, kun Littoisten koulun lämmitysjärjestelmää optimoitiin. Myös vuonna 2025 jatketaan investointeja öljykulutuksen vähentämiseksi.

Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat tilatarpeet tuovat oman haasteensa investointien suunnitteluun. Tulevia tarpeita suunnitellaan tarkemmin, kun varhaiskasvatus- ja kouluverkkoselvitys valmistuu.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Suurin yksittäinen muutos vuonna 2024 oli uuden Keskuskoulun rakentamisen alkaminen. Koulun on tarkoitus valmistua opetuskäyttöön syksyllä 2026, aluetyöt jatkuvat pidempään. Vuonna 2024 valmistui lisäksi Keskikankareen uusi päiväkotikoti sekä Ilmaristen koulun kentän huoltorakennus.

Vuonna 2024 toteutettiin myös useampia pienempiä rakennushankkeita, kuten Tarvasjoen esikouluraken-

nuksen julkisivusaneeraus, Tarvasjoen koulun pysäköintialueen laajennus sekä Littoisten koulun lämmitysjärjestelmän parannushanke. Näiden lisäksi useassa yksittäisessä kohteessa toteutettiin puujulkisivujen huolto- maalauksia.

Vuonna 2024 toteutettiin kaupungin rakennusten arvonmääritys sekä sisäisten vuokrien päivittäminen. Vuonna 2024 useaan keskeiseen kohteeseen teetettiin kattavat kuntoarviot, jotka toimivat kohteiden PTS-suunnittelun pohjana. Vuoden 2024 syksyllä kilpailutettiin lisäksi toimitilapalveluiden puitesopimustoimijat. Kilpailutetut puitesopimukset käsittävät kaikki keskeiset konsultointi-, suunnittelu-, ja urakointitoimialat, joita on yhteensä 29 kpl. Yhteistyö alkoi vuoden 2025 alussa näiden toimijoiden kanssa.

Toiminnan muutokset:

- Kaupungin rakennusten arvonmääritys
- Kaupungin rakennusten sisäisten vuokrien päivittäminen
- Puitesopimuskonsulttien, -suunnittelijoiden ja -urakoitsijoiden kilpailuttaminen
- Kuntoarvioiden teettäminen
- Kiinteistöjen kameravalvonnan parantaminen ja laajentaminen
- Huoltokirjan käytön toiminnan tehostaminen
- Dokumentaationhallinnan parantaminen
- Projektienhallinnan selkeyttäminen
- Henkilökunnan ammattitaidon kehittäminen eri sisältöisillä koulutuksilla
- Yhteistyön jatkaminen lähikuntien kanssa
- Tonttimaiden ostojen yhteydessä kaupungin haltuun siirtyneiden rakennusten hyödyntäminen kaupungin omissa tarpeissa tai vaihtoehtoisesti vuokraaminen, mikäli rakennusten kunto sen mahdollistaa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Projektihallinnan kehittäminen ja investointien pitkäjänteinen suunnittelu		
Toimenpide	Kiinteistöiden PTS-suunnittelu			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Tehdyt PTS-suunnitelmat %		5,0	33,0	36,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti		
Toimenpide	Kehitetään talouden raportointia ja ennusteita sekä niistä seuraavia toimintamalleja			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Sisäisten vuokrien tarkistus %		90,0	100,0	100,0

Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Talousarvion toteutuminen, ylitys max +5%	0,0	0,0	91,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Kiinteistöjen lukumäärät	88	88		100,00%
Kiinteistönhoidon kokonaispinta-alat n. m2	83 101	82 150		100,00%
Kustannus € / m2				100,00%
Koulut	34,9	38,2		100,00%
Päiväkodit	42,8	44,1		100,00%
Hoito- ja hoivalaitokset	58	59,3		100,00%
Virastot	35,5	36,6		100,00%
Kulttuuri, vapaa-aika, liikunta	48	44,1		100,00%

Vuonna 2024 toteutettiin kaupungin koko rakennuskannan kartoitus ja arvonmääritys. Kohteiden perustiedot, muun muassa rakennusten lukumäärä- ja pinta-alatiedot, tarkentuivat merkittävästi. Kartoituksessa lisättiin kaikki kohteet rakennuksittain sekä mahdollisuuksien mukaan rakennusten brutto-, kerros- ja huoneistoalatiedot. Tästä johtuen ylempi taulukko ei ole enää yhteismitallinen ja vertailukelpoinen aiempien vuosien lukujen kanssa, eli sen täydentäminen luotettavasti on mahdotonta.

Vuoden 2025 aikana on tarkoitus toteuttaa uusi päivitetty seurantatapa, joka huomioi tarkentuneet perustiedot. Vuoden 2024 toteutuneet vertailuluvut on tarkoitus esitellä tässä yhteydessä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimitilapalveluiden henkilökunta koostui 15 henkilöstä vuoden 2024 loppuun. Toimitilapäällikön alaisuudessa työskenteli rakennuttajapäällikkö, energiapäällikkö, isännöitsijä, tekninen asiantuntija, kiinteistömestari ja kunnossapitomestari. Kiinteistömestarin alaisuudessa työskenteli 6 kiinteistönhoitajaa ja 2 kiinteistön ammattihenkilöä. Kiinteistönhoidossa täyttämättömien vakanssien työsuoritteet on korvattu osin ostopalveluna. Avoimet vakanssit pyritään täyttämään mahdollisuuksien mukaan.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	5 693		5 693	5 945	252	4,43 %
TOIMINTAKULUT	- 5 437	- 600	- 6 037	- 6 634	- 597	9,90 %
TOIMINTAKATE	256	- 600	- 344	- 689	- 345	100,35 %

Toimintatuotot

Toimintatuotot ylittivät noin 4 % muutettuun talousarvioon verrattuna.

Kohteiden toteutuneet vuokratuotot olivat arvioitua suuremmat.

Yhden Varhalle vuokratun kiinteistön vuokrasaatavista osa on kiistanalaisena pidätetty Varhan toimesta.

Toimintamenot

Toimintamenot ylittivät noin 9 % muutettuun talousarvioon verrattuna.

Yksittäisiä suurempia ylittyneitä toimintamenokokonaisuuksia olivat:

- asiantuntijapalvelut (ylitystä noin 110 000 euroa)
- palveluiden ostoista työvoiman vuokraus (ylitystä noin 90 000 euroa, aiemmin ilmoitettu budjetointivirhe)
- rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (ylitystä noin 50 000 euroa)
- koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (ylitystä noin 60 000 euroa)
- sähkö ja vesi (ylitystä noin 150 000 euroa)
- henkilöstökulujen osalta talousarviossa aktivoidut palkat ja palkkiot toteutuivat noin 110 000 euroa huommin.

Toimintakate

Toimintakate on huomattavasti heikompi kuin mitä talousarviossa arvioitiin. Vaikka tuotot ylittivät reilusti, ylittivät menot enemmän.

Muutettua talousarvioehdotusta ei tuotu käsittelyyn koska vielä marraskuussa 2024 kulukurin vaikutusten odotettiin olevan suuremmat, ratkaisevana asiana on myös palkkojen aktivoinnin heikko toteutuminen loppu vuonna.

Ruokapalvelut

Tulosaluejohtaja palvelupäällikkö Marianne Rättö

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ruokapalveluiden vastuualue tuottaa ateriapalveluja asiakkainaankin päiväkodit, koulut sekä henkilökunta. Ateriasuunnittelussa huomioidaan kunkin ikäryhmän ravitsemussuositusten ohella kohderyhmän tarpeet ja mieltymykset. Liedon ruokapalveluissa tuotamme noin 4500 ateriala päivässä.

Ruokapalveluissa työskenteli v. 2024 43 vakituista työntekijää. Henkilöstön määrä on tarkistusmitoitettu toukokuussa 2023. Tarkistusmitoituksen jälkeen tehtäviä on yhdistelty, kiertävät kokit liikkuvat kohteesta toiseen ja hyödynnämme tehokkaasti yhteistyötä puhtauspalvelun kanssa.

Organisoimme uudelleen ruoka- ja puhtauspalvelupäälliköiden, sekä lähiesihenkilöiden työtehtävät siten, että uudessa organisaatiossa ruoka- ja puhtauspalveluista vastaa yksi henkilö, palvelupäällikkö. Palvelupäällikön suoria alaisia on kaksi; ruokapalveluiden palveluesihenkilö ja puhtauspalveluiden palveluesihenkilö. Keittiöpäälliköt, ravitsemistyönjohtaja ja siivoustyönjohtajat ovat palveluesihenkilöiden johdettavia. Uudessa organisaatiossa työtehtävät jakautuivat eri tavalla kuin aiemmin. Palveluesihenkilöille keskitettiin hallinnollisia työtehtäviä kentältä ja yksiköiden esihenkilöt keskittyivät entistä enemmän johtamiseen, perehdyttämiseen ja opastamiseen, sekä ennen kaikkea päivittäisiin asiakkaisiimme. Puhtauspalvelupäällikön tehtävä päättyi. Uuden organisaation tavoitteena on mahdollistaa kokonaisvaltainen toiminnan kehittäminen sekä johtamisen vahvistaminen. Tällä pyritään erityisesti henkilöstön pito- ja vetovoiman parantamiseen, sekä synergia hyötyjen hakemiseen ruoka- ja puhtauspalveluiden välillä.

Talousarvio oli laadittu perustuen tilaajan toimittamiin asiakastietoihin ja edellisvuoden toteumaan. Keski-kankareen päiväkodit oli huomioitu talousarviossa 1.8.2024 alkaen, joka toteutui suunnitellusti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Henkilöstön pysyvyyttä parannetaan		
Toimenpide	Oikea henkilö oikeassa tehtävässä. Alueellista yhteistyötä lisätään esimiesten kesken pidettävillä henkilöstökokouksilla.			
Arviointi	3 henkilöä päätti työsuhteensa, mikä on aiempaa vähemmän.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Vakituisista vakansseista irtisanoutuneiden henkilöiden määrä vuodessa.		6,0	5,0	3,0

Lautakunnan tavoite		Kehitetään asiakastyytyväisyysmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja		
Toimenpide	Vuositain asiakastyytyväisyyskysely ruokapalveluissa.			
Arviointi	Kysely tehtiin ensimmäisen kerran, joten nyt haettiin lähtötaso. Kyselyn kouluruokaa koskeva keskiarvo oli 2,43 (asteikko 1-3).			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Asiakaskyselyn maku- ja laatupisteet		0,0	0,0	2,4
Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Kehityskeskustelu keväällä ja välikeskustelu syksyllä koko henkilöstölle, jossa keskustellaan työmäärästä ja päivitetään tehtäväkuva.			
Arviointi	Kehityskeskustelut käytiin kaikkien vakituisissa vakansseissa olevien henkilöiden kanssa, mikäli he olivat työssä.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kehityskeskustelu ja välikeskustelu käyty vakituisissa tehtävissä, työssä olevien henkilöiden kanssa (tehty 100%).		0,0	100,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Projektihallinnan kehittäminen ja investointien pitkäjänteinen suunnittelu		
Toimenpide	Valmistuskeittiöiden laitteiden kartoitus ja vienti huoltokirjaan, että investointeja voidaan suunnitella.			
Arviointi	Valmistuskeittiöiden laitekanta on viety huoltokirjaan, niiden alapisteet eli jakelu- ja palvelukeittiöiden laitekanta on vielä työnalla.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Koneiden ja laitteiden vienti huoltokirjaan (tehty 100%).		0,0	100,0	30,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti		
Toimenpide	Ruokapalvelun kustannukset toteutuvat talousarvion mukaisesti.			
Arviointi	Toimintakulut ylittyivät 3 556€			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Ruokapalvelun kustannukset yhteensä milj./€		0,0	3,2	3,2
Lautakunnan tavoite		Toimialojen hyvä yhteistyö		
Toimenpide	Säännöllinen yhteistyö varhaiskasvatuksen ja sivistystoimialan kanssa.			
Arviointi	Asiakaskierros toteutui suunnitellusti.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Asiakaskierros 1xvuodessa kaikki kohteet, tehty 100%.		0,0	100,0	100,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Ruokapalvelut				
Suoritteiden kpl määrä päiväkodit ja koulut	1 125 035	1 040 219	1 161 106	111,62%
Yhden suoritteen keskiarvohinta/€	3,04	2,89	2,89	100,00%

Suoritteiden määrä ylittää talousarvion, sillä lapsimäärät päiväkodeissa ovat kasvussa. Keskikankareen päiväkotit täyttyi odotettua nopeammin, lisäksi Kisapuisto avautui uudelleen.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ruokapalvelun henkilöstön kokonaismäärä on mitoitusten mukaisesti 43 henkilöä, sisältäen palvelupäällikön tehtävästä 50% (puhtauspalveluihin 50%). Kolme henkilöä irtisanoutui toimintavuoden aikana. Keskikankareen päiväkodin vakanssi alkoi uutena 1.8.2024.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	3 217		3 217	3 203	- 14	-0,44 %
TOIMINTAKULUT	- 3 154		- 3 154	- 3 165	- 12	0,37 %
TOIMINTAKATE	63		63	37	- 26	-40,85 %

Ateriamyyntituotot jäivät 20 296€ alle talousarvion. Sisäisessä laskutuksessa havaittiin virhe kesken vuotta ja sen oikaisu aiheuttaa eron. Toimintakulut ylittyivät hieman, mikä näkyy erityisesti elintarvikekustannuksissa. Valitettavasti Hanselin kautta hankitut elintarvikkeet eivät tuottaneet säästöjä verrattuna Turun seutuhankintaan (päättynyt 31.1.2024). Tuottojen jäädessä odotettua heikommaksi toimintakate jäi alle talousarvion, mutta toteutui kuitenkin noin 37.000€ ylijäämäisenä.

Puhtauspalvelut

Tulosaluejohtaja puhtauspalvelupäällikkö Johanna Hakala 31.8.2024 saakka ja palvelupäällikkö Marianne Rättö 1.9.2024 alkaen.

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Puhtauspalvelun tavoitteena on olla osa asiakkaiden palveluketjua, tukea toimintoja, luoda asiakkaille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen sisäilma ja työympäristö. Tavoitteena on tehostaa arkipäivän hygieniakäytäntöjä ja työkäytäntöjen suunnittelulla vähentää myös sairastavuutta toimitiloissa. Puhtauspalvelu on tärkeää perustyötä, joka turvaa kaupungin muiden palvelujen jatkuvuuden. Puhtauspalvelut tuottavat siivouspalveluita ja siihen läheisesti liittyviä oheispalveluita kaupungin sisäisille asiakkaille. Palvelu tuotetaan lähinnä omana toimintana, ostopalvelun osuus siivottavista neliöistä vuonna 2024 oli noin 10 prosenttia.

Puhtauspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä mm. ruokapalvelun ja kiinteistönhoidon kanssa. Puhtauspalveluissa on ollut vakituisia henkilöitä 43. Puhtauspalvelun henkilökunta toimii 42:ssa eri kiinteistössä huolehtien n. 55 517 neliön puhtaanapidosta. Osa henkilökunnasta on yhteistä ruokapalveluiden kanssa. Tavoitteena on tuottaa palvelut taloudellisesti, tehokkaasti, hygieenisesti ja turvallisesti. Toimintakauden aikana tuli uusia kohteita kaksi; Puhtauspalveluissa suoritettiin asiakaskysely, jonka tulos oli 2,43 (asteikko 1-3). Toimintakauden aikana tuli uusia kohteita kaksi; Keskikankareen päiväkotia ja senioreiden kohtaamispaikka.

Vuonna 2024 ruoka- ja puhtauspalvelut yhdistyivät yhdeksi organisaatioksi. Uudessa organisaatiossa ruoka- ja puhtauspalveluista vastaa yksi henkilö, palvelupäällikkö. Palvelupäällikön suoria alaisia on kaksi, ruokapalveluiden palveluesihenkilö ja puhtauspalvelun palveluesihenkilö. Keittiöpäälliköt, ravitsemistyönjohtaja ja siivoustyönjohtajat ovat palveluesihenkilöiden johdettavia. Uudessa organisaatiossa tehtävät jakautuivat eri tavalla kuin aiemmin. Palveluesihenkilöille keskitetään hallinnollisia tehtäviä kentältä ja yksiköiden esihenkilöt keskittyvät entistä enemmän henkilöstön saatavuuteen, johtamiseen, perehdyttämiseen ja opastamiseen, sekä ennen kaikkea päivittäisiin asiakkaisiimme. Puhtauspalvelupäällikön tehtävä päättyi 31.8.2024.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Henkilöstön pysyvyyttä parannetaan		
Toimenpide	Henkilöstön pysyvyys tulevien organisaatiomuutosten jälkeen. Vuosittain 6 henkilöä on vaihtanut työnantajaa, tavoitteena maksimissaan 4 henkilöä.			
Arviointi	Pysyvyys parani, yhden henkilön työsuhde päättyi toimintakauden aikana.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Henkilöstön vaihtuvuus		6,0	4,0	1,0

Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti		
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti, muutos enintään 5%.			
Arviointi	Toimintakulut jäivät n. 81.000€ alle talousarvion.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Toimintakate, eroa alle +/-5%		0,0	0,0	71,1

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Siivottavien kiinteistöjen lkm	40	39	42	107,69%
Siivottavat neliöt	53 106	53 706	55 517	103,37%
Laskennallinen €/ m2/ v (sisältää oheispalvelut)	34,79	37,11	34,44	92,80%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Henkilöstömäärä 43 vakituista vastaa mitoitusta ja lisäksi 50% palvelupäällikön kustannuksesta.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	1 954		1 954	1 983	29	1,49 %
TOIMINTAKULUT	- 1 993		- 1 993	- 1 905	88	-4,41 %
TOIMINTAKATE	- 39		- 39	78	117	-297,98 %

Puhtauspalveluissa toimintatuotot ylittyivät n. 29.000€, koska siivottavia kohteita ja neliöitä tuli lisää. Toimintakulut alittuivat merkittävästi n. 81 000€, erityisesti henkilöstökustannuksia pystyttiin alentamaan. Toimintakate toteutui tämän seurauksena merkittävästi odotettua parempana.

Infrapalvelut

Tulosaluejohtaja infrapalvelupäällikkö Mira Rekola

(vuorotteluvapaa sijaisena vesihuoltopäällikkö Aki Teini 22.7.-30.11.2024)

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Infrapalvelut -tulosalue vastaa infratekniikan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä yleisten alueiden kunnossapitopalveluiden tuottamisesta (kadut, puistot, leikki- ja viheralueet, torit, matonpesupaikat, maa- ja metsätilat). Lisäksi tulosalueen vastuisiin kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus, maankaatopaikan ylläpito, kunnan yksityistieasiat ja jätehuoltotehtäviä. Infrapalvelut vastaavat myös hylättyjen ajoneuvojen sekä kaivu-, sijoitus- ja käyttölupien viranomaistehtävistä.

Infrapalvelut ja Liedon Vesi tekevät tiivistä yhteistyötä mm. infratekniikan suunnittelussa ja rakennuttamisessa. Infratekniikan yleissuunnittelu tehdään yhteistyössä kaavoittajan kanssa. Tila- ja sivistyspalvelun sekä liikuntatoimen kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä liikuntapaikkojen ylläpidossa. Seudullista yhteistyötä jatketaan ELY:n ja lähikuntien kanssa liikenteen alueella; MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Vuonna 2024 on jatkettu hulevesiverkoston suunnittelua ja saneerausta. Siltojen kuntotarkastuksia on jatkettu ja saneeraussuunnitelmat on teetetty Palomäen- ja Ojamaantien siltojen osalta.

Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistä on jatkettu yhteistyössä tila- ja sivistyspalvelun kanssa. Infrapalvelut suunnittelevat ja toteuttaa pihojen leikkiväline hankinnat. Infrapalvelut kartoittavat leikkivälineiden kuntoa säännöllisesti ja vuosittain tehdään tarkempi kuntokartoitus. Pitkän aikavälin kunnostussuunnitelmaa seurataan ja päivitetään tarvittaessa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa liikenneturvallisuus, arkiliikunnan edistäminen ja esteettömyys ovat nousseet kehittämiskohteiksi. Liedon liikenneturvallisuusryhmä kokoontuu vuosittain ja laaja-alaisessa ryhmässä käsitellään esiin nousseita liikenteen haasteita. Uusien kevyenliikenteenväylien rakentaminen edistää kevyenliikenteen turvallisuutta. Liikenteenohjauslaitteiden vaihtoa tieliikennelain mukaiseksi on jatkettu. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen pienhankkeina on toteutettu pysäkit Talviniityn alueelle sekä korotettu suojatie Ajurintielle.

Kunnallistekniikan kohteina on toteutettu Avanti 4 kaava-alue, Tastonmetsä 2 kaava-alue ja Sammontie jkp, keskustan matonpesupaikan saneeraus sekä Avantin eritasoliittymä. E18 Kehätien vaihe 2 osalta toteutuivat

sekoittumiskaistojen lopulliset päällysteet. Kunnallistekniikan suunnittelu on aloitettu Tammentaan kaava-alueen, Matintalo 4 ja Haapakummuntien alueen, Säskyläntie-Arosuontie työpaikka-alueen, Salimäentien jatkoon sekä Tammen alueen, Avantin hulevesilinjan sekä Palovuoren- ja Ojamaantien siltojen osalta. Loukainas-tientien hallinnollisen muutoksen neuvottelut saatiin päätökseen ja toteutussopimus on allekirjoitettu ELY-keskuksen kanssa. Uudet alueet ja kadut lisäävät merkittävästi kunnossapitotarvetta.

Katuvalaistuksen saneeraustyö on toteutettu Tuulissuon ja Littoisten alueilla ja samalla uusiin valaisimiin on asennettu valaisinkohtaiset ohjaukset. Valaisinkohtainen ohjaus mahdollistaa tulevaisuudessa siirtymisen yösammutuksesta yöhimmennykseen.

Sorateitä on asfaltoitu ja vanhoja asfalttipintoja uusittu suunnitelman mukaisesti. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kunnan eri osa-alueilla. Kustannusten nousun ja lisääntyneiden alueiden vuoksi laskennallinen asfaltointivelka on kuitenkin kasvusuunnassa. Avantin alueella on tehostettu talvihoidon toimenpiteitä, yritysalueen liikenteen toiminnan varmistamiseksi kaikkina vuorokauden aikoina.

Metsänhoitotyöt on toteutettu metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Viheralueiden kunnossapitoluokituksen päivytystä (valtakunnallinen RAMS 2020) on jatkettu.

Luonnon monimuotoisuus on huomioitu mm. maisemaniittyjen istutuksissa.

Yleisten alueiden (viheralueet ja kadut) kunnossapitoa on toteutettu sekä oman henkilöstön että urakoitsijoiden toimesta. Työtä valvotaan oman henkilökunnan toimesta.

Käytössä olevaa kalustoa on uusittu ja puistotoimelle on hankittu uusi pakettiauto.

Operaattorien kaivu- / sijoituslupia on käsitelty vuoden aikana yli 100 kpl. Lupien käsittely, operaattorien töiden valvonta ja töistä aiheutuneet palautteet ovat työllistäneet merkittävästi henkilöstöä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Toimistoinnin haku keskeytettiin ja haku päätettiin uusia 2025. Avoimeen vakansiin otettiin harjoittelija, paikkaamaan henkilöstövajetta. Infrapalvelupäällikkö oli vuorotteluvapaalla osan vuodesta ja hallinnollisia tehtäviä sijaistivat pääosin vesihuoltopäällikkö sekä yhdyskuntainsinööri. Vakinaisen henkilöstön määrään ei tullut muutoksia.

Infrapalvelut tulosalueen tärkeimpiä toteutuskohteita 2024:

- Avantin eritasoliittymä
- Avanti 4 asemakaava ja hulevesiallas
- Tastonmetsä 2 asemakaava ja Sammontie jkp
- Pakurlan hulevesiallas
- Tammentaan asemakaava, suunnittelu
- Matintalo 4 asemakaava ja Haapakummuntie, suunnittelu
- Säkyläntie-Arosuontie työpaikka-alue, suunnittelu
- Salimäentien jatko ja Tammen alueen jkp, suunnittelu
- Loukainatentie hallinnollinen muutos, sopimusneuvottelut
- Viertolan alueen liikennesuunnittelu
- Avantin hulevesiviemäri, suunnittelu
- Siltojen saneeraussuunnittelu (Palomäen- ja Ojamaantien sillat)
- Keskustan matonpesupaikan siirto

Osa investoinneista jäi toteutumatta kaavoitustyön keskeneräisyyden vuoksi.

Kunnossapito:

- Kunnossapitoasfaltointeja, uusia asfalttikohteita sekä vanhojen paikkauksia toteutettu eri puolilla kuntaa.
- Sorapintaisten väylien ylläpito, väylien sorastukset ja kesäaikainen sorapintojen pölyntorjuntatoimet
- Katualueiden puhtaanapito, harjaukset ja kevään hiekoitushiekan harjaus urakka
- Tuulissuo-Littoinen valaistussaneeraus
- Uusi tieliikennelaki: uuden lain mukaisten liikennemerkkien asennus
- Siltojen kartoitus ja kuntoarvio

Puistotoimi:

- Viheralueiden kunnossapitoluokituksen päivitys (valtakunnallinen RAMS 2020).
- Puisto- ja katuviheralueiden kunnossapitotyöt.
- Hulevesialtaiden ja viheralueiden maisemointityöt.
- Metsänhoitosuunnitelmaan perustuva metsien hoito.
- Leikkivälineiden ja varusteiden (noin 1000 kpl) vuosittaiset kuntokartoitukset.
- Tastonmetsän leikkipuiston suunnittelu ja rakentaminen.
- Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittäminen.
- Kahlojan ja Mäntylän leikkipuistojen ja puistoalueiden saneeraus.

- Metsäpuiston leikkipuiston rakentaminen.
- Järvikodon ja Lemminkäisen päiväkodin pihojen saneeraus.
- Kaluston ylläpito ja hankinnat.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Osaava ja motivoitunut henkilökunta			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Koulutuksiin osallistuminen pv/hlö		0,0	3,0	3,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kehityskeskustelut vakituisen henkilökunnan kanssa, %		0,0	100,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Toimialojen hyvä yhteistyö		
Toimenpide	Tiivis yhteistyö kaavoituksen kanssa			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Infrapalaverien määrä kpl		0,0	40,0	40,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Puistot ja viheralueet m2	187 000	187 000	187 000	100,00%
Metsät ha	940	938	938	100,00%
Katuvalaisimet kpl	5 300	4 600	4 600	100,00%
Yksityistiet, avustismääräraha €	144 900	158 000	136 100	86,13%
Keskimääräinen kunnossapitoavustus €/km	600	700	530	75,71%
Hulevesilinjat km	143	143	143	100,00%
Liikenneväylät				
Kaavatiet km	148	152	152	100,00%
Kevyenliikenteenväylät km	66	69	69	100,00%

Uusien kaava-alueiden ja väylien rakentaminen lisää suoritteiden määrää ja vaikuttaa suoraan käyttötalouden kunnossapitotarpeen lisääntyessä. Valaistuksen uusiminen lisää jonkin verran valaisimien määrää, koska led-valaisimien tiheys on suurempi kuin vanhojen valaisimien.

Yksityisteiden avustismäärärahan toteumasta on vähennetty kaupungin yksityisteille maksamat tiemaksut. Jatkossa kaupungin maksamat tiemaksut käsitellään talousarviossa omalla tilillään.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Vakinaisen henkilöstön määrä infrapalveluissa oli 2024 lopulla 16 henkilöä. Henkilöstön määrä ei ole lisääntynyt. Hoidettavien viheralueiden lisääntymisen ja vuodenaikojen (kevät, kesä ja syksy) työllistävyyden johdosta tarvitaan kausi/sesonkityöntekijöitä 4-5 henkilöä n. 7 kk:n ajaksi. Valvottavien kunnossapitokohteiden, operaattorien lisääntyneiden työkohteiden ja sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä on tarve uudelle vakanssille kunnossapidon työnjohdossa. Lisäksi kunnossapidossa on työmäärän lisääntyessä sekä työturvallisuuden varmistamiseksi tarve uudelle kunnossapitotyöntekijän vakanssille.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	74		74	259	185	251,36 %
TOIMINTAKULUT	- 3 063		- 3 063	- 2 989	74	-2,42 %
TOIMINTAKATE	- 2 990		- 2 990	- 2 731	259	-8,66 %

Toimintatuotot

- toimintatuotot kasvoivat talousarviota suuremmiksi puunmyyntitulojen sekä ELY jätteenkeräyskorvauksen johdosta n. 181 100 € (+246 %)

Toimintakulut

- henkilöstökulut jäivät alle suunnitellun n. 143 000 € (- 13,7 %)
- palvelujen ostot kasvoivat n. 109 800 € (+9 %)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat jäi alle suunnitellun n. 46 200 € (- 8,8 %)
- Avustusten toteutuma jäi alle suunnitellun n. 11 300 € (- 6,8 %)
- Muut toimintakulut kasvoivat n. 13 700 € (+ 11,6 %)

Toimintakate

- Toimintakate parani n. 258 000 € toimintatuottojen kasvun johdosta.

Liedon vesi

Tulosaluejohtaja vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Käyttövesi ostetaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä, vuotuinen kulutus on n. 1,15 Mm³.

Pääosa Tarvasjoen talousvedestä johdetaan Liedosta paineenkorotusaseman kautta kuluttajille. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi (n. 25 000 m³) ostetaan Parravahan Vesi Oy:ltä. Tarvasjoen varavesiyhteys on Pöytyän ja Auran verkostosta, varavesiyhteys Lietoon on Aurasta Päivästäntien kohdalla.

Talousvedestä on otettu 3 kpl verkostonäytteitä näytteenottosuunnitelman mukaisesti kahden viikon välein, sekä lisäksi TSV Oy ottaa tuloksia viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset ovat nähtävillä Liedon Veden nettisivuilla. Kaikki tulokset ovat täyttäneet STM:n talousvedelle edellytetyt vaatimukset.

Liedon Vesi hoitaa omana toimintana jakeluverkostoa ja toteuttaa uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni eli ylävesisäiliö. Jätevesi johdetaan kunnan alueella viemäriverkostoa pitkin Kaarinan kaupungin rajalle ja edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Marttila-Tarvasjoki-Lieto siirtoviemäri on valmistunut v. 2017, jolloin lakkautettiin Tarvasjoen jäteveden puhdistamo. Auran sekä Marttilan jätevedet johdetaan siirtoviemäriinjoja pitkin Liedon viemäriverkostoon ja siitä edelleen Kaarinaan, kuntien rajoilla on virtausmittaus, jonka todenmukaisuutta TSP valvoo. Omana toimintana hoidetaan kaupungin viemäriverkostoa ja pumppaamoita.

Liedon Vesi perii liittymismaksua vesi- ja jätevesiviemäriin liittymisestä kiinteistöiltä rakennusoikeuden perusteella rivi- ja kerrostaloista. Ok-taloista (AO-tontit) on kiinteä liittymismaksu ja teollisuus- sekä palvelurakennukset lasketaan tapauskohtaisesti perustuen todellisiin rakennettaviin neliöihin. Liittymishinnat on nähtävillä jo tontin myynnin yhteydessä.

Asiakailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan. Etäluettavia vesimittareita asennetaan kaikkiin uusiin kohteisiin. Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden siirtomaksuja Auran ja Marttilan kunnilta sekä Saukonojan vesihuolto –osuuskunnalta. Turun Seudun Puhdistamo laskee Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnalta. Lisäksi Saukonojan vesihuolto-

osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

Vuoden 2024 alussa voimaan tulleen sprinklerisopimuksen mukaan sammutusveden käytöstä laaditaan sopimus ja peritään käyttömaksu.

Vesi- ja viemärijohtojen osalta toiminta-alue vahvistettiin v. 2020 lopussa. Kaarinan viemäriverkoston kapasiteettiongelmien johdosta koko viemäriverkosto on mallinnettu (Fluidit Oy). Ilmaristen alueen hajuhaittojen ja vanhan viettoviemäriinjan kapasiteettiongelmien takia suunnittelussa on uuden paineviemärin rakentaminen Hakulantieltä suoraan Loukinaisten jätevedenpumppaamolle.

Vesijohdon runkolinjaventtiilejä ja paloposteja uusittiin koko kaupungin alueella. Tarvasjoen vesitornin saneeraus on siirtynyt valtuuston talousarviokäsittelyn perusteella vuodelle 2026.

Turun Seudun Vesi Oy ja Turun seudun puhdistamo Oy osakassopimusmuutokset aiheuttavat lisääntyviä kustannuksia mm. investointien osalta. Liedon omistusosuus TSP:ssä kasvoi lisääntyneiden jv-määrien sekä pitoisuuksien vuoksi. Vuonna 2024 alusta voimaan tuli uusi taksa ja valtuuston päätöksellä Liedossa otetaan 1.4.2025 käyttöön perusmaksu sekä talousveden että jäteveden osalta.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vesijohtoverkoston pumpattiin vettä keskimäärin 3 140 m³/d eli 1 144 250 m³ (v. 2023 määrä oli 3 045 m³/d). Isoja runkolinjaan kohdistuvia putkirikkoja oli 1 kpl ja pieniä 8 kpl, lähinnä kaapeli- ja maankaivuista aiheituneita. Lisäksi korjattiin lukuisia vuotavia venttiilejä ja paloposteja.

Liedon vesijohtoverkosto on mallinnettu Fluidit Oy:n toimesta. Mallinnuksen avulla vesijohtoverkosto on jaettu piireihin, joihin on tarkoitus asentaa virtaus- ja painemittaus sekä kloorausyhde. Aluemittauksella hyödynnetään saatua tietoa vesitaselaskentaan ja nopeampaan vuotojen paikallistamiseen / havaitsemiseen. Virtausmittaus/painemittauskaivoja ja mittareita on asennettu 3 /12 kpl.

Yliskulma–Tarvasjoki –yhdysvesijohto ja siihen liittyvä Liedonperän paineenkorotusasema otettiin käyttöön elokuussa 2018. Talousvesi johdetaan suurimpaan osaan Tarvasjokea Liedon suunnasta. Tarvasjoen vedenkulutus on n. 250 m³/vrk. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi ostetaan edelleen Parravahan Vesi Oy:ltä (v. 2024 yhteensä 23 993 m³). Parravahan Vesi Oy laskuttaa talousveden johtamisen virtausmittareiden perusteella.

Tarvasjoen vesitornin saneeraussuunnitelmat valmistui keväällä 2023. Urakkakilpailutus keskeytettiin ja saneeraus on esitetty taloussuunnitelmassa v.2025.

Liedon Vesi teki kesäkuussa 2019 Digita Oy:n kanssa sopimuksen LoRa-verkon käyttöönotosta Liedon kunnan

alueella. Tämä mahdollistaa etäluettavien vesimittareiden tiedonsiirrot Vesikantaan langattomasti. Vuoden 2024 lopussa etäluettavia mittareita oli 1215 kpl. LoRa-verkko mahdollistaa myös erilaisten pinnanmittaus ym. laitteiden tiedonsiirrot. Mm. Littoistenjärven pinnanmittaus ja Metsolantien jv-mittaus on toteutettu LoRa-tekniikalla.

Pitkät siirtoviemäriinjat Auran ja Marttila - Tarvasjoki suunnalta aiheuttavat merkittäviä rikkivedyn muodostumisesta johtuvia ongelmia Liedon verkostossa. Rikkivety aiheuttaa mm. korroosiota betonipinnoilla sekä hajuhaittoja. Asema - Ilmarinen viemäriinjalalla on esiintynyt hajuhaittoja Palovuoren ja Harviaistenkujan kohdalla. Osaan kiinteistöistä on asennettu jo aktiivihiiisuodatin tuuletusputkeen. Suunnittelilla on paineviemäriinjan rakentaminen Hakulasta Loukinaisten pumppaamolle v. 2025 - 2026 aikana.

Fluidit Oy:n viemäriverkoston mallinnus valmistui v. 2023 lopulla. Sen perusteella on selvitetty vuotovesien aiheuttamia tulvimisriskejä poikkeustilanteissa, järkevintä olisi johtaa osa Liedon jätevesistä suoraan Turkuun. Johtamissopimuksessa Kaarinan kanssa max. vuorokautinen jv-määrä on 9 500 m³/vrk.

Tastonmetsän sekä Suopohjan kunnallistekniikan rakentamiskohteet valmistuivat v. 2024. Molempiin kohteisiin rakennettiin uudet jv-pumppaamot.

Saamisen jv-pumppaamo saneerattiin syksyllä 2024. Lisäksi pumppaamohuoltojen puitesopimus kilpailutettiin vuosille 2024 - 2025, huolto- ja pesukierros toteutettu suunnitellusti 2 kertaa/ vuosi.

Viemäriinjojen pesu- ja kuvausten puitesopimus päättyi v. 2024 lopussa ja kilpailutuksessa on uusi sopimus kausille 2025 - 2027. Tarkoitus on jatkaa viemäriinjojen pesuja ja kuvauksia v. 2025 - 2026 aikana, jolloin kaikki viemäriinjat saataisiin kuntokartoitettua ja laadittua saneerausohjelma tuleville vuosille.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kehitetään asiakastyytyväisyyssmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja		
Toimenpide	Toimitusvarma ja laadukas vesihuolto: talousveden laatu			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Talousvesinäytteet 2 x kk, tulokset täyttävät STM:n talousvedelle asetetut laatuvaatimukset		100,0	100,0	100,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kuluttajille muodostuvat vj-putkista johtuvat katkot		4,0	3,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla		
Toimenpide	Koulutukset, työkyvyn ylläpitäminen, motivointi			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kehityskeskustelut pidetty 5/5		5,0	5,0	5,0
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024

Sähköinen työajanseuranta käyttöön otettu	0,5	1,0	1,0
---	-----	-----	-----

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutus %
Siirtomaksu /m3 (alv 0%)	0,12	0,12	0,13	108,33%
Investointimaksu	1	1	1	100,00%
Puhdasvesitaksa /m3 (alv 0%)	2,31	2,54	2,54	100,00%
Jätevesitaksa /m3 (alv 0%)	2,42	2,66	2,66	100,00%
Laskutettu vesi (m3)		1 061 411	1 061 411	100,00%
Laskutettu jätevesi (m3)		893 788	893 788	100,00%
1. Verkkoon pumpattu vesi, m3				
Lieto /Turun Seudun Vesi Oy	1 088 129	1 122 257	1 122 257	100,00%
Parravahan Vesi Oy	23 125	23 993	23 993	100,00%
2. Verkkoon pumpattu jätevesi, m3				
Lieto	1 244 059	1 230 819	1 230 819	100,00%
Aura	536 379	574 382	574 382	100,00%
Marttila	64 143	77 093	77 093	100,00%
Saukonojan VOK	11 923	12 665	12 665	100,00%

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi 10 % taksankorotuksen vesi- ja jäteveden käyttömaksuihin. Vuoden 2024 alusta uudet taksat ovat: vesi 2,54 €/m3 (alv 0%) ja jätevesi 2,66 €/m3.

Auran ja Marttilan jäteveden johtamissopimusta tarkistetaan vuosittain indeksikorotuksella.

Talousveden verkostoon johdettu määrä on pienentynyt mm. putkirikkojen korjausten seurauksena, kulutus on pysynyt suht samana v. 2023 verrattuna. Energian hinnan nousu vaikuttaa merkittävästi kulutuksen laskeamiseen.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Liedon Veden vahvuus tällä hetkellä on 9 vakinaista henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltosinööri, 2 vesihuoltosihteeriä sekä 5 laitosmiestä.

Työmäärän kartoituksessa on todettu, että Liedon Vesi tarvitsee edelleen kahden vesihuoltosihteerin työpanoksen. Vesihuoltosihteerit hoitavat asiakaspalvelun lisäksi laskutuksen sekä sopimusasiat sekä ostolaskujen kirjaamiset ja talousarvio ym. laadinnan avustamisen.

Taloussihteerin tehtävä on siirretty Liedon kaupungin talousosaston vastuulle. Haasteena on ollut henkilön

vaihtuminen, uuden rekrytointi ja todellisten talouslukujen saanti.

V. 2023 lopulla palkattiin henkilö, joka on 50% Liedon Veden ja 50 % mittaus-toimen kustannuksena. Tarkoitus on kokopäivätoimisesti täydentää johtokarttaa, tarvittaessa kartoittaa sekä huolehtii Liikenne- ja viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnallisen johtotietojärjestelmään.

Eläköityminen on lähitulevaisuudessa iso haaste; v. 2024 lopulla toinen vesihuoltosihteeri jäi eläkkeelle ja tehtävään palkattiin uusi vesihuoltosihteeri v. 2025 alusta. v. 2026 2 laitosmiestä on eläköitymässä. Strategia-assa otettava huomioon uusien henkilöiden saanti operatiivisiin tehtäviin.

Liedon Veden laitosmiehet vastaavat 24/7 vesihuollon päivystyksestä. Lisäksi v. 2018 saakka käytössä on ollut ns. toimistopäivystys viikonloppuisin, jolloin vesihuoltosihteeri toimii päivystäjän tukena mm. viestien, häiriötiedotteiden ja netti/somepäivitysten osalta.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	5 359		5 359	5 115	- 244	-4,55 %
TOIMINTAKULUT	- 4 254		- 4 254	- 3 718	536	-12,60 %
TOIMINTAKATE	1 105		1 105	1 397	292	26,43 %

Toimintatuotot

Toimintatuotot jäivät alle talousarvion. Syynä on ainakin energian kallis hinta ja sitä kautta vedenkulutuksen vähentyminen, sekä ylibudjetointi. Pääsyy siihen, että toimintatuotot jäivät alle talousarvion on laskutettavien jätevesimäärien v. 2024 jääminen alhaisemmalle tasolle. Naapurin maalauskana Oy:n vuonna 2022 toukokuussa käyttöönotettu jätevesien esikäsittely vaikuttaa teollisuusjätevesisopimuksen mukaisesti laskutusta alentavasti (korotettu jätevesikerroin).

Toimintakulut

Toimintakulut kasvoivat Turun Seudun Vesi Oy:n sekä Turun seudun puhdistamo Oy:n osalta omistussuuk-sien (rahoituskulut) lisääntymisen myötä. Vastaavasti rakennusmateriaalien ja tarvikkeiden hintojen nousu lisäsivät kustannuksia. Tiukan talousseurannan johdosta toimintakulut jäivät kuitenkin reippaasti alle talous-arvion. Uusi kilpailutettu sähkösopimus tasoitti energian hintaa, sähkönkulutus pysyi samalla tasolla v. 2023 verrattuna.

Toimintakulut jäivät huomattavasti alle budjetoidun: vesi- ja viemäriverkon saneerauksia toteutettiin kunnossuunnitelman mukaisesti, viemäriverkkoa pestiin ja kuvattiin n. 100 km, mittarinvaihtoja tehtiin n. 500 kpl. Putkirikkoja ja -tukoksia oli vuonna 2024 edellisiä vuosia vähemmän.

Toimintakate

Toimintakate toteutui talousarviota paremmin.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Toimialajohtaja Jani Kreula

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedon kaupungin väestömäärään ei tullut muutosta verrattuna vuoteen 2023. Kaavoituspalveluissa on ollut 2024 henkilöstövaihdoksia ja resurssipula, joka on heijastunut asemakaavojen valmistumisaikatauluihin. Asemakaavoituksella kuitenkin pyrittiin varmistamaan riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta asuin- ja yritysra-kentamiselle. Kaavoituksen painopisteet olivat ensisijaisesti nykyisten kaava-alueiden laajennusalueille.

Kanta-Liedon osayleiskaavan valmistelu on edennyt ja OAS on saatu valmiiksi. Kanta-Liedon osayleiskaavan valmistelua jatketaan vuonna 2025. Maaria - Ilmaristen osayleiskaava ei ole edennyt, vaan odottaa vieläkin Turun kaupungin päätöksentekoa. Liedon keskusta-alueen kehittämissuunnitelma on edennyt ja tarvittavia selvityksiä siihen on tehty. Murronväljän aurinkovoimalakentän osayleiskaava-aloite hyväksyttiin valtuus-tossa.

Asemakaavoituksen tuotannon ja tarjonnan painopisteenä oli ensisijaisesti nykyisten kaava-alueiden luonte-ville laajennusalueille. Asemakaavoja valmistui vuonna 2024 kaksi kappaletta: Keskiläntien asemakaavan muutos ja Tammen laajennusalue. Saukonojantie 2 asemakaava ja asemakaavan muutoksen ja Säästöpankki-talon ympäristön asemakaavan muutoksen kaavoitus- ja rakennuslautakunta palautti valmisteluun. Sillilä 4 asemakaava ja asemakaavan muutoksen hyväksyntä siirtyi vuoden 2025 puolelle.

Raakamaan hankintaan oli varattu 2 M€ ja sitä käytettiin 1,45 M€. Raakamaata hankittiin kaupungin keskei-siltä alueilta 27 ha. Keskustan alueelta ostettiin kolme omakotitalokiinteistöä.

Tontinmyyntituotot on käsitelty lautakunnassa kuukausittain ja talousarvion mukainen tontinmyyntitavoite oli 1,7M€. Tontinmyynnin kannalta vuosi 2024 oli haasteellinen ja tontinmyyntitulot jäivät talousarviosta noin 0,94 M€.

Maanvuokravuositulot kasvoivat 40 000 eurolla ja vuokratulot olivat 870 943 €.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Lautakunnan tuloista oleellisen osan muodostavat tontinmyyntituotot. Tontinmyyntitulon toteutumisen var-mistaminen edellyttää markkinatilanteen kokoaikaista seurantaa ja valmiutta tarvittaessa tehdä nopeasti

muuttuvien tilanteiden edellyttämiä korjausliikkeitä. Tontinmyyntitulojen ajantasainen seuraaminen varmistetaan oman seurantatilaston pitämällä ja lautakunnalle on raportoitu taloudesta kuukausittain. Tontinmyyntituloista saatava nettotulo vaihtelee merkittävästi kaupungin eri alueilla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	1. Keskustan kehittäminen	
Tavoite	2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Tavoite	3. 10-tien toimivuus	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen	
Tavoite	5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	6. Kiinteistövero- ja tonttimaksu- ja tontinmyyntitulojen oikeamääräisyys	
Tavoite	7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Luonnonläheinen Lieto
Tavoite	8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 883	- 1 150	1 733	1 918	185	-3,28 %
TOIMINTAKULUT	- 1 873		- 1 872	- 2 058	- 185	9,97 %
TOIMINTAKATE	1 010	- 1 150	- 141	- 141	0	-0,00 %

Toimintatuotot

Vuokratuotot ylittivät asetetut tavoitteet, mutta tontinmyyntitulot alittuivat.

Toimintakulut

- Aineet, tarvikkeet, tavarat toteutuivat noin 8 000 € yli arvioidun

- Vuokratulot toteutuivat noin 11 000 € yli arvioidun
- Palveluiden ostot toteutuivat noin 110 000 € talousarviota korkeampana.

Asiantuntijapalvelut ylittyivät noin 92 000 € sisältäen erilaisia välttämättömiä tutkimuksia ja selvityksiä; pohjatutkimukset, arkeologiset tutkimukset, luontoselvitykset, kaupunkimalli sekä kaavoituspäällikön rekrytointiprosessin.

Muut yhteistoimintaosuudet, toteuma 35 000 €, koostuivat lohkoamiskuluista, joita ennalta haastavaa tai mahdotonta arvioida etukäteen.

- Henkilöstökulujen toteuma oli noin 60 000 € talousarviota korkeampi. Henkilösivukulujen budjetoinnissa oli

käynyt tekninen virhe, jonka vuoksi henkilösivukulut olivat alakanttiin. Tästä syystä kulut toteutuivat arvioitua

korkeampana.

Kaavoitus- ja mittaustoimi

Toimialajohtaja Jani Kreula

Vt. kaavoituspäällikkö Pekka Sillanpää

Mittauspäällikkö Juha Järvinen

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asuk-
kaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan,
kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1. Keskustan kehittäminen		
Toimenpide	Valtuustoaloite keskustan kehittämishankkeesta. Vanhan Säästöpankkitalon alueen, 10-tien varren tai seurakunnan alueiden kaavoitus käyn- nissä.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kaavoitus aloitettu (0=ei, 1=on)		1,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		2. Kanta-Liedon osayleiskaava 2035		
Toimenpide	Yleiskaavaehdotus valmistunut 2024			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Yleiskaavan valmiusaste (1=alustava luonnos hyväksytty, 3=luonnos hyväksytty, 5=ehdotus hyväksytty)		1,0	5,0	1,0
Lautakunnan tavoite		3. 10-tien toimivuus		
Toimenpide	Kaavoitusohjelman toteuttaminen. Rinnakkaistieverkon täydentäminen, joukkoliikenteen saavutettavuuden parantaminen ja käyttöasteen lisääminen, kevyen liikenteen verkon ke- hittäminen, osallistuminen Ely:n tien parantamiseen liittyviin hankkeisiin (MAL-sopimus).			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Uusi mittari		0,5	80,0	80,0
Lautakunnan tavoite		4. Uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen		
Toimenpide	Yleiskaavatyöllä selvitetään mahdolliset uusiutuvaa energiaa tuottavat energiatuotanto- puistoalueet sekä yksittäisissä hankkeissa neuvonnan kautta.			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kaavatyö aloitettu mm. selvitykset (0=ei, 1=on)		0,0	1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen		
Toimenpide	Aktiivinen maankäyttöpolitiikka			

Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Väkiluvun kasvu	140,0	200,0	3,0
Lautakunnan tavoite	6. Kiinteistöverotuottojen oikeamääräisyys		
Toimenpide	Kiinteistöverotuoton lisääminen veropohjaa laajentamalla (projekti)		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Rakennuskanta väestörekisterikeskuksen tiedostossa	8 590,0	8 650,0	8 000,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Kiinteistöveron määrä M€	4,7	4,8	4,8
Lautakunnan tavoite	7. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen		
Toimenpide	Asemakaavoitetaan tontteja asukkaiden ja yritysten erilaisiin tarpeisiin		
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Myytujen tonttien tuotto € (TA2020 1,5M€)	2 058 262,0	1 700 000,0	734 000,0
Mittari	Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Vuokratuotto €	830 603,0	850 000,0	871 000,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Kaavojen lukumäärä	12	10	2	20,00%
Kaavoitus- ja mittaus-toimen toimintakulu/ asukas, €	55,9	58	61	105,17%
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	26	33	27	81,81%
- Omakotitontteja	21	28	23	82,14%
- Rivitalotontteja	5	3	1	33,33%
- Kerrostalotontteja	0	2	0	0,00%
- Yritystontit			3	100,00%

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

- Kaavoituspäällikön virkaa hoidettiin sijaisjärjestelyin.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	2 638	- 900	1 738	1 732	- 5	-0,30 %
TOIMINTAKULUT	- 1 195		- 1 194	- 1 398	- 204	17,09 %
TOIMINTAKATE	1 443	- 900	544	335	- 209	-38,48 %

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvontapäällikkö Niklas Järvi

Ympäristöpäällikkö Milla Suutari

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Tulosalue huolehtii rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun keinoin elinympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Rakennuskantaselvitysprojektia hoiti kokoaikainen projektityöntekijä. Vanhojen rakennuslupien digitointi-hanketta (307098) jatkettiin edelleen ja hankkeeseen oli varattu 20 000 euron hankintamääräraha palkkaku-luja varten.

2025 voimaantuleva uusi rakentamislaki korvaa aiemman maankäyttö- ja rakennuslain. Lakimuutos lisäsi koulutustarpeita rakennusvalvonnan koko henkilöstön osalta vuoden 2024 aikana.

Talousarviossa huomioitiin edellisen vuoden tapaan Lupapisteiden käyttömaksut sekä Littoistenjärven hoitoon mahdollisesti kohdistuvat kustannuspaineet mm. vesiruton ja mahdollisten vieraslajien torjunnan osalta.

Ympäristönsuojelussa otettiin käyttöön vuonna 2022 sähköinen Lupapiste-asiointipalvelu, jonka kuukausi-maksut menevät ensimmäisen kerran koko vuodelta vuonna 2024. Vuoden 2024 talousarvioon varattiin Lu-papisteiden käyttömaksut. Rahaa varattiin myös Varsinais-Suomen Helmikunnat II -luonnonhoitohankkeeseen, jossa hoidetaan ja kunnostetaan perinneympäristöjä, sekä Paimionjoen koskikunnostushankkeeseen, jossa Liedon alueella kunnostetaan Eurakoski ja Killalankoski.

Ympäristönsuojelun painopisteitä vuonna 2024 olivat vesihuoltolain 10 §:n toteutumisen valvonta sekä vuonna 2023 aloitetun vieraslajitorjunnan tilanteen ja tarvittavien jatkotoimien kartoituksen loppuun saatta-minen.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		5. Rakentamisen edellytysten turvaaminen		
Toimenpide	1 Joustavat ja nopeat lupaprosessit			
Arviointi	toteutunut			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 4/2024
Lupien käsittelyaika viikkoa (sisältää naapurien tiedottamisen noin 3 viikkoa)		4,0	4,0	4,0

Toimenpide	2 Toimiva asiakaspalvelu			
Arviointi	toteutunut suunnitellusti			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 4/2024
Tilatut katselmukset suoritetaan työpäivissä		3,0	3,0	3,0
Lautakunnan tavoite	8. Hyvinvoiva ympäristö ja monimuotoinen luonto			
Toimenpide	1 Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset			
Mittari		Lähtöarvo 12/2023	Tavoitearvo 12/2024	Toteuma-arvo 12/2024
Tarkastusten lukumäärä		102,0	100,0	126,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024	Toteutumis %
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	345	400	335	83,75%
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	986	1 600	868	54,25%
Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset lukumäärä kpl	102	100	126	126,00%
Ympäristönsuojelun toimintakulut / asukas, €	9,54	12,38	10,88	87,88%

Varsinais-Suomen Helmikunnat II -luonnonhoitohankkeessa hoidettiin ja kunnostettiin perinneympäristöjä Teijulassa ja Maunulassa. Paimionjoen koskikunnostushankkeessa Liedon alueelta kunnostettiin Eurakoski ja Killalankoski. Molemmat hankkeet ovat päättyneet.

Vesihuoltolain 10 §:n toteutumisen valvonta kohdistettiin sattumanvaraisesti valituille taajama-alueille, joiden kiinteistöt olivat myös vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella ja näin ollen liittymisvelvollisia laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Valvontaan liittyen lähetettiin 29 kehotuskirjettä. Vieraslajitorjunnan tilanteen ja tarvittavien jatkotoimien kartoitus saatiin päätökseen.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Rakennustarkastaja lopetti rakennusvalvonnan palveluksessa 13.10.2024. Avoimen viran täyttämiseksi aloitettiin rekrytointi välittömästi. Uusi rakennustarkastaja valittiin 9.12.2024.

Uusi ympäristötarkastaja aloitti 5.2.2024.

TALOUS

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	245		245	185	- 60	-24,40 %
TOIMINTAKULUT	- 678		- 678	- 661	17	-2,56 %
TOIMINTAKATE	- 433		- 433	- 476	- 42	9,78 %

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

2.2.1 Liedon kaupungin talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
TOIMINTATUOTOT	34 246	- 900	33 346	33 778	432	1 %
Myyntituotot	15 561		15 561	15 593	32	0 %
Maksutuotot	2 180		2 180	2 205	25	1 %
Tuet ja avustukset	1 267		1 267	1 467	199	16 %
Muut tuotot	15 239	- 900	14 339	14 514	175	1 %
TOIMINTAKULUT	- 85 467	- 1 130	- 86 596	- 84 199	2 397	-3 %
Henkilöstökulut	- 42 134	- 530	- 42 663	- 40 368	2 294	-5 %
Palkat ja palkkiot	- 34 203	- 530	- 34 732	- 32 680	2 052	-6 %
Henkilöstösivukulut	- 7 931		- 7 931	- 7 688	243	-3 %
Palvelujen ostot	- 24 844		- 21 274	- 24 611	- 3 337	16 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 582		- 6 582	- 6 902	- 320	5 %
Avustukset	- 1 789		- 5 359	- 1 620	3 739	-70 %
Muut toimintakulut	- 10 118	- 600	- 10 718	- 10 697	21	0 %
TOIMINTAKATE	- 51 221	- 2 030	- 53 250	- 50 421	2 829	-5 %
VEROTULOT	44 369		44 368	45 237	869	2 %
MUUT VALTIONOSUUDET	16 542		16 544	16 133	- 411	-2 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 1 430		- 1 478	- 431	1 047	-71 %
Korkotuotot	36		30	101	71	236 %
Muut rahoitustuotot	84		182	822	639	350 %
Korkokulut	- 1 500		- 1 500	- 1 254	246	-16 %
Muut rahoituskulut	- 50		- 191	- 99	92	-48 %
VUOSIKATE	8 260	- 2 030	6 183	10 518	4 335	70 %
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	- 8 000		- 7 825	- 9 324	- 1 499	19 %
Suunnitelman mukaiset poistot	- 7 933		- 7 758	- 7 241	517	-7 %
Arvonalentumiset	- 67		- 67	- 2 083	- 2 016	3 023 %
TILIKAUDEN TULOS	260	- 2 030	- 1 641	1 194	2 835	-173 %
Poistoeron lisäys	5		5	5		1 %
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	265	- 2 030	- 1 636	1 199	2 835	-173 %

Verotulot

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
VEROTULOT	44 369		44 368	45 237	869	2 %
Verotulot	34 622		34 621	35 912	1 291	4 %
Kiinteistövero	5 590		5 590	5 603	13	0 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 157		4 157	3 722	- 435	-10 %

Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
MUUT VALTIONOSUUDET	16 542		16 544	16 133	1 304	-2 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	15 717		15 719	15 772	1 307	0 %
Veromenetysten kompensaatiot	2 549		2 549	2 498	173	-2 %
Opetus ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 1 724		- 1 724	- 2 138	- 176	24 %

2.3 Investointiosan toteutuminen

2.3.1 Yhteenveto

Yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
Investoinnit						
Menot	- 20 415	- 140	- 20 555	- 19 341	714	-4 %
Tulot	0	0	0	207	207	0 %
Netto	- 20 415	- 140	- 20 555	- 19 134	1 630	-8 %

Yhteenveto omaisuuslajeit- tain 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
IRTAIMISTO						
Menot	- 485	0	- 485	- 393	92	-19 %
Netto	- 485	0	- 485	- 393	92	-19 %
RAKENNUKSET						
Menot	- 8 330	0	- 8 330	- 11 947	- 3 617	43 %
Netto	- 8 330	0	- 8 330	- 11 947	- 3 617	43 %
INFRA						
Menot	- 5 665	- 140	- 5 805	- 3 294	2 511	-43 %
Tulot	0	0	0	117	117	0 %
Netto	- 5 665	- 140	- 5 805	- 3 177	2 628	-45 %
VESI						
Menot	- 2 820	0	- 2 820	- 1 961	859	-30 %
Tulot	0	0	0	16	16	0 %
Netto	- 2 820	0	- 2 820	- 1 945	875	-31 %
LIIKUNTA						
Menot	- 315	0	- 315	- 413	- 98	31 %
Tulot	0	0	0	75	75	0 %
Netto	- 315	0	- 315	- 337	- 22	7 %
MAANHANKINTA						
Menot	- 2 300	0	- 2 300	- 1 221	1 079	-47 %
Netto	- 2 300	0	- 2 300	- 1 221	1 079	-47 %

2.3.2 Investointiosan hankekohtaiset perustelut

RAKENNUKSET

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
RAKENNUKSET						
Keskuskoulun rakennushanke						
Menot	-5 800 000		-5 800 000	-10 500 142	-4 700 142	81 %
Netto	-5 800 000		-5 800 000	-10 500 142	-4 700 142	81 %
Loukilinnan lisätilat, käynnissä oleva						
Menot				-174	-174	
Netto				-174	-174	
Tarvasjoen koulun ja päiväkodin/eskarin julkisivun korjaus						
Menot	-160 000		-160 000	-73 724	86 276	-54 %

Netto	-160 000		-160 000	-73 724	86 276	-54 %
Lietohallin kosteiden tilojen korjaus						
Menot	-80 000		-80 000	-62 608	17 392	-22 %
Netto	-80 000		-80 000	-62 608	17 392	-22 %
Liikuntatilojen valaistuksen uusiminen (Jokilaakso, Ilmarinen, Littoinen, Loukinainen)						
Menot	-55 000		-55 000	-61 539	-6 539	12 %
Netto	-55 000		-55 000	-61 539	-6 539	12 %
Varautumisen investoinnit						
Menot	-50 000		-50 000	-1 400	48 600	-97 %
Netto	-50 000		-50 000	-1 400	48 600	-97 %
Koulujen ja päiväkotien leikkivälineet						
Menot	-70 000		-70 000	-58 763	11 237	-16 %
Netto	-70 000		-70 000	-58 763	11 237	-16 %
Pienhankkeet						
Menot	-500 000		-500 000	-440 785	59 215	-12 %
Netto	-500 000		-500 000	-440 785	59 215	-12 %
Ilmaristen koulunkentän huoltorakennus						
Menot	-120 000	-30 000	-150 000	-146 494	3 506	-2 %
Netto	-120 000	-30 000	-150 000	-146 494	3 506	-2 %
Jokilaakson päiväkodin saneeraus						
Menot	-20 000	-15 000	-35 000	-36 395	-1 395	4 %
Netto	-20 000	-15 000	-35 000	-36 395	-1 395	4 %
Automaatiosaneeraukset						
Menot	-60 000		-60 000	-52 252	7 748	-13 %
Netto	-60 000		-60 000	-52 252	7 748	-13 %
Vanhan kunnantalon perusrannushankkeen suunnittelu						
Menot	-30 000		-30 000	-3 510	26 491	-88 %
Netto	-30 000		-30 000	-3 510	26 491	-88 %
Tammentuvan päiväkodin vierärsaneeraus						
Menot	-50 000		-50 000	-706	49 294	-99 %
Netto	-50 000		-50 000	-706	49 294	-99 %
Terveyskeskuksen liuosjäähdyt-timen uusiminen						
Menot	-70 000	30 000	-40 000	-13 284	26 716	-67 %
Netto	-70 000	30 000	-40 000	-13 284	26 716	-67 %
Maamiesseurantalon (Mant-taali) perusrannushankkeen tarveselvitys						
Menot	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Netto	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Huoltomaalauksia puurakenteisiin						
Menot	-150 000	11 000	-139 000	-86 967	52 033	-37 %
Netto	-150 000	11 000	-139 000	-86 967	52 033	-37 %
LVIA-järjestelmien saneeraus						
Menot	-300 000		-300 000	-187 314	112 686	-38 %
Netto	-300 000		-300 000	-187 314	112 686	-38 %
Lukitusten uusiminen						
Menot	-35 000	-11 000	-46 000	-46 020	-20	0 %
Netto	-35 000	-11 000	-46 000	-46 020	-20	0 %
Tarvasjoen koulun parkkipai-kan laajennus						
Menot	-50 000	-30 000	-80 000	-75 095	4 905	-6 %

Netto	-50 000	-30 000	-80 000	-75 095	4 905	-6 %
Kaupungintalo - jäähdytysauto- matiikan ja valaistuksen saneeraus						
Menot	-20 000		-20 000	-8 011	11 989	-60 %
Netto	-20 000		-20 000	-8 011	11 989	-60 %
Uudet varhaiskasvatuksen tilatarpeet						
Menot	-500 000		-500 000	-73 117	426 883	-85 %
Netto	-500 000		-500 000	-73 117	426 883	-85 %
Kiinteistön lämmitysjärjestelmän muutos (kaukolämpö/maalämpö)						
Menot	-190 000	45 000	-145 000	-18 619	126 381	-87 %
Netto	-190 000	45 000	-145 000	-18 619	126 381	-87 %

Liedon uusi Keskuskoulu on useammalle vuodelle ajoittuva uudisrakennushanke, jonka urakan maksuerät perustuvat urakkasopimuksen mukaiseen maksuerätaulukkaan. Hanke on edennyt hyvin ja on paikoin aikatauluaan edellä, jonka johdosta myös vuodelle 2024 ajoittui oletettua enemmän maksueriä ja siten kustannuksia.

Tarvasjoen esikoulurakennuksen puujulkisivusaneeraus toteutettiin vuonna 2024. Onnistuneen kilpailutuksen johdosta hankkeesta saatiin melko edukas tarjous. Hanke myös toteutui ilman suurempia yllätyksiä.

Tammentuvan päiväkodin viemärisaneeraushanke kilpailutettiin kahdesti. Kummassakaan kilpailutuksessa ei saatu yhtään tarjousta, joten hanke siirrettiin vuodelle 2026.

Huoltomaalauksia puurakenteisiin hankkeessa toteutettiin useampaan yksittäiseen kohteeseen julkisivukorjauksia. Onnistuneiden kilpailutusten johdosta kohteista saatiin melko edukkaat tarjoukset. Hankkeet myös toteutuivat ilman suurempia yllätyksiä. Näiden syiden takia arvioidut kustannukset alittuivat reilusti.

LVIA-järjestelmien saneeraushankkeeseen kohdentui vuonna 2024 iso määrä melko pieniä hankkeita mutta suurempia LVIA-järjestelmien saneeraushankkeita ei ajoittunut vuoteen. Tämän johdosta hankkeelle kohdentui oletettua vähemmän kustannuksia.

Uudet varhaiskasvatuksen tilatarpeet hanke alittui reilusti koska vuonna 2024 toteutettu Keskikankareen uusi päiväkotitoimitus toteutettiin Leasing-muotoisena.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmän muutos hankkeessa oli alun perin tarkoituksenaan toteuttaa Littoisten koululle kaukolämpö- tai maalämpöjärjestelmä öljylämmitysjärjestelmän tilalle. Kohteen olemassa olevaa lämmitysjärjestelmää saneerattiin oletettua kevyemmällä ratkaisulla, jolla jatkettiin nykyisen lämmitysjärjestelmän käyttöikä.

Pienhankkeet

Nimi	Toteuma
Rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalvelut	- 430
Yliskulman koulun alapohja 2024	- 18 766
Kukonharjan pvk:n pohjaviem. uusiminen 2024	- 3 269
Ilmaristen koulun salaojien ja sadevesiviemäreiden vauriokorjaus 2024	- 22 949
Pahkamäen puukoulu ja piharak. tiilikattojen puhd. 2024	- 11 627
RAU-saneeraus nimetyissä kohteissa	- 3 038
Maununtuvan remontti 24	- 37 421
Vanha kunnantalo, kuntotutkimukset 24	- 11 714
Järvelän parvekkeet 24	- 488
Mäntykoti, asuntojen pesuhuoneet 24	- 11 261
Järvelän laiturin uusiminen	- 17 091
Ilmalämpöpumput 2024	- 20 969
Päiväkotien pihan aurinkosuojat	- 585
Pahkamäen puukoulu, eteisen alapohjakorjaus	- 4 236
Ilmaristen koulun sisäilmakorjaus, luokka 109	- 35 779
Lintukodon päiväkodin sadevesiviemäreiden vauriokorjaus 2024	- 7 848
Tarvasjoen päiväkodin salaoja- ja sadevesiviemärin vauriokorjaus 2024	- 7 528
Lietohallin alakaton korjaus	- 4 394
Jokilaakson päiväkotik - kiireelliset korjaukset	- 1 490
Päiväkotik Soittorasian saneeraustyöt	- 8 348
Terveyskeskus - osaston lisäpotilasvalot	- 5 012
Tarvasjoen esikoulurakennus - valaisinsaneeraus	- 10 900
Kaupungintalo - valtuustosalin videotykkiseinän saneeraus	- 3 366
Kaupungintalo - vesivahinkokorjaus huone 319	- 9 730
Kärpijontie 1 - vesikatto- ja ikkunakorjaukset	- 3 904
Liedon lukio - uusi ulko-ovi	- 4 080
Jokilaakson koulu - ulko-ovi ja ikkunasaneraukset	- 4 745
Terveyskeskus - kattolyhtykorjaukset	- 6 305
Mäntykoti - keittiösaneeraus	- 3 619
Jokilaakson koulu - aita- ja porttisaneraus	- 9 077
Tautilan koulu - aita- ja porttisaneraus	- 5 330
Loukkaisten koulu - kuulutusjärjestelmäsaneeraus	- 5 463
Palomäen päiväkotik - ikkunamuutos	- 2 322
Vanha keskuskoulu - uudishankkeen edellyttämät muutokset	- 3 050
Kärpijontie 1 - LVISA-korjaukset ja muutokset	- 2 502
Lietohallin raitisilmasäleikkö	- 2 275
Kaupungintalon/kirjaston raitisilmasäleikkö	- 1 180
Varikon pesutilojen saneeraus	- 8 345
Vanhan keskuskoulun WC:n vesivahinkosaneeraus	- 5 360
Lemminkäinen pvk, sisätilamuutokset	- 453
Lemminkäinen pvk, leikkipihasaneeraus	- 32 089
Kaupungintalon ala-aulan wc-saneeraus	- 10 628
Kaupungintalon autolataus	- 21 444
Kärpijontie 1 tilamuutokset	- 29 776
Muut pienhankkeet	- 20 599
Yhteensä	-440 785

INFRA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- vio-muu- tokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
INFRA						
Yleiset leikkikentät ja puistot						
Menot	-250 000		-250 000	-239 567	10 433	-4 %
Netto	-250 000		-250 000	-239 567	10 433	-4 %
Asfaltointi, asuinalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset						
Menot	-450 000		-450 000	-418 810	31 190	-7 %
Tulot				49 432	49 432	
Netto	-450 000		-450 000	-369 377	80 623	-18 %
Vanhojen valaistusten peruskorjaus / yhteiskavuukohteet, jatkuva hanke						
Menot	-300 000		-300 000	-268 406	31 594	-11 %
Netto	-300 000		-300 000	-268 406	31 594	-11 %
Led -valaisimien himmennysliitimien asennus						
Menot	-30 000		-30 000	-26 136	3 864	-13 %
Netto	-30 000		-30 000	-26 136	3 864	-13 %
Liikenteenohjauslaitteet						
Menot	-30 000		-30 000	-32 153	-2 153	7 %
Netto	-30 000		-30 000	-32 153	-2 153	7 %
Teollisuusalueiden kyltitykset						
Menot	-25 000		-25 000	-22 986	2 014	-8 %
Netto	-25 000		-25 000	-22 986	2 014	-8 %
Kävelyn, pyöräilyn ja joukko- liikenteen edistämisen pien- hankkeet						
Menot	-130 000		-130 000	-10 375	119 625	-92 %
Netto	-130 000		-130 000	-10 375	119 625	-92 %
Infran pienhankkeet						
Menot	-350 000		-350 000	-398 533	-48 533	14 %
Tulot				67 961	67 961	
Netto	-350 000		-350 000	-330 572	19 428	-6 %
Hulevesijärjestelmät (uudet kaava-alueet ja saneeraukset)						
Menot	-300 000		-300 000	-114 619	185 381	-62 %
Netto	-300 000		-300 000	-114 619	185 381	-62 %
KT40 2 vaihe						
Menot		-65 000	-65 000	-62 000	3 000	-5 %
Netto		-65 000	-65 000	-62 000	3 000	-5 %
Avantin eritasoliittymä						
Menot		-140 000	-140 000	-127 391	12 609	-9 %
Netto		-140 000	-140 000	-127 391	12 609	-9 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-700 000	195 000	-505 000	-457 277	47 723	-9 %
Netto	-700 000	195 000	-505 000	-457 277	47 723	-9 %
Tastonmetsä 2 / Louhenpolku Sammontie KLV						
Menot	-700 000		-700 000	-543 478	156 522	-22 %
Netto	-700 000		-700 000	-543 478	156 522	-22 %
Tammentaan asemakaava						
Menot	-60 000		-60 000	-15 973	44 027	-73 %
Netto	-60 000		-60 000	-15 973	44 027	-73 %
Kaavateiden sillat, kuntokartoi- tus / saneeraus						

Menot	-75 000		-75 000	-58 914	16 086	-21 %
Netto	-75 000		-75 000	-58 914	16 086	-21 %
Asfaltointi, teollisuusalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset						
Menot	-150 000		-150 000	-146 016	3 984	-3 %
Netto	-150 000		-150 000	-146 016	3 984	-3 %
Matintalo 4 asemakaava						
Menot	-600 000		-600 000	-23 837	576 163	-96 %
Netto	-600 000		-600 000	-23 837	576 163	-96 %
Sulkakuja ja Haapakummuntien jatke						
Menot	-600 000		-600 000	-103 650	496 350	-83 %
Netto	-600 000		-600 000	-103 650	496 350	-83 %
Salimäentien jatko ja kevyenliikenteen väylä						
Menot	-65 000		-65 000	-30 302	34 698	-53 %
Netto	-65 000		-65 000	-30 302	34 698	-53 %
Tiesuunnitelmat ELY-keskus						
Menot	-90 000		-90 000		90 000	-100 %
Netto	-90 000		-90 000		90 000	-100 %
Saukonojantie 2 asemakaava						
Menot	-400 000		-400 000		400 000	-100 %
Netto	-400 000		-400 000		400 000	-100 %
Loukainatentie hallinnollinen muutos						
Menot	-200 000		-200 000	-37 244	162 756	-81 %
Netto	-200 000		-200 000	-37 244	162 756	-81 %
Viertolan alueen yleissuunnitelma						
Menot	-40 000		-40 000	-9 620	30 380	-76 %
Netto	-40 000		-40 000	-9 620	30 380	-76 %
VT10 risteysjärjestelyt (Huoltomiehentie)						
Menot	-60 000		-60 000		60 000	-100 %
Netto	-60 000		-60 000		60 000	-100 %
Keskustan matonpesupaikan saneeraus						
Menot	-60 000		-60 000	-36 979	23 021	-38 %
Netto	-60 000		-60 000	-36 979	23 021	-38 %
E18 vaihe 1 (Destia)						
Menot		-130 000	-130 000	-109 816	20 184	-16 %
Netto		-130 000	-130 000	-109 816	20 184	-16 %

309201 Asfaltointi, asuinalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset 22-24

- poikkeama johtuu Vanhalinnasäätiöltä laskutetusta, maankäyttösopimukseen perustuvasta osuudesta ka-
talueiden asfaltoinneista

309501 Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämisen pienhankkeet 22-24

- investoinnille tarkoitettuja kuluja kirjattu väärälle projektille

309601 Infran pienhankkeet 22-24

- projektille on kirjattu Lledon seurakunnalta laskutettua tuloa.

309701 Hulevesijärjestelmät (uudet kaava-alueet ja saneeraukset) 22-24

- suunnitelmia toteutettiin vuoden aikana mutta saneeraukset eivät edenneet resurssipulan vuoksi

309917 Tastonmetsä 2 / Louhenpolku Sammontie KLV

- kunnallistekniikka urakan oikea-aikaisen kilpailutuksen ja hyvän markkinatilanteen johdosta urakkahinta jäi alle kustannusarvion

309981 Tammentaan asemakaava

- kunnallistekniikan suunnittelun aloitus venyi vuoden loppuun eikä suunnittelua saatu valmiiksi talousarvio-kaudella

309923 Matintalo 4 asemakaava

- kunnallistekniikan suunnittelun aloitus venyi vuoden loppuun, joten urakkaa ei päästy aloittamaan talousarvio-kaudella

309924 Haapakummuntie asemakaava

- kunnallistekniikan suunnittelun aloitus venyi vuoden loppuun, joten urakkaa ei päästy aloittamaan talousarvio-kaudella

309926 Tiesuunnitelmat ELY-keskus 24

- Huoltomiehentie ja Saukonojantien risteysalueiden tiesuunnitelmia ei päästy toteuttamaan, johtuen keskeneräisestä kaavaprosessista

309927 Saukonojantie 2 asemakaava 24

- kunnallistekniikan suunnittelua ei päästy toteuttamaan, johtuen keskeneräisestä kaavaprosessista

309928 Loukainaistentie hallinnollinen muutos 24

- neuvottelut ELY-keskuksen kanssa saatiin päätökseen vuoden lopulla, joten suunnittelu ja toteutus siirtyivät vuoden vaihteen yli

309930 VT10 risteysjärjestelyt (Huoltomiehentie) 24

- kunnallistekniikan suunnittelua ei päästy toteuttamaan, johtuen keskeneräisestä kaavaprosessista

309932 E18 vaihe 1 (Destia)

- kyseessä urakoitsijan ja Väyläviraston välinen oikeusprosessi, jossa Liedon kaupunki on mukana toteuttamissopimukseen perustuvalla osuudella. Toteutuvat kulut riippuvat prosessin etenemisestä.

Investointien toteuma jäi 2,6 M€ vajaaksi.

Pienhankkeet

Nimi	Toteuma
Varikko varastointialue ja hulevesi 2024	- 31 130
Kirkon parkkipaikka 2024	- 87 985
Ajurintien suojatie	- 88 785
Muut pienhankkeet	- 190 633
Yhteensä	- 398 533

Varikko varastointialue ja hulevesi 2024

- Piha-alueen siivous, betonielementeistä toteutettu maa-ainesten varastointi loosit, alueen hulevesilinjan jatkaminen ja valaistuksen parantaminen.

Kirkon parkkipaikka 2024

- Liedon kirkon pysäköintialueen hulevesilinjat sekä pintarakenteet uusittiin yhteistyössä seurakunnan kanssa. Seurakunnalta laskutettu sopimukseen perustuva osuus.

Ajurintie suojatie 2024

- Ajurintielle toteutettiin liikenneturvallisuushankkeena korotettu suojatie.

Muut pienhankkeet 2024

- Hulevesialtaiden maisemointityöt, Ruohomäentien pysäkkipari, jkp-väylien saneeraus, tiemerkinnot.

VESI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- vio-muu- tokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
VESI						
Vesijohtolinjojen saneeraus						
Menot	-150 000		-150 000	-106 656	43 344	-29 %
Netto	-150 000		-150 000	-106 656	43 344	-29 %
Viemäriinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-183 413	-43 413	31 %
Netto	-140 000		-140 000	-183 413	-43 413	31 %
Tarvasjoen vesitornin saneeraus						
Menot				-15 227	-15 227	
Netto				-15 227	-15 227	
Tarvasjoen vesijohtoverkoston sa- neeraus						
Menot	-100 000		-100 000	-60 406	39 594	-40 %
Netto	-100 000		-100 000	-60 406	39 594	-40 %
Vanhalinna, Turun yliopistosäätö						
Menot				-13 420	-13 420	
Netto				-13 420	-13 420	
Vesihuollon pienhankkeet						
Menot	-520 000	-60 000	-580 000	-630 728	-50 728	9 %
Tulot				15 658	15 658	
Netto	-520 000	-60 000	-580 000	-615 069	-35 069	6 %
Viemäriverkoston kuntotutkimus						
Menot	-100 000		-100 000	-85 275	14 725	-15 %
Netto	-100 000		-100 000	-85 275	14 725	-15 %
Laakkari-Rauhakylä-keskusta VJ- Haara, vaihe 4						
Menot	-300 000	-80 000	-380 000	-382 449	-2 449	1 %
Netto	-300 000	-80 000	-380 000	-382 449	-2 449	1 %
Tammentaan asemankaava						
Menot	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Netto	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Tastometsä 2 / Louhenpolku						
Menot	-400 000	80 000	-320 000	-138 557	181 443	-57 %
Netto	-400 000	80 000	-320 000	-138 557	181 443	-57 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-400 000	60 000	-340 000	-323 699	16 301	-5 %
Netto	-400 000	60 000	-340 000	-323 699	16 301	-5 %
Matintalo 4 ja 5						
Menot				-20 998	-20 998	
Netto				-20 998	-20 998	
Huoltomiehentie						
Menot	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Netto	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Salimäentien jatko						
Menot	-30 000		-30 000		30 000	-100 %
Netto	-30 000		-30 000		30 000	-100 %

Matintalo 4					
Menot	-250 000		-250 000	250 000	-100 %
Netto	-250 000		-250 000	250 000	-100 %
Sulkakuja - Haapakummuntie					
Menot	-220 000		-220 000	220 000	-100 %
Netto	-220 000		-220 000	220 000	-100 %
Saukonoja II Kunnallistekniikka (Simpukkatie)					
Menot	-150 000		-150 000	150 000	-100 %
Netto	-150 000		-150 000	150 000	-100 %

Investoinnit:

- Vesijohtolinjojen saneerauskohteita oli vanhojen runkolinjaventtiilien ja maanalaisten palopostien uusimiset, keskustan alueen vesijohtolinjamuutokset ja uuden keskuskoulun vaatimat vesijohdon runkolinjan siirrot/muutostyöt. Kaikkia kohteita ei ehditty toteuttamaan suunnitellusti vaan jäätiin 43 t€ alle talousarvion.
- Viemäriinjojen saneerauksen ylitys 43 t€ johtuu Metsolan viemärin korjaustöistä, runkolinjamuutostarpeista Tarvasjoella Saarisen pumppaamon Littoisten jätevedenpumppaamon ylivuotoputken muutoksista Kehätien takia,
- Tarvasjoen vesitornin saneeraus: saneeraussuunnitelmat valmistui keväällä 2023, Kilpailutus ja saneeraus on esitetty taloussuunnitelmassa v.2025
- Tarvasjoen vesijohtoverkoston saneeraus: Uusittiin venttiileitä ja paloposteja v. 2024 aikana sekä saneerausta.
- Vesihuollon pienhankkeet: Avattu projektinumerot pienhankkeille, koonti alla.
- Viemäriverkoston kuntotutkimus: Ilmaristen, Vierun, Nuolemon ja Loukainaisten alueen viemäriinjojen systemaattinen pesuja kuvaus, yhteensä n. 100 km. Liittyy kuntokartoitukseen ja saneeraussuunnitelman laadintaan. Jatkaa v. 2025 uuden puitesopimuksen kilpailutuksen jälkeen.
- Laakkari - Rauhakylä - keskusta, VJ-haara vaihe 4: v. 2023 osalta kirjattu suunnittelu- ja maanomistajaluvan hakemiseen liittyvät kustannukset. Urakka kilpailutettu v.2023 lopussa, urakka valmistui keväällä 2024. Toteutui suunnitellusti.
- Tammentaan asemakaava: koska kaava ei ollut lainvoimainen, suunnittelu käynnistyi vasta v. 2024 lopulla mutta kustannukset kohdistuu vuoteen 2025. Rakentaminen v. 2025 aikana tontinmyyntiohjelman mukaisesti.
- Tastonmetsä 2/Louhenpolku: V. 2024 toteutuskohde. Toteutui huomattavasti kustannusarviota ja hyväksytyä talousarviota halvemmalla.
- Suopohjan asemakaava: Toteutui lähes kustannusarvion mukaisesti.
- Huoltomiehentie: kaavoitus alueella ei ole edennyt, joten kunnallistekniikan suunnittelua ei voitu käynnistää.
- Salimäentien jatko: kaavoitus alueella ei ole edennyt, joten kunnallistekniikan suunnittelua ei voitu käynnistää.
- Matintalo 4: Kunnallistekniikan toteutus siirtyi v. 2025.
- Sulkakuja - Haapakummuntie: Maapohjan vakavuuden vuoksi Sulkakujan kaava ei toteudu. Haapakummuntien kunnallistekniikan toteutus yhdessä Matintalo 4 hankkeen kanssa siirtyi v. 2025.

Pienhankkeet

Nimi	Toteuma
Vanhat alueet	- 281 185
Uudet asuntoalueet	- 73 429
Uudet teollisuusalueet	- 19 576
Vanhat teollisuusalueet	- 40 785
Äkilliset korjauskohteet	- 26 872
Lieto-Kaarina varavesi saneeraus	- 39 067
Haaganmäen JVP	- 39 310
Littoinen mitta-asema	- 381
Vesitornin katon vesieristys	- 14 030
Saarisen pumppaamon saneeraus	- 95 049
Muut pienhankkeet	- 1 046
Yhteensä	- 630 728

Vanhat alueet: Vanhojen alueiden vesijohdon runkolinjojen saneerausta (+venttiilit, palopostit, liitososat), Harviaistenkujan + Palovuorentien viemärikapasiteetistä ja jätevesistä johtuvien haju- ym. haittojen ehkäisyä.

Uudet asuntoalueet: Uusien, ei kunnallistekniikan rakentamiskohteiden / alueiden vesihuollon mahdollistaminen

Uudet teollisuusalueet: Lähinnä Avantin alueen teollisuustonttien vesihuollon liitosten mahdollistaminen (sis. vj-muutokset Avantintie 2)

Vanhat teollisuusalueet: mm. Pääskykalliontien ja Luolakalliontien vesijohto- ja viemäriiitokset uusille teollisuushalleille

Äkilliset korjauskohteet: Harviaistentien runkovesijohdon rikkoontuminen

Lieto-Kaarina varavesiyhteys: Toteutettu Liedon ja Kaarinan välille varavesiyhteys (uudet venttiilit, putket, virtausmittaus, automaatio)

Haaganmäen JVP: Haaganmäen jv-pumppaamon hankinta + sähköliittymä (urakan toteutus v.2025)

Littoinen mitta-asema: Liittyy Lieto-Kaarina varavesiyhteyteen

Vesitornin katon vesieristys: Keisvuoren vesitornin vesikaton tiivistäminen (halkeamat, saumat)

Saarisen pumppaamon saneeraus: uusittu Tarvasjoella Saarisen pumppaamon tulokaivo, putkistot, pumput, sähkökeskus, automaatio sekä ohipumppausyhteys. Lisäksi tehty tulotien, piha-alueen ja kuivatuksen parannuksia

LIIKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
LIIKUNTA						
Viertolan kenttäalueen peruskorjaus						
Menot	-200 000		-200 000	-285 532	-85 532	43 %
Tulot				66 360	66 360	
Netto	-200 000		-200 000	-219 172	-19 172	10 %
Ulkoliikuntapaikkojen pinnoitukset ja led-valaistukset						
Menot	-55 000		-55 000	-55 348	-348	1 %
Netto	-55 000		-55 000	-55 348	-348	1 %
Koulujen ja päiväkotien liikuntapaikkojen ulkoliikuntavälineet						
Menot	-60 000		-60 000	-71 824	-11 824	20 %
Tulot				8 930	8 930	
Netto	-60 000		-60 000	-62 893	-2 893	5 %

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	8 261	-2 030	6 231	10 518	4 287	68,80%
Tulorahoituksen korjauserät	-1 700	0	-1 700	-737	-963	-56,65%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-19 335	-140	-19 475	-19 341	3 712	-0,69%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	223	-196	-14%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 200	0	2 200	1 214	986	-44,82%
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 574	-2 170	-12 744	-8 123	7 826	-163,74%
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0	***
Antolainasaamisten vähennykset muille	0	0	0	18	18	***
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 355	0	-2 355	-2 356	-1	0,00%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	14 000	0	14 000	13 000	-1 000	-7,14%
Rahoituksen rahavirta	11 645	0	11 645	10 644	-1 001	-8,59%
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	491	-2 170	-1 099	2 521	6 825	-229,39%

Liedon kaupungin lainakanta kasvoi noin 10,6 miljoonaa euroa vuoden 2024 aikana. Talousarviossa ennakottiin 15,0 miljoonan euron lainakannan kasvua.

Rahoitustarvetta pienensi talousarviota suurempi positiivinen vuosikate.

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- uus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. TA	TA:n muutokset	Muutettu TA	Toteu- tuma	Poik- keama
Ulkoiset ja sisäiset											
Käyttötalousosa											
Tarkastusltk	N	53	0	53	57	-4	0	0	0	0	0
Keskusvaaliltk	N	136	0	136	176	-40	76	0	76	112	36
Kaupunginhallitus	N	9 584		9 584	8 710	874	10 384	0	10 384	10 258	-126
Ympäristötöterv.ltk	N	1 931	0	1 931	1 979	-48	1 732	0	1 732	1 750	18
Varhaiskasv. ja koul.ltk	N	49 214	530	49 744	48 312	1 432	2 507	0	2 507	2 750	243
Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk	N	4 184	0	4 184	3 966	218	356	0	356	477	121
Tekninen ltk (ilman vesi)	N	14 238	600	14 838	15 223	-385	10 950	0	10 950	11 399	449
Kaavoitus ja rak.ltk	N	1 873	0	1 873	2 058	-185	2 883	-900	1 983	1 918	-65
Liedon vesi	N	4 254	0	4 254	3 718	536	5 359	0	5 359	5 115	-244
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						44 369	0	44 369	45 237	868
Valtionosuudet	B						16 542	0	16 542	16 133	-409
Korkotulot	B						36	0	36	101	64
Muut rahoitustulot	B						84	0	84	822	738
Korkomenot	B	1 500	0	1 500	1 254	246					
Muut rahoitusmenot	B	50	0	50	99	-49					
Investointiosa											
Kunnanhallitus											
Maa- ja vesialueet	B	2 300	0	2 300	1 221	1 079	0	0	0	0	0
Rakennukset	B										
Irtaimisto	B	0	0	0	67	-67	0	0	0	14	14
Osakkeet ja osuudet	B	0	0	0	-10	10	0	0	0	0	0
Varhaiskasv. ja koul.ltk											
Irtaimisto	B	250	0	250	229	21					
Kulttuuri- ja vapaa-aik.ltk											
Liikunta		170	98	268	158	110					
Irtaimisto	B	0	0	0	78	-78					
Tekninen lautakunta											
Talonrakennus	B	8 330	0	8 330	11 947	-3 617	0	0	0	0	0
Kiinteät rak ja laitteet	B	5 665	140	5 805	2 394	3 411	0	0	0	117	117
Irtaimisto	B	150	0	150	78	72					
Liedon vesi											
Maa- ja vesialueet	B										
Vesi- ja viemäriinjat	B	2 820	0	2 820	1 961	859	0	0	0	16	16
Irtaimisto		0	0	0	0	0					
Kaavoitus											
Irtaimisto	B	0	0	0	0	0					
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Lisäykset	B	0	0	0	0	0					
Vähennykset	B						0	0	0	18	18
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lisäys	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten vähennys	B	-2 355		-2 355	-2 356	1					
Lyhytaikaisten muutos	N	14 000		14 000	13 000	1 000	0		0	0	0
Oman pääoman muutokset	B	0	0	0	0	0					
Vaikutus maksuvalmiuteen		11 645	0	11 645	10 644	1 001	0	0	0	18	18
YHTEENSÄ		118 347	1 368	119 715	114 320	5 395	95 277	-900	94 377	96 236	1 858

Tilinpäätöslaskelmat

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Liedon kaupungin tuloslaskelma

Tuloslaskelma Liedon kunta	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	7 845 794,05		6 947 915,77	
Maksutuotot	2 213 803,67		2 299 787,51	
Tuet ja avustukset	1 466 514,73		1 822 884,26	
Muut toimintatuotot	5 889 833,01	17 415 945,46	7 180 013,68	18 250 601,22
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-40 367 610,67		-39 474 996,24	
Palkat ja palkkiot	-32 679 642,61		-31 638 602,13	
Henkilösivukulut	-7 687 968,06		-7 836 394,11	
Palvelujen ostot	-17 010 901,20		-17 471 878,93	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 768 242,22		-6 014 248,12	
Avustukset	-1 620 238,36		-1 657 104,69	
Muut toimintakulut	-2 069 770,39	-67 836 762,84	-1 645 826,96	-66 264 054,94
Toimintakate		-50 420 817,38		-48 013 453,72
Verotulot		45 237 223,56		47 035 640,09
Valtionosuudet		16 132 604,00		16 421 075,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	100 708,42		153 965,49	
Muut rahoitustuotot	729 010,85		307 595,55	
Korkokulut	-1 253 898,95		-787 101,35	
Muut rahoituskulut	-6 864,34	-431 044,02	-3 772,63	-329 312,94
Vuosikate		10 517 966,16		15 113 948,43
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 240 730,79		-8 332 570,39	
Arvonalentumiset	-2 083 089,60	-9 323 820,39	-71 800,44	-8 404 370,83
Tilikauden tulos		1 194 145,77		6 709 577,60
Investointivaraus				-4 000 000,00
Poistoeron väh (+)/lisäys (-)		5 045,64		5 045,64
Tilikauden ylijäämä(+)/alijäämä(-)		1 199 191,41		2 714 623,24

3.2 Liedon kaupungin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma Liedon kaupunki	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	10 517 966,16		15 113 948,43	
Tulorahoituksen korjauserät	-736 998,90	9 780 967,26	-2 101 071,86	13 012 876,57
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-19 340 507,40		-13 125 301,66	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	222 658,98		1 218 616,44	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214 113,65	-17 903 734,77	2 589 187,62	-9 317 497,60
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-8 122 767,51		3 695 378,97	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	18 103,08	18 103,08	18 103,08	18 103,08
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 355 537,00		-2 382 675,66	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 000 000,00	10 644 463,00	-6 000 000,00	-8 382 675,66
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-1 646 532,78		3 482 007,07	
Korottomien velkojen muutos	-1 371 952,47	-3 018 485,25	-3 363 993,89	118 013,18
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 644 080,83		-8 246 559,40	
RAHAVAROJEN MUUTOS	-478 686,68		-4 551 180,43	
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 142 787,73		3 621 474,41	
Rahavarat 1.1.	3 621 474,41	-478 686,68	8 172 654,84	-4 551 180,43

3.3 Liedon kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	134 605 580,68	125 150 186,72
Aineettomat hyödykkeet	136 240,57	126 584,52
Aineettomat oikeudet	0,00	11 977,50
Muut pitkäaikaiset menot	136 240,57	114 607,02
Aineelliset hyödykkeet	129 786 968,75	120 384 633,06
Maa- ja vesialueet	25 995 828,49	25 656 345,00
Rakennukset	53 036 724,35	56 164 839,95
Kiinteät rakenteet ja laitteet	37 754 105,25	36 582 479,74
Koneet ja kalusto	745 643,74	634 253,80
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 254 666,92	1 346 714,57
Sijoitukset	4 682 371,36	4 638 969,14
Osakkeet ja osuudet	3 958 480,17	4 053 558,63
Muut lainasaamiset	399 336,43	417 439,51
Muut saamiset	324 554,76	167 971,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	437 240,84	436 177,65
Valtion toimeksinnot	51 051,12	64 966,63
Lahjoitusrahastojen varat	352 146,64	354 712,24
Muut toimeksiantojen varat	34 043,08	16 498,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 297 564,71	8 129 718,61
Saamiset	6 153 823,77	4 507 290,99
Pitkäaikaiset saamiset	5 800,00	96 934,50
Muut saamiset	5 800,00	96 934,50
Lyhytaikaiset saamiset	6 148 023,77	4 410 356,49
Myyntisaamiset	3 357 924,81	2 670 054,22
Muut saamiset	1 567 066,95	770 950,70
Siirtosaamiset	1 223 032,01	969 351,57
Rahoitusarvopaperit	953,21	953,21
Rahat ja pankkisaamiset	3 142 787,73	3 621 474,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	144 340 386,23	133 716 082,98

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	48 800 944,32	47 601 752,91
Peruspääoma	29 556 700,73	29 556 700,73
Edellisten tilikausien ylijäämä	18 045 052,18	15 330 428,94
Tilikauden ylijäämä	1 199 191,41	2 714 623,24
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	8 016 040,80	8 021 086,44
Poistoero	16 040,80	21 086,44
Investointivaraus	8 000 000,00	8 000 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	437 240,84	436 177,65
Valtion toimeksiannot	51 051,12	64 966,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	352 146,64	354 712,24
Muut toimeksiantojen pääomat	34 043,08	16 498,78
VIERAS PÄÄOMA	87 086 160,27	77 657 065,98
Pitkäaikainen	39 557 020,10	39 813 184,58
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 923 072,00	27 756 945,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 633 948,10	12 056 239,58
Lyhytaikainen	47 529 140,17	37 843 881,40
Joukkovelkakirjalainat	36 000 000,00	23 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	833 873,00	2 355 537,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	280 805,70	462 084,70
Ostovelat	4 121 159,02	5 806 564,84
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	683 117,76	708 184,54
Siirtovelat	5 610 184,69	5 511 510,32
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	144 340 386,23	133 716 082,98

3.4 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	24 113	24 122
Toimintakulut	-73 500	-72 373
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi- osta)	10	-79
TOIMINTAKATE	-49 377	-48 330
Verotulot	45 237	47 036
Valtionosuudet	17 727	18 025
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	88	138
Muut rahoitustuotot	693	310
Korkokulut	-1 723	-1 097
Muut rahoituskulut	-7	-27
	-949	-676
VUOSIKATE	12 638	16 055
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 435	-9 480
Arvonalentumiset	-2 083	
Muut satunnaiset tuotot	0	-72
	-10 518	-9 552
TILIKAUDEN TULOS	2 120	6 503
Tilikauden verot	-6	-8
Laskennalliset verot	-22	-8
Vähemmistöosuudet	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 092	6 487

3.5 Konsernirahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma 1 000 €	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 638		16 041	
Satunnaiset erät	1		14	
Tilikauden verot	-6			
Tulorahoituksen korjauserät	-1 108	11 525	-2 022	14 033
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-29 665		-13 393	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	375		1 219	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214	-28 076	2 592	-9 582
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-16 550		4 450
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0		-2	
Antolainasaamisten vähennykset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 900			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 870		-3 386	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 927	15 956	-6 040	-9 426
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		1		
Vaihto-omaisuuden muutos		90	212	
Saamisten muutos		-1 025	2 991	
Korottomien velkojen muutos		-236	-4 348	-1 145
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		14 786		-10 571
RAHAVAROJEN MUUTOS		-1 764		-6 120
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		4 970		6 734
Rahavarat 1.1.		6 734		12 413

3.6 Konsernitase

VASTAAVAA 1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	155 868	137 428
Aineettomat hyödykkeet	161	151
Aineettomat oikeudet	10	14
Muut pitkävaikutteiset menot	151	137
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	151 522	133 024
Maa- ja vesialueet	26 624	26 257
Rakennukset	59 205	62 948
Kiinteät rakenteet ja laitteet	50 166	41 499
Koneet ja kalusto	1 035	927
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 490	1 393
Sijoitukset	4 185	4 253
Osakkuusyhtiöosuudet	95	59
Muut osakkeet ja osuudet	3 754	3 858
Muut saamiset	336	335
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	907	1 058
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 169	12 609
Vaihto-omaisuus	111	200
Saamiset	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	8	99
Lyhytaikaiset saamiset	7 081	5 576
Rahoitusarvopaperit	487	441
Rahat ja pankkisaamiset	4 483	6 293
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168 944	151 095

VASTATTAVAA 1 000 €	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	58 095	56 193
Peruspääoma	29 557	29 553
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	3	3
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	26 444	20 142
Tilikauden yli-/alijäämä	2 092	6 495
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7	7
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	927	1 078
VIERAS PÄÄOMA	109 914	93 817
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	45 704	40 789
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	13 495	12 858
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	38 027	26 568
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	12 689	13 602
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168 944	151 095

Tilinpäätöksen liitetiedot

4 TILNPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Liedon kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti, poikkeuksena verotulot, jotka kirjataan niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Mikäli joulukuussa tilitettävä määrä on poikkeuksellisesti negatiivinen, kirjataan se ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2024(KV 38/10.9.2012). Uusi poistosuunnitelma on otettu käyttöön vuonna 2024 valmistuneissa investoinneissa ja myös muutettu aiempina tilikausina hankitut käyttöomaisuusinvestoinnit vastaamaan uutta poistosuunnitelmaa.

Erikseen mainittujen rakennusten osalta poistosuunnitelmaa ei ole muutettu, sillä tämä olisi aiheuttanut joidenkin käytössä olevien, vielä pitkän käyttöiän omaavien, rakennusten alaskirjaamiseen. Tämä olisi tarpeettomasti vääristänyt tilinpäätöksen oikean ja riittävän kuvan vaatimusta.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamattomaksi hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Muut erät

Lomapalkat ja -rahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat kirjataan ottaen huomioon voimassa olevat työehtosopimusten määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilötasolla.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Tuloslaskelman esittämistapaa on muutettu vuoden 2023 tilinpäätöksestä varhaiskasvatuksen palvelusetelien osalta. Aiemmin varhaiskasvatuksen palvelusetelit esitettiin tuloslaskelman avustuksissa. Esittämistapaa on korjattu vastaamaan AURA-käsikirjan mukaista esittämistapaa, jolloin ne esitetään Palveluiden ostoissa. Vertailuvuoden luvut on tältä osin myös korjattu tilinpäätöksen vertailukelpoisuuden helpottamiseksi.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 38/10.6.2024 poistosuunnitelman muutoksen. Poistosuunnitelman muutoksen vuoksi tilikauden poistot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisen tilikauden kanssa.

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä (erittely liite 22).

Osakkuusyhteisöt Parravahan Vesi Oy ja Tilikunta Oy on yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaan.

Littoistenjärven säännöstely-yhtiö (yhteisyhteisö) on merkitty konsernitaseeseen vain sen hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa sekä lisätietona liitetiedoissa. Nautelankoski-säätiö on jätetty yhdistelemättä, koska kuntakonsernin kannalta se on merkitykseltään vähäinen.

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen lukuarvoltaan peruspääoman jäsenosuuden mukaisessa suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Olenaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen kunnalle maksamia kiinteistöveroja ei ole vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistö-osuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty pitkäaikaisena ja laskennallisen verovelan muutos lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Tuloslaskelman esittämistapaa on muutettu vuoden 2023 tilinpäätöksestä varhaiskasvatuksen palvelusetelien osalta. Aiemmin varhaiskasvatuksen palvelusetelit esitettiin tuloslaskelman avustuksissa. Esittämistapaa on korjattu vastaamaan AURA-käsikirjan mukaista esittämistapaa, jolloin ne esitetään Palveluiden ostoissa. Vertailuvuoden luvut on tältä osin myös korjattu tilinpäätöksen vertailukelpoisuuden helpottamiseksi.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 38/10.6.2024 poistosuunnitelman muutoksen. Poistosuunnitelman muutoksen vuoksi tilikauden poistot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisen tilikauden kanssa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6 TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

Ulkoiset 1 000 € *)	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	1 288	824	1 288	824
Kehittäminen	1 933	2 608	1 933	2 608
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 416	3 656	3 224	3 464
Tekniset palvelut	6 546	5 323	2 458	1 948
Kaavoitus- ja rakennuspalvelut	1 917	3 285	1 917	3 285
Ympäristöterveydenhuolto	1 759	1 704	1 759	1 704
Muut palvelut	2 436	2 292	0	0
Liedon Vesi	4 837	4 418	4 837	4 418
Toimintatuotot yhteensä	24 132	24 110	17 416	18 251

*) Eliminoitu myös kunnan ja Liedon Veden väliset tuotot

7 VEROTULOJEN ERITTELY

Kunta 1 000 €	2024	2023
VEROTULOT	45 237	47 036
Verotulot	35 912	37 579
Kiinteistövero	5 603	4 778
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 722	4 679

8 VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	15 772	15 756	15 772	15 756
siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-544	-287	-2 138	-1 891
Verotulomenetysten korvaus	2 498	2 556	2 498	2 556
Valtionosuudet yhteensä	17 726	18 025	16 132	16 421

Verotulomenetysten korvaukset ovat työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 13.10.2020 antaman yleisohjeen mukaisesti esitetty vuoden 2020 osalta erikseen.

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

Kunta 1 000 €	2024	2023
Palvelujen ostot	- 24 611	- 21 279
Asiakaspalvelujen ostot	- 5 047	- 5 058
Muiden palveluiden ostot	- 19 564	- 19 495

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk-ohjelmistot 2 vuotta/ tasapoisto

Osallistuminen toisen yhteisön

- väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoai-koja*)

Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot 5 vuotta/ tasapoisto

Muut 5 vuotta/ tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet ei poistoja

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset 25 vuotta/ tasapoisto

Tehdas- ja tuotantorakennukset 25 vuotta/ tasapoisto

Talousrakennukset 15 vuotta/ tasapoisto

Vapaa-ajan rakennukset

-huoltorakennukset 25 vuotta/ tasapoisto

-mökit, saunarakennukset 30 vuotta/ tasapoisto

Asuinrakennukset 30 vuotta/ tasapoisto

-kiinteistökauppojen yhteydessä tulleet

rakennukset 10 vuotta/ tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot 20 vuotta/ tasapoisto

Muut maa- ja vesirakenteet 30 vuotta/ tasapoisto

Vedenjakeluverkosto 40 vuotta/ tasapoisto

Viemäriverkko 40 vuotta/ tasapoisto

Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet 20 vuotta/ tasapoisto

Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet 20 vuotta/ tasapoisto

Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet 15 vuotta/ tasapoisto

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet 4 vuotta/ tasapoisto

Atk-laitteet 5 vuotta/ tasapoisto

Muut laitteet ja kalusteet 5 vuotta/ tasapoisto

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ei poistoja

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet ei poistoja

* Pienet alle 10.000 euron hankinnat kirjataan vuosikuluiksi

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden poistosuunnitelman 10.6.2024.

Uusi poistosuunnitelma astui voimaan 1.1.2024.

Menojäännöspoistoista luovuttiin ja niiden osalta siirryttiin noudattamaan tasapoistoa.

Poistoaikoja yhtenäistettiin ja poistoaikat määräytyivät Kirjanpitolautakunnan kuntaja-oston yleisohjeen suositusten pohjalta.

40 vuoden poisto aika jäi voimaan seuraavissa kohteissa, sillä kohteet ovat edelleen käytössä ja toiminnassa, ja poistosuunnitelman muutos olisi johtanut tase-arvojen alaskirjauksiin ja sitä kautta vähemmän oikeaan kuvaan tilinpäätöksessä:

Kunnantalo, Keskuskoulu, Lukio, Kirkonkulman koulu, Ilmaristen koulu, Pahkamäen koulu, Ammattikoulu, Vanhainkoti, Littoisten koulu, Loukinaisten koulu, Loukilinnan päiväkot, Pääterveysasema, Aseman terveystalo, Järvikodan päiväkot, Hyvinvointikeskus, Lietohalli, Lemminkäinen, Yliskulman koulu, Varikko, Vanhusten palvelukeskus (Tarvasjoki), Tarvasjoen koulu, Kansalaisopisto, Amandakoti, Mäntykoti, Kisakallion koulu

13 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden luovutusvoitot	1 241	2 589	1 214	2 589
Rakennusten luovutusvoitot	0	0	0	0
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	0	0	0	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	0	0	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	1 241	2 589	1 214	2 589
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0	0	0	0
Maa-alueiden luovutustappiot	0	0	0	0
Osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	0	0	0	0
Luovutustappiot yhteensä	0	0	0	0

Liedon kaupunki kaavoittaa hankkimaansa maaomaisuutta ja rakentaa infrastruktuurin tonteille. Raakamaan hankinnan sekä esirakentamisen ja tonttien myyntihinnan välinen myyntivoitto kirjataan käyttötalousosaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan tuloihin

15 OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

1 000 €	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0	0
Osinkotuotot muista yhteisöistä	145	19
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0
Yhteensä	145	19

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	127	0	127
Lisäykset tilikauden aikana	80	0	80
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-71	0	-71
Poistamaton hankintameno 31.12.	136	0	136

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	25 656	56 165	36 647	634	1 347	120 449
Lisäykset tilikauden aikana	804	87	4 730	309	10 908	16 838
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	-465	0	0	0	0	-465
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	0	-1 216	-3 556	-197	0	-4 969
Arvonalentumiset	0	-2 000	-67	0	0	-2 067
Poistamaton hankintameno 31.12.	25 995	53 036	37 754	746	12 255	129 786

Maa- ja vesialueet 1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	590	530	321	260
Muut maa- ja vesialueet	25 934	25 655	25 674	25 396
Yhteensä	26 524	26 184	25 995	25 656

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisö osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	409	300	119	3 226	4 054
Lisäykset	0	20	0	0	20
Vähennykset	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	409	320	119	3 226	4 074
Arvonlennukset *)	0	0	0	-115	-115
Kirjanpitoarvo 31.12.	409	320	119	3 226	3 958

*) Liedon kunnan erillisen taseyksikön Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen on kirjattu tilikaudella 2022 varovaisuuden periaatteen mukaisesti alaskirjaus noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

Pysyvien vastaavien sijoitukset 1000 €	Laina- ja muut saamiset		
	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	417	168	585
Lisäykset	0	0	0
Vähennykset	-18	0	-18
Hankintameno 31.12.	399	168	567
Arvonlennukset *)	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	399	168	567

OLENNAISET KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVONMUUTOKSET

	Tase-arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspo:sta	Ero
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	289			289	7,52%	0
Varsinais-Suomen Liitto	11			11	3,16%	0
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	21			21		
Yhteensä	321	0	0	321		0

20-22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilik.voitosta /tappiosta
Tytäryhteisöt						
Liedon Asunnot Oy	Lieto	100%	100%	19	10 262	-3
Liedon Lämpö Oy	Lieto	99,40%	99,40%	1 128	12 110	47
Liedon Innovaatiokampus Oy *	Lieto	100,00%	100,00%	28	3	18
Kuntayhtymät						
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	Loimaa	7,52%	7,52%	1 915	181	64
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,16%	3,16%	81	57	6
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	Turku	2,93%	2,93%	5 475	9 679	9
Osakkuusyhteisöt						
Parravahan Vesi Oy	Marttila	23,08%	23,08%	33	12	0
Tilikunta Oy	Kaarina	23,00%	23,00%	35	178	10
Yhdistelemättä						
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä*	Turku	100,00%	100,00%			
Nautelankoski-säätiö*	Lieto					

* Kuntakonsernin kannalta merkitykseltään vähäinen

Konsernisäännösten yhdistelyrajan alle jäävät merkittävät osakeyhtiöt, joissa kunta on osakkaana

Turun Seudun Vesi Oy	3,98%
Turun Seudun Puhdistamo Oy	4,33%
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	3,23%

23 SAAMISTEN ERITTELY

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		25		92
Lainasaamiset	399		417	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		291		
Yhteensä	399	316	417	92
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		18		12
Siirtosaamiset		0		0
Yhteensä		18		12
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Yhteensä		0		0
Saamiset yhteensä	399	334	417	104

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Muut siirtosaamiset	0	0	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	280	257	280	257
Työterveyshuollon palautus	88	115	88	115
Koulutuskorvaus	27	24	27	24
Työllistämistuki	0	0	0	0
Lämmitys ennakkomaksut	291	0	291	0
Sivistystoimen laskujen siirto	178	0	178	0
Vuokrien jaksoitus	159	76	159	76
Kuntalaskutus	65	159	65	159
ARA:n avustus Tammentuvan lämmitys	0	72	0	72
Henkilöstökulut	0	0	0	0
Muita siirtosaamisia	231	276	135	276
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 319	979	1 223	979

25 OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	29 557	29 557	29 557	29 557
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	29 557	29 557	29 557	29 557
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	3	3	0	0
Siirrot rahastoon tilikaudella	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahaston pääoma 31.12.	3	3	0	0
Edellisten vuosien yli/alijäämä	26 444	20 142	18 045	15 330
Tilikauden yli-/alijäämä	2 092	6 495	1 199	2 715
Oma pääoma yhteensä	58 095	56 193	48 801	47 602

26 ERITTELY POISTOEROISTA
**ERITTELY
POIS-
TOEROISTA**

1 000 €	Kunta	
	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	16	21
Yhteensä	16	21

27 PITKÄAIKAISET VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA

1 000 €	Kunta	
	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 901	15 719
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Yhteensä	2 901	15 719

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

1 000 €	Kunta	
	2024	2023
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuspainat	36 000	23 000
- korko 3,67 % - 2,45 %		
- erääntyvät 15.1. - 3.12.2024	36 000	23 000
Yhteensä	36 000	34 000

30 VIERAS PÄÄOMA

1 000 €	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		205		219
Yhteensä		205		219
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		2		2
Siirtovelat		0		0
Yhteensä		2		2
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		71		0
Yhteensä		71		0
Vieras pääoma yhteensä	0	278	0	221

31 SHEKKILIMIITTI

1 000 €	2024	2023
Liedon Säästöpankki	841	841
- siitä käyttämättä oleva määrä	841	841

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	12 745	12 324	12 634	12 212
Muut velat	0	0	0	0
Yhteensä	12 745	12 324	12 634	12 212

33 SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat, Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	3 620	3 428	3 512	3 360
Henkilösivukulujen jaksotus	711	696	692	679
Muut palkkojen siirtovelat	63	0	63	49
Korkojaksotukset	1	0	0	0
Ympäristöterveydenhuollon palautukset	88	0	88	73
Maaseutupalveluiden palautukset	40	0	40	1
Joukkoliikenteen jaksotus	53	0	53	0
Soten koronakorvaukset	0	0	0	41
Muut siirtovelat	285	87	187	152
Yhteensä	4 861	4 211	4 635	4 355

LASKENNALLISET VEROVELAT

1 000 €	Konserni	
	2024	2023
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	514	548
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	0	0
Yhteensä	514	548

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34 VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN

1 000 €	Konserni	
	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 000	0
Lainat julkisyhteisöiltä		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	146
Yhteensä	2 000	146

38 VUOKRAVASTUUT

1 000 €	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	271	335	107	172
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	150	213	107	172
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Vuokravastuut yhteensä, toistaiseksi voimassa olevat	107	107	107	107
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	107	107	107	107
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Leasingvastuut yhteensä	10 226	6 701	10 131	6 680
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 352	882	1 320	861
- leasingvastuista kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	8 908	5 819	8 908	5 819
- leasingvastuista sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	3 012	1 417	3 012	1 417
Yhteensä	10 604	7 143	10 345	6 959

39-40 VASTUUSITOUMUKSET

Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan kons. kuuluvien yht. puolesta				
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma			27 852	20 951
Jäljellä oleva pääoma			19 974	14 254
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			8 806	8 806
Jäljellä oleva pääoma			6 474	6 729

VASTUUN KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUUSTA

1 000 €	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	178 356	170 040
Kunnan osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	191	135

41 MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Johdannais sopimukset				
Koronvaihtosopimukset 1)				
Nimellisarvo	17 000	17 000	17 000	17 000
Markkina-arvo	7 322	7 304	7 322	7 304
Korkokattosopimukset 2)				
Nimellisarvo	16 000	15 000	16 000	15 000
Markkina-arvo	75	431	75	431
Arvonlisäveron palautusvastuu 3)	2 757	3 537	2 757	3 539
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu 4)	1 456	1 455	1 375	1 375
Muut vastuut	0	0		

1) Koronvaihtosopimukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunta: Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimuksella 1 suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkaa 6.3.2020 ja päättyy 6.3.2050.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			17 000	17 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			7 322	7 304

2) Korkokattosopimukset	Kunta	
	2024	2023
Kunta: Korkokattosopimus 1		
Korkokattosopimuksella 1 suojataan koko lainasalkkua.		
Mikäli 3kk euribor ylittää 1 %, pankki maksaa kunnalle viitekoron ja 1 %:n erotuksen. Sopimus päättyi 6.3.2025		
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo tilinpäätöshetkellä	16 000	15 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	75	431

3) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonnisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankinnoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöjä myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §) Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

4) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, Lopetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta).

MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET

Kunnalle ei ole odotettavissa vastuita maankäyttösopimuksiin liittyen.

KÄYNNISSÄ OLEVAT OIKEUDENKÄYNNIT

Ei käynnissä olevia oikeudenkäyntejä.

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

	Kunta 2024	Kunta 2023
Kaupunginjohtaja, hallintopalvelut	51	54
Sivistyspalvelut	601	615
Kaavoitus ja tekniset palvelut	164	154
Ympäristöterveydenhuolto	26	24
Yhteensä	842	847

43 HENKILÖSTÖKULUT

	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	40 368	39 474
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	44	0
Henkilöstökulut yhteensä	40 412	39 474

44 LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

1 000 €	2024	2023
Kansallinen Kokoomus	6	6
Perussuomalaiset	4	4
Suomen Keskusta	4	3
Suomen Kristillisdemokraatit	3	1
Suomen Ruotsalainen kansanpuolue	0	0
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	5	4
Vasemmistoliitto	2	2
Vihreä Liitto	6	5
Tilitetyt palkkiot yhteensä	30	25

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

1 000 €	2024	2023
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	0	6
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0	0
Tarkastuslautakunnan avustaminen	0	1
Tarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	17	5
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	8	0
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2	1
	27	13

46 INTRESSITAHOLIIKETOIMET

Kunnan antamat takaukset tytäryhtiöille:

1 000 €	Jäljellä oleva pääoma
Liedon Asunnot Oy	9 955
Liedon Lämpö Oy	10 019
Annetut takaukset yhteensä	19 974

Kaupunki on taannut tytäryhteisöjen lainoja, joiden jäljellä oleva pääoma 31.12.2024 on noin 20 miljoonaa euroa. Ennen vuotta 2019 annetuista takauksista ei ole maksettu vuosittaista takausprovisiota. Tilikaudella 2019 Liedon Asunnot Oy:lle myönnetyn takauksen osalta (laina enintään 1,4 miljoonaa euroa) kaupunki perii takausprovisiota 0,4 % / vuosi.

Lisäksi Liedon kunnanvaltuusto on (KV 91/12.11.2018) päättänyt myöntää tytäryhtiö Liedon Lämpö Oy:lle 8,5 miljoonan euron takauksen lämpökeskusinvestointiin. Lainasta on nostettu tilinpäätöshetkellä 5,1 miljoonaa euroa. Kaupunki perii takauksesta Liedon Lämpö Oy:ltä takausprovisio 0,5 % / vuosi. Kaupungin arvion mukaan takauksiin ei liity merkittävää taloudellista riskiä.

Liedon kaupunginvaltuusto on (KV 7/29.1.2024) päättänyt myöntää tytäryhtiö Liedon Asunnot Oy:lle 2 miljoonan lainalle viiden kerrostalon kylpyhuoneremonttien toteuttamiseen. Lainasta on nostettu tilinpäätöshetkellä 2,0 miljoonaa euroa. Kaupunki perii takauksesta Liedon Asunnot Oy:ltä takausprovisio 0,75 % / vuosi.

Liedon kaupunginvaltuusto on (KV 26/29.4.2024) päättänyt myöntää tytäryhtiö Liedon Lämpö Oy:lle 4,9 miljoonan euron takauksen KPA-laitosinvestointiin. Lainasta on nostettu tilinpäätöshetkellä 4,9 miljoonaa euroa. Kaupunki perii takauksesta Liedon Lämpö Oy:ltä takausprovisio 0,75 % / vuosi.

Liedon Vesi

5 LIEDON VESI

Erillisen taseyksikkö Liedon Veden toimintakertomus tilikaudelta 2024 on esitetty luvussa 2 Talousarvion toteutuminen osana Teknisen lautakunnan talousarviovertailua.

5.1 Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma Liedon Vesi	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto	5 037 067,56		4 365 578,19	
Liiketoiminnan muut tuotot	78 008,91		52 203,95	
Henkilöstökulut	-639 899,13		-488 269,64	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-828 688,74		-811 056,64	
Palvelujen ostot	-2 127 561,84	-3 596 149,71	-2 211 900,06	-3 511 226,34
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-778 217,75		-1 242 158,01
Arvonalentumiset		-66 711,48		-70 803,81
Liiketoiminnan muut kulut		-121 806,08		-68 897,20
Liikeylijäämä (-alijäämä)	552 191,45		-475 303,22	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-92 493,26		-92 493,26	
Muut rahoituskulut	0,00	-92 493,26	0,00	-92 493,26
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	459 698,19		-567 796,48	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	459 698,19		-567 796,48	

TUNNUSLUVUT	2024	2023
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,4	-5,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,4	-5,8
Voitto, %	9,1	-13,0

Sijoitetun pääoman tuotto, $(100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$. Tunnusluku kertoo eriytettyyn taseyksikköön sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa suhteellista kannattavuutta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, $(100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}))$.
Tässä tunnusluvussa huomioidaan myös yli-/alijäämämäärät.

Voittoprosentti, $(100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varuksia} / \text{Liikevaihto}))$. Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden taseyksikön yli-/alijäämä ennen varauksia muodostaa liikevaihdosta.

RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA		2024		2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate		1 304 627,42		745 165,34
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-2 004 398,81		-1 766 954,70	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-2 004 398,81	0,00	-1 766 954,70
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-699 771,39		-1 021 789,36
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen muutos	568 504,98		639 960,13	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	568 504,98	0,00	639 960,13
Saamisten muutos muilta	244 355,18		275 926,06	
Korot.velkojen muutos	337 913,21	582 268,39	119 702,80	395 628,86
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		1 150 773,37		1 035 588,99
RAHAVAROJEN MUUTOS		451 001,98		13 799,63
RAHAVARAT 31.12.	0,00		35 084,47	
RAHAVARAT 01.01.	35 084,47	-35 084,47	35 084,47	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-4 011 381	-4 333 399
Investointien tulorahoitus, %	37,2	42,2
Lainanhoitokate %	9,1	9,1
Quick ratio	6,4	6,5
Current ratio	6,4	6,4

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, $(100 \cdot \text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset}) / \text{Investointien omahankintameno}$, tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate, $((\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainan lyhennykset}))$, kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, $(365 \text{ PV} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella})$, maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Quick ratio, $((\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}))$, on maksuvalmiussuhde, joka kertoo miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan kesken. Tunnusluku on hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5 -1 ja heikko alle 0,5.

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnusluku on hyvä yli 2, tyydyttävä 1-2 ja heikko alle 1

TASE

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 534 352,30	17 441 594,36
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	15 924 651,65	14 765 182,06
Maa- ja vesialueet	110 117,17	110 117,17
Rakennukset	716 746,37	750 562,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 191 112,86	13 590 521,06
Koneet ja kalusto	105 835,34	138 057,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	800 839,91	175 924,04
Sijoitukset	2 609 700,65	2 676 412,30
Osakkeet ja osuudet	2 549 700,65	2 616 412,30
Muut saamiset	60 000,00	60 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 408 450,86	2 042 599,16
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	156 580,99	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	2 251 869,87	2 007 514,69
Myyntisaamiset	379 842,11	560 186,74
Saamiset kunnalta yhdyntä	1 872 027,76	1 447 327,95
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	35 084,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 942 803,16	19 484 193,52

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	8 436 182,81	7 883 991,36
Peruspääoma	1 541 554,37	1 541 554,37
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	6 434 930,25	6 910 233,47
Tilikauden yli-/alijäämä	459 698,19	-567 796,48
VIERAS PÄÄOMA	12 506 620,35	11 600 202,16
Pitkäaikainen	11 514 259,57	10 945 754,59
Muut velat	11 514 259,57	10 945 754,59
Lyhytaikainen	992 360,78	654 447,57
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Ostovelat	192 101,38	339 853,63
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	800 259,40	314 593,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 942 803,16	19 484 193,52

TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	40,3	40,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	283,1	262,6
Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	6 895	6 342
Lainakanta 31.12. 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	60	60

Omavaraisuusaste

Mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

5.2 Talousarvion toteutumisvertailu

TULOSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkema %
Liikevaihto	-5 296 270	0	-5 296 270	-5 037 068	259 202	-5%
Liiketoiminnan muut tuotot	-62 500	0	-62 500	-78 009	-15 509	25%
Henkilöstökulut	578 623	0	578 623	639 899	61 276	11%
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	1 011 650	0	1 011 650	828 689	-182 961	18%
Palvelujen ostot	2 520 746	0	2 520 746	2 127 562	-393 184	16%
Materiaalit ja palvelut	3 532 396	0	3 532 396	2 956 251	-576 145	16%
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	956 500	0	956 500	778 218	-178 282	19%
Arvonalentumiset	66 711		66 711	66 711	0	***
Poistot ja arvonalentumiset	1 023 211	0	1 023 211	844 929	-178 282	17%
Liiketoiminnan muut kulut	142 697	0	142 697	121 806	-20 891	15%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-81 843	0	-81 843	-552 191	-470 348	-575%
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	0	0	0	0	0	***
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	***
Korkokulut	0	0	0	0	0	***
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	92 493	92 493	***
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	***
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	0	0	0	92 493	92 493	***
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-81 843	0	-81 843	-459 698	-377 855	-462%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-81 843	0	-81 843	-459 698	-377 855	-462%

INVESTOINNIT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- vio-muu- tokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikk. €	Poikk. %
VESI						
Vesijohtolinjojen saneeraus						
Menot	-150 000		-150 000	-106 656	43 344	-29 %
Netto	-150 000		-150 000	-106 656	43 344	-29 %
Viemäriinjojen saneeraus						
Menot	-140 000		-140 000	-183 413	-43 413	31 %
Netto	-140 000		-140 000	-183 413	-43 413	31 %
Tarvasjoen vesitornin saneeraus						
Menot				-15 227	-15 227	
Netto				-15 227	-15 227	
Tarvasjoen vesijohtoverkoston sa- neeraus						
Menot	-100 000		-100 000	-60 406	39 594	-40 %
Netto	-100 000		-100 000	-60 406	39 594	-40 %
Vanhalinna, Turun yliopistosäätiö						
Menot				-13 420	-13 420	
Netto				-13 420	-13 420	
Vesihuollon pienhankkeet						
Menot	-520 000	-60 000	-580 000	-630 728	-50 728	9 %
Tulot				15 658	15 658	
Netto	-520 000	-60 000	-580 000	-615 069	-35 069	6 %
Viemäriverkoston kuntotutkimus						
Menot	-100 000		-100 000	-85 275	14 725	-15 %
Netto	-100 000		-100 000	-85 275	14 725	-15 %
Laakkari-Rauhakylä-keskusta VJ- Haara, vaihe 4						
Menot	-300 000	-80 000	-380 000	-382 449	-2 449	1 %
Netto	-300 000	-80 000	-380 000	-382 449	-2 449	1 %
Tammentaan asemankaava						
Menot	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Netto	-20 000		-20 000		20 000	-100 %
Tastonmetsä 2 / Louhenpolku						
Menot	-400 000	80 000	-320 000	-138 557	181 443	-57 %
Netto	-400 000	80 000	-320 000	-138 557	181 443	-57 %
Suopohjan asemakaava						
Menot	-400 000	60 000	-340 000	-323 699	16 301	-5 %
Netto	-400 000	60 000	-340 000	-323 699	16 301	-5 %
Matintalo 4 ja 5						
Menot				-20 998	-20 998	
Netto				-20 998	-20 998	
Huoltomiehentie						
Menot	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Netto	-40 000		-40 000		40 000	-100 %
Salimäentien jatko						
Menot	-30 000		-30 000		30 000	-100 %
Netto	-30 000		-30 000		30 000	-100 %
Matintalo 4						
Menot	-250 000		-250 000		250 000	-100 %
Netto	-250 000		-250 000		250 000	-100 %
Sulkakuja - Haapakummuntie						
Menot	-220 000		-220 000		220 000	-100 %
Netto	-220 000		-220 000		220 000	-100 %

Saukonoja II Kunnallistekniikka (Simpukkatie)						
Menot	-150 000		-150 000		150 000	-100 %
Netto	-150 000		-150 000		150 000	-100 %

RAHOITUSLASKELMA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama €	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Liiketoimintajäämä (-alijäämä)	105 431	0	105 431	459 698	354 267	-336%
Poistot ja arvonalentumiset	1 023 211	0	1 023 211	844 929	-178 282	-17%
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	0	**
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 820 000	0	-2 820 000	-2 004 399	815 601	29%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	15 658	0	-15 658	**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	**
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 691 358	0	-1 675 700	-699 771	975 929	58%
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0	**
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0	**
Liittymismaksut	500 000	0	500 000	568 505	68 505	14%
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 191 358	0	-1 175 700	-131 266	1 044 434	89%

5.3 Liedon Veden vaikutus kaupungin talouteen

LIEDON VEDEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunta Ulkoiset + Vesi	Vesi Ulkoiset + kunta	Kunta Sisäiset	Vesi Sisäiset	Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä Ulkoiset
Toimintatuotot	12 797 975,99	5 115 076,47	-219 085,00	-278 022,00	17 415 945,46
Myyntituotot	3 285 136,49	5 037 067,56	-198 388,00	-278 022,00	7 845 794,05
Maksutuotot	2 213 803,67		0,00	0,00	2 213 803,67
Tuet ja avustukset	1 466 514,73	0,00	0,00	0,00	1 466 514,73
Muut toimintatuotot	5 832 521,10	78 008,91	-20 697,00	0,00	5 889 833,01
Toimintakulut	-64 615 914,05	-3 717 955,79	278 022,00	219 085,00	-67 836 762,84
Henkilöstökulut	-39 727 711,54	-639 899,13			-40 367 610,67
Palkat ja palkkiot	-32 155 091,68	-524 550,93			-32 679 642,61
Henkilösivukulut	-7 572 619,86	-115 348,20			-7 687 968,06
Palvelujen ostot	-15 225 590,36	-2 127 561,84	143 873,00	198 378,00	-17 010 901,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 073 712,48	-828 688,74	134 149,00	10,00	-6 768 242,22
Avustukset	-1 620 238,36	0,00	0,00	0,00	-1 620 238,36
Muut toimintakulut	-1 968 661,31	-121 806,08	0,00	20 697,00	-2 069 770,39
Toimintakate	-51 817 938,06	1 397 120,68	58 937,00	-58 937,00	-50 420 817,38
Verotulot	45 237 223,56	0,00			45 237 223,56
Valtionosuudet	16 132 604,00	0,00			16 132 604,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-338 550,52	-92 493,50	-92 493,26	92 493,26	-431 044,02
Korkotuotot	193 201,68	0,00	-92 493,26	0,00	100 708,42
Muut rahoitustuotot	729 010,85	0,00	0,00	0,00	729 010,85
Korkokulut	-1 253 898,71	-92 493,50		92 493,26	-1 253 898,95
Muut rahoituskulut	-6 864,34	0,00		0,00	-6 864,34
Vuosikate	9 213 338,98	1 304 627,18	-33 556,26	33 556,26	10 517 966,16
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 462 512,79	-778 218,00			-7 240 730,79
Arvonalentumiset	-2 016 378,60	-66 711,00			-2 083 089,60
Tilikauden tulos	734 447,59	459 698,18	-33 556,26	33 556,26	1 194 145,77
Poistoeron muutos	5 045,64				5 045,64
Investointivaraus	0,00				0,00
Tilikauden ylijäämä (alij.)	739 493,23	459 698,18	-33 556,26	33 556,26	1 199 191,41

LIEDON VEDEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Erillislaskelmat		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma kun- nan tilinpäätöksessä
	Kunta	Vesi	Kunta	Vesi	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	9 213 338,74	1 304 627,42	0,00	0,00	10 517 966,16
Tulorahoituksen korjauserät	-736 998,90	0,00			-736 998,90
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-17 336 108,59	-2 004 398,81			-19 340 507,40
Rahoitusosuudet investointimenoihin	222 658,98	0,00			222 658,98
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214 113,65	0,00			1 214 113,65
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 422 996,12	-699 771,39	0,00	0,00	-8 122 767,51
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennykset	18 103,08	0,00	0,00		18 103,08
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-568 504,98	568 504,98			0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 355 537,00	0,00		0,00	-2 355 537,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 000 000,00	0,00			13 000 000,00
Saamisten muutos	-1 890 887,96	244 355,18	0,00	0,00	-1 646 532,78
Korottomien velkojen muutos	-1 709 865,68	337 913,21	0,00	0,00	-1 371 952,47
Rahoituksen rahavirta	6 493 307,46	1 150 773,37	0,00	0,00	7 644 080,83
Vaikutus maksuvalmiuteen	-929 688,66	451 001,98	0,00	0,00	-478 686,68

5.4 Liedon Vesi liitetiedot

Liitetietojen numerointi viittaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen liitetiedoista käytettyyn liitetietokohtaiseen numerointiin.

1 ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla tai avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun, kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet, liite 11.

Poistosuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 (KV 92/24.9.2012). Uutta poistosuunnitelmaa käytetään vuonna 2012 ja sen jälkeen valmistuneissa tai hankituissa käyttöomaisuusinvestoinneissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon, jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo arvioidaan pysyvästi vielä poistamattomaksi hankintamenoa pienemmäksi.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2 ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Ei ilmoitettavaa.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa.

4 EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 38/10.6.2024 poistosuunnitelman muutoksen. Poistosuunnitelman muutoksen vuoksi tilikauden poistot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisen tilikauden kanssa.

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

6 TOIMINTATUOTOT TOIMIALUEITTAIN

1 000 €	2024	2023
Vesilaitos	2 720	2 310
Viemärlaitos	2 395	2 056
Yhteensä	5115	4366

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk-ohjelmistot

2 vuotta/ tasapoisto

Osallistuminen toisen yhteisön

- väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja*)

Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot

5 vuotta/ tasapoisto

Muut

5 vuotta/ tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poistoja

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset

25 vuotta/ tasapoisto

Tehdas- ja tuotantorakennukset

25 vuotta/ tasapoisto

Talousrakennukset

15 vuotta/ tasapoisto

Vapaa-ajan rakennukset

-huoltorakennukset

25 vuotta/ tasapoisto

-mökkit, saunarakennukset

30 vuotta/ tasapoisto

Asuinrakennukset

30 vuotta/ tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot

20 vuotta/ tasapoisto

Muut maa- ja vesirakenteet

30 vuotta/ tasapoisto

Vedenjakeluverkosto

40 vuotta/ tasapoisto

Viemäriverkko

40 vuotta/ tasapoisto

Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet

20 vuotta/ tasapoisto

Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet

20 vuotta/ tasapoisto

Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet

15 vuotta/ tasapoisto

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet	4 vuotta/ tasapoisto
Atk-laitteet	5 vuotta/ tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta/ tasapoisto
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja

* Pienet alle 10.000 euron hankinnat kirjataan vuosikuluiksi

Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden poistosuunnitelman 10.6.2024.

Uusi poistosuunnitelma astui voimaan 1.1.2024.

19 TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

1 000 €	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	110	751	13 591	138	176	14 766
Lisäykset tilikauden aikana			1 172	9	624	1 805
Rahoitusosuudet tilikaudella						
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä			130			130
Tilikauden poisto		-34	-702	-41		-777
Poistamaton hankintameno 31.12.	110	717	14 191	106	800	15 924

Maa- ja vesialueet erittely	2024	2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	100	100
Muut maa- ja vesialueet	10	10
Yhteensä	110	110

1 000 €	Osakkeet ja osuudet			Laina- ja muut saamiset
	Osakkuus-yhteisö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut saamiset muilta
Hankintameno 1.1.	28	2 588	2 616	60
Tilikauden muutokset *)	0	-67	-67	0
Hankintameno 31.12.	28	2 521	2 549	60
Kirjanpitoarvo 31.12.	28	2 521	2 549	60

*) Liedon Veden taseessa olevaan Turun Seudun Vesi Oy:n sijoitukseen kirjattiin tilikaudella 2022 arvonalentuminen noin 67.000 euroa, koska sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioitiin olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

25 OMA PÄÄOMA

1 000 €	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	1 542	1 542
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Peruspääoma 31.12.	1 542	1 542
Edellisten vuosien yli/alijäämä	6 435	6 910
Tilikauden yli-/alijäämä	459	-568
Oma pääoma yhteensä	8 436	7 884

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

1 000 €	2024	2023
Liittymismaksut	11 514	10 946
Muut velat	800	315
Yhteensä	12 315	11 260

40 VASTUUSITOUMUKSET

Takausvastuu Turun Seudun Puhdistamo Oy:n lainoista omistusosuuden mukaisessa suhteessa (Liedon osuus yhtiön osakepääomasta on 4,33%)

1 000 €		Liedon osuus
Yhtiön korollinen vieras pääoma 31.12.	76 731	3 351
Yhtiön leasingvastuut 31.12.	15 500	676

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Liedon Veden vahvuus tällä hetkellä on 9 vakinaista henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltoinsinööri, 2 vesihuoltosihteeriä sekä 5 laitosmiestä.

Työmäärän kartoituksessa on todettu, että Liedon Vesi tarvitsee edelleen kahden vesihuoltosihteerin työpanoksen. Vesihuoltosihteerit hoitavat asiakaspalvelun lisäksi laskutuksen sekä sopimusasiat sekä ostolaskujen kirjaamiset ja talousarvio ym. laadinnan avustamisen.

Taloussihteerin tehtävä on siirretty Liedon kaupungin talousosaston vastuulle. Haasteena on ollut henkilön vaihtuminen, uuden rekrytointi ja todellisten talouslukujen saanti.

V. 2023 lopulla palkattiin henkilö, joka on 50% Liedon Veden ja 50 % mittaustoimen kustannuksena. Tarkoitus on kokopäivätoimisesti täydentää johtokarttaa, tarvittaessa kartoittaa sekä huolehtii Liikenne- ja viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnallisen johtotietojärjestelmään.

Eläköityminen on lähitulevaisuudessa iso haaste; v. 2025 1 vesihuoltosihteeri ja v. 2026 2 laitosmiestä eläköityy. Strategiassa otettava huomioon uusien henkilöiden saanti operatiivisiin tehtäviin.

Liedon Veden laitoshenkilöt vastaavat 24/7 vesihuollon päivystyksestä. Lisäksi v. 2019 saakka käytössä on ollut ns. toimistopäivystys viikonloppuisin, jolloin vesihuoltosihteeri toimii päivystäjän tukena mm. viestien, häiriötiedotteiden ja netti/somepäivitysten osalta.

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

6 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Liedossa maaliskuun 31. päivänä 2025

LIEDON KAUPUNGINHALLITUS

Mari Mikkola

Minna Hallanheimo

Heidi Tuimala

Simo Ala-Nissilä

Hannele Lindholm

Marko Friberg

Tomi Pohjankukka

Juha Marjomaa

Ismo Saarinen

Riina Kolkkala

Timo Katajainen

Mika Ingi

Kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Liedossa 21.5.2025

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy

Jukka Vuorio, HT, JHT

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytystavasta

7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTYSTAVASTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ

Tilinpäätös
Päiväkirja
Pääkirja
Käyttöomaisuuskirjanpito

KIRJANPITOKIRJOISTA

Sidottu kirja
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto

KÄYTETYT TOSITELAJIT

AA	Sopimuslaskun rekisteröinti
AT	Käyttöomaisuuden kirjaus
EK	Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myre
HA	Pääkirjatapahtumien rekisteröinti (hyväksyttäväksi)
HB	Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)
HD	Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus
HK	Konvertointi
HL	Kassa
HV	Vähennyskelpoinen osuus
HX	Kirjaus Excelistä (työnkulku)
HY	ALV-siirrot/tyhjennykset
IA	Ostolaskun rekisteröinti
ID	Ostolaskun kirjaus
IK	Viitesuoritukset perinnästä
IP	Maksut - konekielinen tiliote
KA	Luottotappion automaattinen kirjaus
KB	Muistutusvahvistus
KI	Perinnän suoritukset
KO	Viitesuoritukset
KP	Suoritukset
KR	Korkolaskunumero
L1	Saapuvien laskujen rekisteröinti
L2	Saapuvien laskujen kirjaus
L3	Ank.reg. Interna leverantörsfakturor
L4	Def.bokf. Interna leverantörsfakturor
LM	(Ei käytössä) (ei työnkulkua) toimittajalaskujen rekisteröinti
LP	Laskujen jaksotukset
LT	Luottotappiot
OI	Intern Order/Fakturering
P01	Lager
P02	Externa löner
P03	Populus
P04	WebTimmi sisäiset
P05	Lahikainen
P06	Basware maksuliikenne
P07	Ceepos
P08	Opiferus
P12	Vesik
P15	Proconsona
P17	M2
P24	Pusatec
P25	Lifecare
P26	MK-kassamasiina
P27	Opus Capita
PB	Matkalaskun kirjaus
PD	Direktutbetalning resereskontra
PF	Frånvaro
PM	Matkalaskun rekisteröinti
PP	Bokföring lönetransaktioner
PR	Jaksotuksen ohjaus
PT	Mallar för reseräkning
PV	Variabla lönetransaktioner
RJ	Jaksotustapahtumat
RV	Peruutus / vastakirjaus
XL	Kirjaus Excelistä (ei työnkulkua)
YE	Alkutase

TT Kuvaus

101	101 Hallintopalveluiden yleislaskut
201	201 Sosiaalipalveluiden yleislaskut yksityinen
202	202 Sosiaalipalveluiden yleislaskut julkinen
203	203 Perheneuvonta
204	204 Mäntykoti
205	205 Toimintakeskus
220	220 Sosiaali- ja terveystieteiden laskutus
223	223 Suun terveydenhuolto
224	224 Vastaanottotoiminta/Avosairaanhoito
225	225 Fysioterapia
226	226 Laitoshoidon (vuodeosasto, avosairaala)
229	229 Kuvantaminen
230	230 Liedon vanhustenhoito
301	301 Sivistyspalveluiden yleislaskut
303	303 Sivistyspalveluiden kerhot
304	304 Kansalaisopisto/ muut
321	321 Päivähoitolaskutus
322	322 Kerholaskutus
323	323 Lukiolaskutus
324	324 Kansalaisopisto
401	401 Teknisten palveluiden yleislaskut
402	402 Vuokrat
407	407 Ympäristöpalvelut
421	421 Maavuokralaskut
422	422 Rakennusvalvonta
423	423 Ympäristövalvonta
424	424 ei käytössä
501	501 Vesilaskutus muut
521	521 Vesilaskutus
601	601 Ympäristöterveyspalvelut yksityinen
602	602 Ympäristöterveyspalvelut julkinen
900	900 Liedon avoimet myyntilaskut

